

Bruselj, 1. marec 2024
(OR. en)

6985/24

Medinstitucionalna zadeva:
2022/0195(COD)

CODEC 601
ENV 220
CLIMA 86
FORETS 69
AGRI 155
POLMAR 6
PE 32

INFORMATIVNI DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o obnovi narave – izid prve obravnave v Evropskem parlamentu (Strasbourg, 26. do 29. februar 2024)

I. UVOD

Svet, Evropski parlament in Komisija so se v skladu z določbami člena 294 PDEU in Skupno izjavo o praktičnih ureditvah za postopek soodločanja¹ večkrat neformalno sestali, da bi dogovor o tej zadevi dosegli v prvi obravnavi.

V zvezi s tem je predsednik Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (ENVI) Pascal CANFIN (RE, FR) v imenu odbora ENVI predstavil sporazumni predlog spremembe (predlog spremembe 137) navedenega predloga uredbe, za katerega je César LUENA (S&D, ES) pripravil osnutek poročila, in en predlog spremembe (predlog spremembe 138) zakonodajne resolucije, ki vsebuje izjavo. Ti predlogi sprememb so bili dogovorjeni na navedenih neformalnih sestankih.

¹ UL C 145, 30.6.2007, str. 5.

Poleg tega je politična skupina ECR predložila sedem predlogov sprememb (predlogi sprememb 139, 141, 142, 143, 144, 145, 146), politična skupina ID pa en predlog spremembe (predlog spremembe 140).

II. GLASOVANJE

Poslanci in poslanke so na glasovanju na plenarnem zasedanju 27. februarja 2024 sprejeli sporazumno spremembo (sprememba 137) navedenega predloga uredbe in spremembo 138 zakonodajne resolucije. Drugi predlogi sprememb niso bili sprejeti. Tako spremenjeni predlog Komisije predstavlja stališče Parlamenta v prvi obravnavi, ki je del zakonodajne resolucije iz priloge k temu dopisu².

Stališče Parlamenta odraža predhodni dogovor med institucijami, zato bi ga moral biti Svet pripravljen odobriti.

Akt bo nato sprejet v obliki, ki ustreza stališču Parlamenta.

² V različici stališča Parlamenta iz zakonodajne resolucije so spremembe predloga Komisije označene na naslednji način: deli, ki so bili besedilu Komisije dodani, so označeni s ***krepkim in poševnim tiskom***, znak „■“ pa označuje črtano besedilo.

P9_TA(2024)0089

Obnova narave

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta z dne 27. februarja 2024 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o obnovi narave (COM(2022)0304 – C9-0208/2022 – 2022/0195(COD))

(Redni zakonodajni postopek: prva obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju predloga Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu (COM(2022)0304),
 - ob upoštevanju člena 294(2) in člena 192(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije, na podlagi katerih je Komisija podala predlog Parlamentu (C9-0208/2022),
 - ob upoštevanju člena 294(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju obrazloženega mnenja švedskega parlamenta v skladu s Protokolom št. 2 o uporabi načel subsidiarnosti in sorazmernosti, v katerem izjavlja, da osnutek zakonodajnega akta ni v skladu z načelom subsidiarnosti,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 25. januarja 2023¹,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 9. februarja 2023²,
 - ob upoštevanju začasnega dogovora, ki ga je odobril pristojni odbor na podlagi člena 74(4) Poslovnika, in zaveze predstavnika Sveta v pismu z dne 22. novembra 2023, da bo odobril stališče Evropskega parlamenta v skladu s členom 294(4) Pogodbe o delovanju Evropske unije,
 - ob upoštevanju člena 59 Poslovnika,
 - ob upoštevanju mnenj Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja ter Odbora za ribištvo,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane (A9-0220/2023),
1. sprejme stališče v prvi obravnavi, kakor je določeno v nadaljevanju³;
 2. se seznanja z izjavo Komisije, priloženo tej resoluciji;

¹ UL C 140, 21.4.2023, str. 46.

² UL C 157, 3.5.2023, str. 38.

³ To stališče nadomesti spremembe, sprejete 12. julija 2023 (Sprejeta besedila, P9_TA(2023)0277).

3. poziva Komisijo, naj mu zadevo ponovno predloži, če svoj predlog nadomesti, ga bistveno spremeni ali ga namerava bistveno spremeniti;
4. naroči svoji predsednici, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu, Komisiji ter nacionalnim parlamentom.

Stališče Evropskega parlamenta, sprejeto v prvi obravnavi 27. februarja 2024 z namenom sprejetja Uredbe (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

¹ *UL C 140, 21.4.2023, str. 46.*

² *UL C 157, 3.5.2023, str. 38.*

³ *Stališče Evropskega parlamenta z dne 27. februarja 2024.*

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Na ravni Unije je treba določiti pravila za obnovo ekosistemov, da se zagotovi ponovna vzpostavitev biotsko raznovrstne in odporne narave na vsem ozemlju Unije. Obnova ekosistemov prispeva tudi k ciljem Unije v zvezi z blažitvijo podnebnih sprememb in prilagajanjem podnebnim spremembam.
- (2) V sporočilu Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“ (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor) je določen ambiciozen načrt za preoblikovanje Unije v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, katerega cilji so varovanje, ohranjanje in izboljšanje naravnega kapitala Unije ter varovanje zdravja in dobrobiti državljanov pred tveganji in vplivi, povezanimi z okoljem. V okviru evropskega zelenega dogovora je v sporočilu Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom „Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2023 – Vračanje narave v naša življenja“ določena strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030.

- (3) Unija in države članice so pogodbenice Konvencije o biološki raznovrstnosti⁴. Zato so zavezane dolgoročni strateški viziji, sprejeti na desetem zasedanju Konference pogodbenic navedene konvencije, ki je potekalo od 18. do 29. oktobra 2010, s Sklepom X/2 – Strateški načrt za biotsko raznovrstnost 2011–2020, v skladu s katero je treba do leta 2050 biotsko raznovrstnost ceniti, ohranjati, obnavljati in smotrno uporabljati, hkrati pa ohranjati tudi ekosistemske storitve in zdrav planet ter zagotavljati koristi, ki so bistvenega pomena za vse ljudi.

⁴ UL L 309, 13.12.1993, str. 3.

- (4) *V Svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost, sprejetem na petnajstem zasedanju Konference pogodbenic Konvencije o biološki raznovrstnosti od 7. do 19. decembra 2022, so določeni v ukrepanje usmerjeni globalni cilji, ki jih je nujno treba izpolniti do leta 2030. Cilj 1 je zagotoviti, da bodo na vseh območjih vzpostavljeni prostorsko načrtovanje in/ali učinkoviti postopki upravljanja, ki bodo participativni in celostni, da bodo vključevali biotsko raznovrstnost ter upoštevali spremembo rabe kopenskih in morskih območij, in da bo do leta 2030 pretežno zaustavljena izguba območij, ki imajo velik pomen za biotsko raznovrstnost, tudi ekosistemov z visoko ekološko celovitostjo, pri čemer bodo spoštovane pravice domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti, določene v Deklaraciji Združenih narodov (ZN) o pravicah domorodnih ljudstev. Cilj 2 je zagotoviti, da se bo do leta 2030 začela učinkovita obnova vsaj 30 % območij z degradiranimi kopenskimi, celinskimi vodnimi, morskimi in obalnimi ekosistemi, da bi izboljšali biotsko raznovrstnost ter ekosistemske funkcije in storitve, ekološko celovitost in povezljivost. Cilj 11 je obnoviti, ohranjati in povečevati prispevke narave za ljudi, vključno z ekosistemskimi funkcijami in storitvami, kot so uravnavanje zraka, vode in podnebja, zdravje tal, opraševanje in zmanjšanje tveganja za bolezni ter zaščita pred naravnimi nevarnostmi in nesrečami z na naravi temelječimi rešitvami in/ali pristopi, ki temeljijo na ekosistemi, v korist vseh ljudi in narave. S Svetovnim okvirom za biotsko raznovrstnost bo mogoče napredovati pri uresničevanju v rezultate usmerjenih ciljev za leto 2050.*

- (5) Cilji trajnostnega razvoja OZN, zlasti cilji 14.2, 15.1, 15.2 in 15.3, se nanašajo na potrebo po zagotavljanju ohranjanja, obnove in trajnostne rabe kopenskih in celinskih sladkovodnih ekosistemov ter njihovih storitev, zlasti gozdov, mokrišč, gora in sušnih območij.
- (6) Generalna skupščina ZN je v resoluciji z dne 1. marca 2019 razglasila desetletje 2021–2030 za desetletje ZN za obnovo ekosistemov, da bi podprla in okrepila prizadevanja za preprečevanje, zaustavitev in obrnitev degradacije ekosistemov po vsem svetu ter povečala ozaveščenost o pomembnosti obnove ekosistemov.
- (7) Namen strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je zagotoviti pot okrevanja evropske biotske raznovrstnosti do leta 2030 v korist ljudi, planeta, podnebja in našega gospodarstva. V strategiji je določen ambiciozen načrt EU za obnovo narave s številnimi ključnimi zavezami, vključno z zavezo, da se predloži predlog za pravno zavezujoče cilje EU za obnovo narave za obnovitev degradiranih ekosistemov, zlasti tistih, ki imajo največ potenciala za zajemanje in shranjevanje ogljika, ter za preprečevanje naravnih nesreč in zmanjševanje njihovega vpliva.

- (8) Evropski parlament je v resoluciji z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 toplo pozdravil zavezanost k pripravi zakonodajnega predloga z zavezujočimi cilji za obnovo narave ter menil, da bi bilo treba poleg splošnega cilja za obnovo vključiti tudi cilje za obnovo posameznih ekosistemov, habitatov in vrst, ki bi obsegali gozdove, travišča, mokrišča, šotišča, opraševalce, prosto tekoče reke, obalna območja in morske ekosisteme.
- (9) Svet je v sklepih z dne 23. oktobra 2020 priznal, da bo preprečevanje nadaljnjega slabšanja sedanjega stanja biotske raznovrstnosti in narave bistveno, vendar ne bo zadostovalo za vrnitev narave v naša življenja. Ponovno je poudaril, da je treba okrepiti ambicije pri obnovi narave, kot je predlagano v novem načrtu EU za obnovo narave, ki vključuje ukrepe za varovanje in obnovo biotske raznovrstnosti zunaj zavarovanih območij. Svet je navedel tudi, da čaka na predlog za pravno zavezujoče cilje za obnovo narave, za katere bo opravljena ocena učinka.

- (10) V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je določena zaveza za pravno varstvo vsaj 30 % kopnega, vključno s celinskimi vodami, in 30 % morij v Uniji, pri čemer mora biti najmanj ena tretjina strogo varovana, vključno z vsemi preostalimi prvotnimi in staroraslami gozdovi. V merilih in smernicah za določitev dodatnih zavarovanih območij s strani držav članic (v nadaljnjem besedilu: merila in smernice), ki jih je Komisija leta 2022 pripravila v sodelovanju z državami članicami in deležniki, je poudarjeno, da če obnovljena območja izpolnjujejo ali naj bi izpolnjevala merila za zavarovana območja, ko obnova doseže svoj polni učinek, bi morala navedena obnovljena območja prispevati tudi k ciljem Unije v zvezi z zavarovanimi območji. Poudarjeno je tudi, da lahko zavarovana območja pomembno prispevajo k ciljem za obnovo iz strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, tako da ustvarijo pogoje za uspešno obnovo. To še zlasti velja za območja, ki se lahko naravno obnovijo, če se ustavijo ali omejijo nekateri pritiski človekovih dejavnosti. Strogo varovanje takih območij, tudi v morskem okolju, bo v nekaterih primerih zadostovalo za obnovo naravnih vrednot, prisotnih na njih. Poleg tega je v merilih in smernicah poudarjeno, da se od vseh držav članic pričakuje, da bodo prispevale k doseganju ciljev Unije v zvezi z zavarovanimi območji iz strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 v obsegu, ki je sorazmeren z naravnimi vrednotami, prisotnimi na njih, in njihovim potencialom za obnovo narave.

- (11) V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je določen cilj zagotovitve, da ne pride do poslabšanja trendov ohranjanja ali stanja zavarovanih habitatov in vrst ter da bo do leta 2030 vsaj 30 % vrst in habitatov, ki trenutno niso v ugodnem stanju, spadalo v navedeno kategorijo ali kazalo močan pozitiven trend k uvrstitvi v navedeno kategorijo. Smernice, ki jih je Komisija pripravila v sodelovanju z državami članicami in deležniki za podporo pri doseganju teh ciljev, poudarjajo, da bodo verjetno potrebna prizadevanja za vzdrževanje in obnovo večine navedenih habitatov in vrst, bodisi z zaustavitvijo njihovih trenutnih negativnih trendov do leta 2030 bodisi z ohranjanjem trenutnih stabilnih trendov ali njihovim izboljševanjem, ali pa s preprečevanjem upadanja habitatov in vrst z ugodnim stanjem ohranjenosti. V teh smernicah je še poudarjeno, da je treba ta prizadevanja za obnovo načrtovati, izvajati in usklajevati predvsem na nacionalnih ali regionalnih ravneh ter da si je treba pri izbiri in prednostni določitvi vrst in habitatov, ki jih je treba izboljšati do leta 2030, prizadevati za sinergije z drugimi cilji Unije in mednarodnimi cilji, zlasti cilji na področju okoljske ali podnebne politike.

(12) V poročilu Komisije o stanju narave v Evropski uniji z dne 15. oktobra 2020 (v nadaljnjem besedilu: poročilo o stanju narave iz leta 2020) je bilo ugotovljeno, da Uniji še ni uspelo zaustaviti upadanja zavarovanih habitatnih tipov in vrst, ki jih Unija želi ohraniti. Navedeni upad povzročajo predvsem opuščanje ekstenzivnega kmetijstva, intenzifikacija praks upravljanja, spremembe hidroloških režimov, urbanizacija in onesnaževanje, pa tudi netrajnostne gozdarske dejavnosti in izkoriščanje vrst. Poleg tega invazivne tujerodne vrste in podnebne spremembe močno in vse bolj ogrožajo domorodne živalske in rastlinske vrste v Uniji.

(13) ***Evropski zeleni dogovor bo omogočil postopno in temeljito preoblikovanje gospodarstva Unije in njenih držav članic, kar bo močno vplivalo na zunanje delovanje Unije. Pomembno je, da Unija v okviru svoje trgovinske politike in obsežne mreže trgovinskih sporazumov tudi na svetovni ravni sodeluje s partnerji na področju varstva okolja in biotske raznovrstnosti, hkrati pa spodbuja enake konkurenčne pogoje.***

- (14) Primerno je določiti splošni cilj za obnovo ekosistemov, da se spodbudijo gospodarska in družbena preobrazba, ustvarjanje visokokakovostnih delovnih mest in trajnostna rast. Biotsko raznovrstni ekosistemi, kot so mokrišča, sladke vode, gozdovi ter kmetijski, redko porasli, morski, obalni in urbani ekosistemi zagotavljajo, če so v dobrem stanju, vrsto bistvenih ekosistemskih storitev, koristi obnove degradiranih ekosistemov v dobro stanje na vseh kopenskih in morskih območjih pa močno odtehtajo stroške obnove. Te storitve prispevajo k široki paleti socialno-ekonomskih koristi, odvisno od gospodarskih, socialnih, kulturnih, regionalnih in lokalnih značilnosti.
- (15) Statistična komisija ZN je na svojem 52. zasedanju marca 2021 sprejela sistem za okoljsko in ekonomsko računovodenje – ekosistemsko računovodenje (SEEA EA). SEEA EA predstavlja integriran in celovit statistični okvir za organiziranje podatkov o habitatih in krajinah, merjenje obsega, stanja in storitev ekosistemov, sledenje sprememb v ekosistemskih dobrinah ter povezovanje teh informacij z gospodarskimi in drugimi človekovimi dejavnostmi.

- (16) Zagotavljanje biotsko raznovrstnih ekosistemov in boj proti podnebnim spremembam sta neločljivo povezana. Narava in na naravi temelječe rešitve, vključno z naravnimi zalogami in ponori ogljika, so bistvene za boj proti podnebni krizi. Hkrati je podnebna kriza že dejavnik sprememb v kopenskem in morskem ekosistemu, zato se mora Unija pripraviti na vse večjo intenzivnost, pogostost in razširjenost njenih učinkov. V posebnem poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) o učinkih globalnega segrevanja za 1,5 °C je bilo poudarjeno, da so nekateri učinki morda dolgotrajni ali nepopravljivi. V šestem ocenjevalnem poročilu Medvladnega foruma o podnebnih spremembah je navedeno, da bo obnova ekosistemov bistvena za boj proti podnebnim spremembam in zmanjšanje tveganj za prehransko varnost. Medvladna znanstveno-politična platforma o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) je v svojem globalnem ocenjevalnem poročilu o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah iz leta 2019 obravnavala podnebne spremembe kot ključni dejavnik sprememb v naravi ter izrazila pričakovanje, da se bodo njihovi učinki v prihodnjih desetletjih povečali, v nekaterih primerih pa celo presegli učinek drugih dejavnikov sprememb v ekosistemih, kot je sprememba rabe kopenskih in morskih območij.

- (17) Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ določa zavezujoč cilj podnebne nevtralnosti v Uniji do leta 2050 in doseganje negativnih emisij po tem, pri čemer se daje prednost hitremu in predvidljivemu zmanjšanju emisij, obenem pa povečajo odvzemi po naravnih ponorih. Obnova ekosistemov lahko pomembno prispeva k ohranjanju, upravljanju in krepitvi naravnih ponorov ter k povečanju biotske raznovrstnosti ob boju proti podnebnim spremembam. Uredba (EU) 2021/1119 od ustreznih institucij Unije in držav članic poleg tega zahteva, da zagotavljajo stalen napredek pri krepitvi sposobnosti prilagajanja, krepitvi odpornosti in zmanjšanju ranljivosti zaradi podnebnih sprememb. Prav tako zahteva, da države članice vključijo prilagajanje v vsa področja politike ter spodbujajo ekosistemsko prilagajanje in na naravi temelječe rešitve. Na naravi temelječe rešitve so rešitve, ki imajo navdih in podporo v naravi, so stroškovno učinkovite, sočasno zagotavljajo okoljske, družbene in gospodarske koristi ter pomagajo krepiti odpornost. Take rešitve z lokalno prilagojenimi, z viri gospodarnimi in sistemskimi intervencijami prinašajo v mesta ter kopenske in morske krajine več narave ter naravnih značilnosti in procesov, ki so obenem tudi bolj raznoliki. Na naravi temelječe rešitve morajo zato koristiti biotski raznovrstnosti in podpirati zagotavljanje številnih ekosistemskih storitev.

⁵ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

- (18) V sporočilu Komisije z dne 24. februarja 2021 z naslovom „Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam“ je poudarjeno, da je treba spodbujati na naravi temelječe rešitve, in navedeno, da je stroškovno učinkovito prilagajanje podnebnim spremembam mogoče doseči z varstvom in obnovo mokrišč, šotišč ter obalnih in morskih ekosistemov, z razvojem urbanih zelenih površin ter gradnjo zelenih streh in zidov ter s spodbujanjem in trajnostnim upravljanjem gozdov in kmetijskih zemljišč. Z večjim številom biotsko raznovrstnih ekosistemov se poveča odpornost na podnebne spremembe ter zagotovijo učinkovitejše oblike zmanjševanja števila nesreč in njihovega preprečevanja.

- (19) Podnebna politika Unije se pregleduje, da bi sledila scenariju, določenem v Uredbi (EU) 2021/1119, za zmanjšanje neto emisij toplogrednih plinov (emisij po odbitku odvzemov) do leta 2030 za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Zlasti je cilj Uredbe (EU) 2023/839 Evropskega parlamenta in Sveta⁶ okrepiti prispevek sektorja zemljišč k splošnim podnebnim ambicijam do leta 2030 ter uskladiti cilje v zvezi z obračunavanjem emisij in odvzemov ogljika iz sektorja rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF) s povezanimi pobudami politike na področju biotske raznovrstnosti. V navedeni uredbi je poudarjena potreba po varstvu in izboljšanju na naravi temelječih odvzemov ogljika, izboljšanju odpornosti ekosistemov proti podnebnim spremembam, obnovi degradiranih zemljišč in ekosistemov ter ponovnem močenju šotišč. Poleg tega je njegov namen izboljšati spremljanje in poročanje o emisijah toplogrednih plinov in odvzemih na zemljiščih, ki jih je treba varovati in obnoviti. V tem kontekstu je pomembno, da so ekosistemi v vseh kategorijah zemljišč, vključno z gozdovi, travišči, njivskimi površinami in mokrišči, v dobrem stanju, da lahko učinkovito zajemajo in shranjujejo ogljik.

⁶ Uredba (EU) 2023/839 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/841 glede področja uporabe, poenostavitve pravil o poročanju in skladnosti ter določitve ciljev držav članic za leto 2030, in Uredbe (EU) 2018/1999 glede izboljšanja spremljanja, poročanja, spremljanja napredka in pregleda (UL L 107, 21.4.2023, str. 1).

- (20) Kot je navedeno v sporočilu Komisije z dne 23. marca 2022 z naslovom „Zagotavljanje prehranske varnosti in krepitev odpornosti prehranskih sistemov“, je bila zaradi geopolitičnega razvoja dodatno poudarjena potreba po zaščiti odpornosti prehranskih sistemov. Obnova kmetijskih ekosistemov dokazano dolgoročno pozitivno vpliva na proizvodnjo hrane, obnova narave pa zagotavlja dolgoročno trajnostnost in odpornost Unije.
- (21) V končnem poročilu Konference o prihodnosti Evrope iz maja 2022 državljani in državljanke pozivajo Unijo k varovanju in obnovi biotske raznovrstnosti, krajine in oceanov, odpravi onesnaževanja ter spodbujanju znanja, ozaveščenosti, izobraževanja in dialoga o okolju, podnebnih spremembah, rabi energije in trajnostnosti.

- (22) Obnova ekosistemov bo skupaj s prizadevanji za zmanjšanje trgovine s prostoživečimi vrstami in z njo povezane potrošnje pripomogla tudi k preprečevanju in krepitvi odpornosti na morebitne prihodnje nalezljive bolezni z zoonotskim potencialom, s čimer se bo zmanjšalo tveganja izbruhov in pandemij, ter prispevala k podpori prizadevanjem na globalni ravni kot tudi na ravni Unije za uporabo pristopa „eno zdravje“, ki priznava neločljivo povezavo med zdravjem ljudi, zdravjem živali ter zdravo in odporno naravo.
- (23) Tla so sestavni del kopenskih ekosistemov. V sporočilu Komisije z dne 17. novembra 2021 z naslovom „Strategija EU za tla do leta 2030 – Koristi zdravih tal za ljudi, hrano, naravo in podnebje“ je poudarjena potreba po obnovi degradiranih tal in izboljšanju biotske raznovrstnosti tal. *V okviru Globalnega mehanizma, tj. organa, ustanovljenega na podlagi Konvencije Združenih narodov o boju proti dezertifikaciji v tistih državah, ki doživljajo hudo sušo in/ali dezertifikacijo, zlasti v Afriki⁷, in sekretariata te konvencije je bil vzpostavljen program za določanje ciljev za nevtralnost degradacije tal, da bi državam pomagali doseči nevtralnost degradacije tal do leta 2030.*

⁷ UL L 83, 19.3.1998, str. 3.

- (24) Cilj Direktive Sveta 92/43/EGS⁸ in Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁹ je zagotoviti dolgoročno varovanje, ohranjanje in preživetje najbolj dragocenih in ogroženih evropskih vrst in habitatov ter ekosistemov, katerih del so. Natura 2000, ki je bila vzpostavljena leta 1992 in je največje usklajeno omrežje zavarovanih območij na svetu, je ključni instrument za izvajanje ciljev navedenih direktiv. ***To uredbo bi bilo treba uporabljati za evropsko ozemlje držav članic, za katere se uporabljata Pogodbi; na ta način bi bila usklajena z direktivama 92/43/EGS in 2009/147/ES ter Direktivo 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰.***

⁸ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7).

⁹ Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7).

¹⁰ Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

- (25) Komisija je pripravila okvir in smernice za določitev dobrega stanja habitatnih tipov, zavarovanih na podlagi Direktive 92/43/EGS, ter za določitev zadostne kakovosti in količine habitatov vrst, ki spadajo na področje uporabe navedene direktive. Cilji za obnovo navedenih habitatnih tipov in habitatov vrst se lahko določijo na podlagi navedenega okvira in smernic. Vendar taka obnova ne bo zadostovala za zaustavitev trenda izgube biotske raznovrstnosti in obnovo vseh ekosistemov. Zato bi bilo treba za izboljšanje biotske raznovrstnosti na ravni širših ekosistemov določiti dodatne obveznosti, ki temeljijo na posebnih kazalnikih.
- (26) Države članice bi morale na podlagi Direktive 92/43/EGS in Direktive 2009/147/ES ter v podporo doseganju ciljev, določenih v navedenih direktivah, uvesti ukrepe za obnovo, s katerimi bi se zagotovila obnova zavarovanih habitatov in vrst, vključno s prostoživečimi pticami, na območjih Unije, tudi tistih, ki ne spadajo v omrežje Natura 2000.
- (27) Cilj Direktive 92/43/EGS je vzdrževati ali obnoviti ugodno stanje ohranjenosti naravnih habitatov ter prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst v interesu Unije, vendar pa v njej ni določen rok za doseg navedenega cilja. Podobno Direktiva 2009/147/ES ne določa roka za obnovo populacij ptic v Uniji.

- (28) Določiti bi bilo treba roke za uvedbo ukrepov za obnovo znotraj in zunaj območij Natura 2000, da bi postopoma izboljšali stanje zavarovanih habitatnih tipov po vsej Uniji in jih ponovno vzpostavili, dokler ne bo doseženo ugodno referenčno območje, potrebno za dosego ugodnega stanja ohranjenosti navedenih habitatnih tipov v Uniji. **Države članice bi morale po potrebi do leta 2030 pri vzpostavljanju ukrepov za obnovo dati prednost območjem habitatnih tipov, ki niso v dobrem stanju in se nahajajo na območjih Natura 2000, saj imajo ta območja bistveno vlogo pri ohranjanju narave in ker na podlagi veljavnega prava Unije že obstaja obveznost vzpostavitve učinkovitih sistemov za zagotavljanje dolgoročne učinkovitosti ukrepov za obnovo na območjih Natura 2000.** Da bi državam članicam omogočili potrebno prožnost pri **obsežnih prizadevanjih za obnovo, bi morale države članice ohraniti možnost** uvedbe ukrepov za obnovo na območjih habitatnih tipov, ki niso v dobrem stanju in se nahajajo zunaj območij Natura 2000, **kadar to upravičujejo posebne lokalne okoliščine in razmere. Poleg tega** je primerno razvrstiti habitatne tipe glede na ekosistem, ki mu pripadajo, ter določiti časovno omejene in količinsko opredeljene cilje, vezane na posamezno območje, za skupine habitatnih tipov. Tako bi državam članicam omogočili, da izberejo, katere habitate v skupini bodo obnovile najprej.

- (29) Zahteve, določene za habitate vrst, ki spadajo na področje uporabe Direktive 92/43/EGS, in habitate prostoživečih ptic, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2009/147/ES, bi morale biti podobne, pri čemer bi bilo treba posebej upoštevati povezljivost obeh navedenih habitatov, ki je potrebna za uspevanje populacij vrst.
- (30) Nujno je, da so ukrepi za obnovo habitatnih tipov ustrezni in primerni za čimprejšnje doseganje dobrega stanja teh habitatnih tipov in ugodnih referenčnih območij, da bi dosegli njihovo ugodno stanje ohranjenosti. Pomembno je, da so ukrepi za obnovo tisti, ki so potrebni za doseganje časovno omejenih in količinsko opredeljenih ciljev, vezanih na posamezno območje. Nujno je tudi, da so ukrepi za obnovo habitatov vrst ustrezni in primerni za čimprejšnje doseganje njihove zadostne kakovosti in količine za dosego ugodnega stanja ohranjenosti vrste.

- (31) *Ukrepi za obnovo, sprejeti na podlagi te uredbe, za obnovo ali ohranitev nekaterih habitatnih tipov iz Priloge I, kot so travišča, resave ali mokrišča, bi lahko v nekaterih primerih zahtevali odstranitev gozda, da se ponovno vzpostavi upravljanje, ki temelji na ohranjanju, kar lahko vključuje dejavnosti, kot sta košnja ali paša. Obnova narave in zaustavitev krčenja gozdov sta pomembna okoljska cilja, ki se medsebojno krepita. Kot je navedeno v uvodni izjavi 36 Uredbe (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta¹¹, bi morala Komisija pripraviti smernice za pojasnitev razlage opredelitve „kmetijska raba“ iz navedene uredbe, zlasti v zvezi s spreminjanjem gozda v zemljišča, katerih namen ni kmetijska raba.*
- (32) Pomembno je zagotoviti, da se z ukrepi za obnovo, ki se izvajajo na podlagi te uredbe, doseže konkretno in merljivo izboljšanje stanja ekosistemov, tako na ravni posameznih območij, ki jih je treba obnoviti, kot na nacionalni ravni in ravni Unije.

¹¹ Uredba (EU) 2023/1115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. maja 2023 o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010 (UL L 150, 9.6.2023, str. 206).

- (33) Za zagotovitev, da so ukrepi za obnovo učinkoviti in da se lahko njihovi rezultati merijo dolgoročno, je bistveno, da se območja, na katerih se izvajajo taki ukrepi za obnovo z namenom izboljšanja stanja habitatov, ki spadajo na področje uporabe Priloge I k Direktivi 92/43/EGS, za ponovno vzpostavitev navedenih habitatov in izboljšanje njihove povezljivosti, nenehno izboljšujejo, dokler ni doseženo dobro stanje.
- (34) Bistveno je tudi, da se območja, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo zaradi izboljšanja kakovosti in količine habitatov vrst, ki spadajo na področje uporabe Direktive 92/43/EGS, ter habitatov prostoživečih ptic, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2009/147/ES, nenehno izboljšujejo, da bi prispevali k doseganju zadostne količine in kakovosti habitatov takih vrst.

- (35) Pomembno je zagotoviti, da se območja, ki jih zajemajo habitatni tipi, ki *spadajo* na področje uporabe Direktive 92/43/EGS ter so v dobrem stanju na evropskem ozemlju držav članic in v Uniji kot celoti, postopoma povečujejo, dokler se ne doseže ugodno referenčno območje za vsak habitatni tip in dokler ni vsaj 90 % navedenega območja na ravni države članice v dobrem stanju, da se navedenim habitatnim tipom v Uniji omogoči doseganje ugodnega stanja ohranjenosti. ***Državam članicam bi bilo treba v ustrezno utemeljenih primerih in za habitatne tipe, ki so zelo pogosti in razširjeni v Uniji ter pokrivajo več kot 3 % evropskega ozemlja zadevne države članice, dovoliti, da uporabijo odstotek, nižji od 90 %, za območje, ki naj bi bilo v dobrem stanju, za posamezne habitatne tipe iz Priloge I k tej uredbi, če ta odstotek ne bi preprečil doseganja ali ohranjanja ugodnega stanja ohranjenosti navedenih habitatnih tipov, kot je določeno na podlagi člena 1, točka (e), Direktive 92/43/EGS na nacionalni biogeografski ravni. Če država članica uporabi to odstopanje, bi ga morala utemeljiti v svojem nacionalnem načrtu za obnovo.***

- (36) Pomembno je zagotoviti izboljšanje kakovosti in količine habitatov vrst, ki spadajo na področje uporabe Direktive 92/43/EGS, ter habitatov prostoživečih ptic, ki spadajo na področje uporabe Direktive 2009/147/ES, na evropskem ozemlju držav članic in v Uniji kot celoti, dokler to ni dovolj za zagotovitev dolgoročnega preživetja navedenih vrst.
- (37) Pomembno je, da *države članice sprejmejo ukrepe, katerih cilj je zagotoviti, da se na območjih s habitatnimi tipi, ki spadajo na področje uporabe te uredbe in za katere veljajo ukrepi za obnovo, stalno izboljšuje stanje, dokler ne dosežejo dobrega stanja, in da sprejmejo ukrepe, katerih cilj je zagotoviti, da se ti habitatni tipi, ko dosežejo dobro stanje, nato znatno ne poslabšajo, da ne bi bila ogrožena dolgoročna ohranitev ali možnost doseganja dobrega stanja. Nedoseganje teh rezultatov ne pomeni nespoštovanja obveznosti uvedbe ukrepov, primernih za njihovo doseganje. Pomembno je tudi, da si države članice prizadevajo preprečevati znatno poslabšanje območij s takimi habitatnimi tipi, ki so že v dobrem stanju ali ki niso v dobrem stanju, pa ukrepi za obnovo zanje še ne veljajo. Taki ukrepi so pomembni, da se potrebe po obnovi v prihodnosti ne povečajo, in bi morali biti osredotočeni na območja s habitatnimi tipi, kakršne države članice opredelijo v nacionalnih načrtih za obnovo in katerih obnovitev je potrebna za doseganje ciljev obnove.*

Ustrezno je upoštevati možnost višje sile, ***kot so naravne nesreče***, ki bi lahko povzročile poslabšanje območij z navedenimi habitatnimi tipi, ter neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb. ***Zunaj območij Natura 2000 je primerno upoštevati tudi*** rezultat načrta ali projekta prevladujočega javnega interesa, za katerega ni na voljo manj škodljivih alternativnih rešitev. ***Za območja, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo, bi bilo treba to določiti za vsak primer posebej. Na območjih Natura 2000 pa se načrti in projekti***odobrijo v skladu s členom 6(4) Direktive 92/43/EGS. ***Primerno je zagotoviti, da države članice, če ni drugih možnosti, ohranijo možnost, da na ravni vsake biogeografske regije svojega ozemlja uporabijo zahteve glede neposlabšanja za vsak habitatni tip in vsak habitat vrste. Takšna možnost bi morala biti dovoljena pod določenimi pogoji, vključno s sprejetjem izravnalnih ukrepov za vsako znatno poslabšanje. Kadar se kot želeni rezultat ukrepa za obnovo območje spremeni iz enega habitatnega tipa, ki spada na področje uporabe te uredbe, v drugi habitatni tip, se ne bi smelo šteti, da se je stanje območja poslabšalo.***

- (38) *Za namene odstopanj od obveznosti nenehnega izboljševanja in neposlabšanja zunaj območij Natura 2000 na podlagi te uredbe bi morale države članice domnevati, da so obrati za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, njihova priključitev na omrežje, povezano omrežje in sredstva za skladiščenje v prevladujočem javnem interesu. Države članice bi morale imeti možnost, da se odločijo za omejitev uporabe te domneve v ustrezno utemeljenih in posebnih okoliščinah, na primer iz razlogov, povezanih z nacionalno obrambo. Poleg tega bi morale imeti možnost, da takšne projekte na področju energije iz obnovljivih virov izvzamejo iz obveznosti, da manj škodljive alternativne rešitve niso na voljo, če je bila za zadevne projekte opravljena strateška okoljska presoja ali presoja vplivov na okolje. Z domnevo, da so taki javni obrati v prevladujočem javnem interesu, in, kadar je to ustrezno, z omejitvijo zahteve po oceni manj škodljivih alternativnih rešitev, bi se takim projektom omogočila poenostavljena ocena v zvezi z odstopanji od ocenjevanja prevladujočega javnega interesa na podlagi te uredbe.*

- (39) *Dejavnosti, katerih edini namen je obramba ali nacionalna varnost, bi morale imeti posebno prednost. Zato bi morale imeti države članice pri uvajanju ukrepov za obnovo možnost, da izvzamejo območja, ki se uporabljajo za take dejavnosti, če se šteje, da ti ukrepi niso združljivi z nadaljnjo vojaško uporabo zadevnih območij. Poleg tega bi bilo treba za namene uporabe določb te uredbe o odstopanjih od obveznosti stalnega izboljševanja in neposlabšanja zunaj območij Natura 2000 državam članicam omogočiti, da domnevajo, da so načrti in projekti v zvezi s takimi dejavnostmi v prevladujočem javnem interesu. Države članice bi morale imeti tudi možnost, da take načrte in projekte izvzamejo iz obveznosti, da ni na voljo manj škodljivih alternativnih rešitev. Če pa uporabijo to izjemo, bi bilo treba od njih zahtevati, da – kolikor je to razumno in izvedljivo – sprejmejo ukrepe za ublažitev vpliva teh načrtov in projektov na habitatne tipe.*
- (40) V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je poudarjena potreba po odločnejšem ukrepanju za obnovo degradiranih morskih ekosistemov, vključno z ekosistemi, bogatimi z ogljikom, ter pomembnimi drstitvenimi območji in območji odraščanja rib. V njej je tudi določeno, da bo Komisija predlagala nov akcijski načrt za ohranitev ribolovnih virov in varstvo morskih ekosistemov.

- (41) Morski habitatni tipi, navedeni v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS, so opredeljeni na splošno in obsegajo veliko ekološko različnih podtipov z različnimi potenciali za obnovo, kar državam članicam otežuje sprejetje ustreznih ukrepov za obnovo na ravni navedenih habitatnih tipov. Morske habitatne tipe iz Priloge I k navedeni direktivi bi bilo zato treba dodatno opredeliti z uporabo ustreznih ravni klasifikacije morskih habitatov v Evropskem naravovarstvenem informacijskem sistemu (EUNIS). Države članice bi morale določiti ugodna referenčna območja za doseganje ugodnega stanja ohranjenosti vsakega od navedenih habitatnih tipov, če navedena referenčna območja še niso obravnavana v drugi zakonodaji Unije. *Skupina morskih habitatnih tipov z mehкими usedlinami, ki ustrezajo nekaterim bentoškim širšim habitatnim tipom na podlagi Direktive 2008/56/ES, je zelo razširjena v morskih vodah več držav članic. Zato bi bilo treba državam članicam dovoliti, da ukrepe za obnovo, ki se postopoma uvajajo, omejijo na manjši delež površin teh habitatnih tipov, ki niso v dobrem stanju, pod pogojem da to ne preprečuje doseganja ali ohranjanja dobrega okoljskega stanja, kot je določeno na podlagi Direktive 2008/56/ES, ob upoštevanju zlasti mejnih vrednosti za deskriptorje za določanje dobrega okoljskega stanja iz točk 1 in 6 Priloge I k navedeni direktivi, določenega v skladu s členom 9(3) navedene direktive, glede obsega izgube teh habitatnih tipov, škodljivih vplivov na stanje teh habitatnih tipov in največjega dovoljenega obsega teh škodljivih vplivov.*

- (42) Kadar je zaradi varstva obalnih in morskih habitatov potrebna regulacija ribolovnih dejavnosti ali dejavnosti akvakulture, se uporablja skupna ribiška politika (SRP). V Uredbi (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹² je določeno zlasti, da je treba v okviru SRP izvajati ekosistemski pristop k upravljanju ribištva, da se čim bolj zmanjšajo negativni vplivi ribiških dejavnosti na morski ekosistem. Določeno je tudi, da si SRP prizadeva zagotoviti, da dejavnosti akvakulture in ribolovne dejavnosti ne poslabšujejo morskega okolja.

¹² Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES (UL L 354, 28.12.2013, str. 22).

- (43) Da bi države članice dosegle cilj nenehne, dolgoročne in trajne obnove biotsko raznovrstne in odporne narave, bi morale v celoti izkoristiti možnosti, ki jih zagotavlja SRP. Države članice imajo možnost, da v okviru izključne pristojnosti Unije v zvezi z ohranjanjem morskih bioloških virov sprejmejo nediskriminatorne ukrepe za ohranjanje in upravljanje ribjih staležev ter ohranjanje ali izboljšanje stanja ohranjenosti morskih ekosistemov znotraj območja 12 navtičnih milj. Poleg tega imajo z neposrednim upravljalnim interesom, kot je opredeljen v Uredbi (EU) št. 1380/2013, možnost, da se dogovorijo o predložitvi skupnih priporočil za ohranitvene ukrepe, potrebne za izpolnjevanje obveznosti na podlagi okoljskega prava Unije. ***Kadar država članica v nacionalni načrt za obnovo vključi ohranitvene ukrepe, potrebne za prispevanje k ciljem te uredbe, in je za te ohranitvene ukrepe treba predložiti skupna priporočila, bi se morala zadevna država članica posvetovati in ta skupna priporočila predložiti v roku, ki omogoča njihovo pravočasno sprejetje pred potekom rokov za njihovo izvedbo, da se spodbudi skladnost med različnimi politikami za ohranjanje morskih ekosistemov.*** Take ukrepe je treba oceniti in sprejeti v skladu s pravili in postopki, določenimi v okviru SRP.

- (44) Direktiva 2008/56/ES od držav članic zahteva, da sodelujejo dvostransko ter v okviru regionalnih in podregionalnih mehanizmov sodelovanja, tudi prek konvencij o regionalnih morjih, in sicer Konvencije o varstvu morskega okolja v severovzhodnem Atlantiku¹³, Konvencije o varstvu morskega okolja na območju Baltskega morja¹⁴, Konvencije o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja¹⁵ in Konvencije o varstvu Črnega morja, podpisane 21. aprila 1992 v Bukarešti, ter, kar zadeva ukrepe na področju ribištva, v okviru regionalnih skupin, ustanovljenih v okviru SRP.
- (45) Pomembno je, da se sprejmejo tudi ukrepi za obnovo habitatov nekaterih morskih vrst, kot so morski psi in skati, ki spadajo *na primer* na področje uporabe Konvencije o varstvu selitvenih vrst prostoživečih živali, podpisane v Bonnu 23. junija 1979, *ali seznamov prizadetih ali ogroženih vrst iz konvencij o regionalnih morjih*, ne pa tudi na področje uporabe Direktive 92/43/EGS, saj imajo pomembno funkcijo v ekosistemu.
- (46) Da bi države članice podprle obnovo kopenskih, sladkovodnih, obalnih in morskih habitatov ter preprečevanje njihovega poslabšanja, lahko določijo dodatna območja kot „zavarovana območja“ ali „strogo zavarovana območja“, izvajajo druge učinkovite ohranitvene ukrepe, vezane na posamezno območje, in spodbujajo ukrepe za ohranjanje na zasebnih zemljiščih.

¹³ UL L 104, 3.4.1998, str. 2.

¹⁴ UL L 73, 16.3.1994, str. 20.

¹⁵ UL L 240, 19.9.1977, str. 3.

- (47) Urbani ekosistemi predstavljajo približno 22 % kopenske površine Unije in območje, na katerem živi večina državljanov Unije. Urbane zelene površine **med drugim** vključujejo mestne gozdove, parke in vrtove, mestne kmetije, drevorede, mestne travnike in mestne žive meje. **Urbani ekosistemi** so tako kot **preostali ekosistemi, obravnavani v tej uredbi**, pomembni habitati za biotsko raznovrstnost, zlasti za rastline, ptice in žuželke, vključno z opraševalci. Zagotavljajo tudi **mnoge druge** bistvene ekosistemske storitve, vključno z zmanjševanjem in obvladovanjem tveganja naravnih nesreč, kot so poplave in učinki toplotnih otokov, hlajenje, rekreacija, filtriranje vode in zraka ter blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje. **Povečanje urbane zelene površine je pomemben parameter za merjenje povečanja zmožnosti mestnih ekosistemov za zagotavljanje teh ključnih storitev. Povečanje zelenega pokrova upočasnjuje odtekanje vode in tako zmanjša tveganje onesnaževanja rek zaradi preplavljanja vode ob neurjih ter pripomore k ohranjanju nižjih poletnih temperatur, krepi odpornost proti podnebnim spremembam in zagotavlja dodaten prostor za razcvet narave. S povečanjem ravni urbane zelene površine se bo v številnih primerih izboljšalo zdravje urbanega ekosistema. Zdravi urbani ekosistemi pa bistveno pripomorejo k zdravju drugih ključnih evropskih ekosistemov, na primer s povezovanjem naravnih območij na okoliškem podeželju, izboljšanjem zdravja rek zunaj mest, zagotavljanjem zatočišča in gnezdišča za ptice in opraševalce, povezane s kmetijskimi in gozdnimi habitati, ter zagotavljanjem pomembnih habitatov za ptice selivke.**

- (48) Močno je treba okrepiti ukrepe za onemogočanje *zmanjšanja zastrtosti* urbanih zelenih površin, *zlasti z drevesi*. Da bi urbana zelena površina še naprej zagotavljala potrebne ekosistemske storitve, je treba ustaviti njihovo izgubo ter jih obnoviti in povečati, med drugim z *vključevanjem* zelene infrastrukture in na naravi temelječih rešitev, *kot so zelene strehe in zelene stene, v načrtovanje stavb. Tako vključevanje lahko prispeva ne le k ohranjanju in povečanju območja urbane zelene površine, temveč tudi, če so vključena drevesa, urbanega pokrova drevesnih krošenj.*
- (49) *Znanstveni dokazi kažejo, da umetna svetloba negativno vpliva na biotsko raznovrstnost. Vpliva lahko tudi na zdravje ljudi. Države članice bi morale imeti možnost, da pri pripravi svojih nacionalnih načrtov za obnovo na podlagi te uredbe razmislijo o zaustavitvi, zmanjšanju ali sanaciji svetlobnega onesnaževanja v vseh ekosistemih.*

- (50) Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 zahteva večja prizadevanja za obnovo sladkovodnih ekosistemov in naravnih funkcij rek. Obnova sladkovodnih ekosistemov bi morala vključevati prizadevanja za ponovno vzpostavitev naravne ■ rečne povezljivosti ter obrežnih in poplavnih območij rek, vključno z odstranitvijo **umetnih** ovir, da bi tako podprli doseganje ugodnega stanja ohranjenosti rek, jezer in obrežnih habitatov ter vrst, ki živijo v navedenih habitatih, zavarovanih z direktivama 92/43/EGS in 2009/147/ES, ter izpolnitev enega od ključnih ciljev strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, tj. ponovna vzpostavitev najmanj 25 000 km prosto tekočih rek, **v primerjavi z letom 2020, ko je bila** strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 **sprejeta**. Države članice bi morale pri odpravljanju ovir obravnavati predvsem zastarele ovire, ki niso več potrebne za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, plovbo po celinskih plovnih poteh, oskrbo z vodo ali druge namene.

- (51) V Uniji se je število opraševalcev v zadnjih desetletjih drastično zmanjšalo, pri čemer se populacija približno tretjine vrst čebel in metuljev zmanjšuje, vsaka deseta od navedenih vrst pa je na robu izumrtja. Opraševalci so bistveni za delovanje kopenskih ekosistemov, dobrobit ljudi in prehransko varnost, saj oprašujejo samonikle in gojene rastline. Sodeč po poročilu za leto 2021, ki temelji na rezultatih projekta integriranega sistema za računovodenje naravnega kapitala (INCA), ki ga skupaj izvajajo službe Komisije in Evropska agencija za okolje (EEA), se skoraj 5 000 000 000 EUR letne kmetijske proizvodnje Unije neposredno pripisuje žuželkam opraševalkam.

- (52) Komisija je s sporočilom z dne 1. junija 2018 kot odziv na pozive Evropskega parlamenta in Sveta k obravnavi zmanjševanja števila oprasovalcev začela izvajati pobudo EU za oprasovalce. Poročilo z dne 27. maja 2021 o napredku pri izvajanju te pobude je pokazalo, da še vedno obstajajo pomembni izzivi pri spopadanju z dejavniki zmanjševanja števila oprasovalcev, vključno z uporabo pesticidov. **Tako** Evropski parlament **v resoluciji z dne 9. junija** kot Svet **v sklepih z dne 17. decembra 2020 o Posebnem poročilu Evropskega računskega sodišča št. 15/2020** sta pozvala k odločnejšim ukrepom za boj proti zmanjševanju števila oprasovalcev, k vzpostavitvi okvira za spremljanje oprasovalcev po vsej Uniji ter k jasnim ciljem in kazalnikom v zvezi z zavezo za obrnitev trenda zmanjševanja števila oprasovalcev. Evropsko računsko sodišče je v Posebnem poročilu, objavljenem leta 2020, priporočilo, naj Komisija vzpostavi ustrezne mehanizme upravljanja in spremljanja ukrepov za obravnavo nevarnosti za oprasovalce. **Komisija je v sporočilu z dne 24. januarja 2023 predstavila revidirano pobudo EU za oprasovalce z naslovom „Revizija pobude EU za oprasovalce – Nov dogovor za oprasovalce“, v kateri so določeni ukrepi, ki jih morajo Unija in njene države članice sprejeti, da bi se obrnil trend zmanjševanja števila oprasovalcev do leta 2030.**

- (53) Namen predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trajnostni uporabi fitofarmaceutskih sredstev je regulirati enega od dejavnikov zmanjševanja števila opraševalcev s prepovedjo uporabe pesticidov na ekološko občutljivih območjih, od katerih so mnoga zajeta v tej uredbi, npr. na območjih, kjer živijo vrste opraševalcev, ki so na evropskih rdečih seznamih razvrščene kot vrste, ki jim grozi izumrtje.

- (54) Za zagotavljanje varne, trajnostne, hranljive in cenovno dostopne hrane so potrebni trajnostni, odporni in biotsko raznovrstni kmetijski ekosistemi. Biotsko zelo raznovrstni kmetijski ekosistemi povečujejo tudi odpornost kmetijstva na podnebne spremembe in okoljska tveganja, hkrati pa zagotavljajo varnost hrane in prehransko varnost ter ustvarjajo nova delovna mesta na podeželju, zlasti delovna mesta, povezana z ekološkim kmetovanjem ter podeželskim turizmom in rekreacijo. Zato mora Unija izboljšati biotsko raznovrstnost svojih kmetijskih zemljišč z različnimi obstoječimi praksami, ki koristijo povečanju biotske raznovrstnosti ali so z njim združljive, tudi z uporabo ekstenzivnega kmetijstva. Ekstenzivno kmetijstvo je ključno za ohranjanje številnih vrst in habitatov na biotsko zelo raznovrstnih območjih. Obstaja veliko obsežnih kmetijskih praks, ki imajo številne in pomembne koristi za varstvo biotske raznovrstnosti, ekosistemskih storitev in krajinskih značilnosti, kot so precizno kmetovanje, ekološko kmetovanje, agroekologija, agrogozdarstvo in nizkointenzivno trajno travišče. ***Namen takih praks ni zaustavitev rabe kmetijskih zemljišč, temveč prilagoditev tovrstne rabe v korist dolgoročnega delovanja in produktivnosti kmetijskih ekosistemov. Za zagotavljanje dolgoročnih koristi obnove so pomembne finančno privlačne sheme financiranja za lastnike, kmete in druge upravljavce zemljišč, da bi ti prostovoljno izvajali take prakse.***

- (55) Uvesti je treba ukrepe za obnovo za povečanje biotske raznovrstnosti kmetijskih ekosistemov po vsej Uniji, tudi na območjih, ki niso zajeta s habitatnimi tipi, ki spadajo na področje uporabe Direktive 92/43/EGS. Ker ni skupne metode za ocenjevanje stanja kmetijskih ekosistemov, ki bi omogočala določitev specifičnih ciljev obnove kmetijskih ekosistemov, je primerno določiti splošno obveznost izboljšanja biotske raznovrstnosti kmetijskih ekosistemov in meriti izpolnjevanje navedene obveznosti na podlagi ***izbora*** kazalnikov ***med indeksom travniških metuljev, zalogo organskega ogljika v obdelovalnih mineralnih tleh ali deležem kmetijskih zemljišč z visokoraznovrstnostnimi krajinskimi značilnostmi.***
- (56) Ker so ptice kmetijske krajine dobro znani in splošno priznani ključni kazalniki zdravja kmetijskih ekosistemov, je primerno določiti cilje za njihovo obnovo. Obveznost doseganja teh ciljev bi morala veljati za države članice in ne za posamezne kmete. Države članice bi morale te cilje doseči z uvedbo učinkovitih ukrepov za obnovo na kmetijskih zemljiščih ter s sodelovanjem s kmeti in drugimi deležniki pri zasnovi teh ukrepov in njihovem izvajanju na terenu, pa tudi z zagotavljanjem podpore kmetom in drugim deležnikom pri teh prizadevanjih.

- (57) Visokoraznovrstne krajinske značilnosti na kmetijskih zemljiščih, vključno z varovalnimi pasovi, neobdelano zemljo s kolobarjenjem ali brez njega, mejicami, posameznimi drevesi ali skupinami dreves, drevoredi, robovi polja, zaplatami, jarki, potoki, majhnimi mokrišči, terasami, kamnitimi znamenji, kamnitimi zidovi, majhnimi ribniki in kulturnimi značilnostmi, zagotavljajo prostor za prostoživeče rastline in živali, vključno z opraševalci, preprečujejo erozijo in izčrpanost tal, prečiščujejo zrak in vodo ter prispevajo k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter h kmetijski produktivnosti od opraševanja odvisnih kmetijskih rastlin. ***Za*** visokoraznovrstne krajinske značilnosti se lahko ***pod določenimi pogoji štejejo*** tudi produktivne ***značilnosti***.

- (58) Cilj skupne kmetijske politike (SKP) je podpirati in krepiti varstvo okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo. Eden izmed specifičnih ciljev te politike je prispevati k zaustavitvi in obrnitvi trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepiti ekosistemske storitve ter ohranjati habitate in krajine. Novi standard pogojenosti SKP št. 8 za ohranjanje dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev zemljišč (v nadaljnjem besedilu: DKOS 8), določen v Prilogi III k Uredbi (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁶, zahteva, da imajo upravičenci do plačil na površino vsaj 4 % ornih zemljišč na ravni kmetij namenjene neproizvodnim površinam in značilnostim, kot so neobdelana zemljišča, in da ohranijo obstoječe krajinske značilnosti. 4-odstotni delež, ki ga je treba pripisati skladnosti z navedenim standardom DKOS 8, se lahko zmanjša na 3 %, če so izpolnjeni nekateri predpogoji. Ta obveznost bo prispevala k temu, da bodo države članice dosegle pozitiven trend visokoraznovrstnih krajinskih značilnosti na kmetijskih zemljiščih. Poleg tega imajo države članice v okviru SKP možnost, da vzpostavijo okoljske sheme za kmetijske prakse, ki jih kmetje izvajajo na kmetijskih površinah, ki lahko vključujejo ohranjanje in ustvarjanje krajinskih značilnosti ali neproizvodnih površin. Podobno lahko države članice v svoje strateške načrte SKP vključijo tudi kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti, vključno z okrepljenim upravljanjem krajinskih značilnosti, ki presegajo standard DKOS 8 ali okoljske sheme. K obnovi evropske biotske raznovrstnosti na kmetijskih zemljiščih do leta 2030 bodo s podpiranjem izvajanja direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES ter strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 prispevali tudi projekti v okviru podprograma „Narava in biotska raznovrstnost“ programa LIFE, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷, ki se nanašajo na naravo in biotsko raznovrstnost.

¹⁶ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

¹⁷ Uredba (EU) 2021/783 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Programa za okolje in podnebne ukrepe (LIFE) ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1293/2013 (UL L 172, 17.5.2021, str. 53).

- (59) Obnova in ponovno močenje organskih tal, kot so opredeljena v Metodoloških navodilih IPCC za izračun nacionalnih evidenc toplogrednih plinov iz leta 2006, v kmetijski rabi, tj. kot travišča ali obdelovalna zemljišča, ki predstavljajo izsušena šotišča, pomagata zagotoviti znatne koristi za biotsko raznovrstnost, precejšnje zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in druge okoljske koristi, hkrati pa prispevata k raznoliki kmetijski krajini. Države članice lahko izbirajo med široko paleto ukrepov za obnovo izsušenih šotišč v kmetijski rabi, ki segajo od preoblikovanja njivskih površin v trajno travišče in ekstenzivnih ukrepov, ki jih spremlja zmanjšanje izsuševanja, do popolnega ponovnega močenja z možnostjo paludikulture uporabe ali vzpostavitve vegetacije, ki tvori šoto. Največje koristi za podnebje se ustvarijo z obnovo in ponovnim močenjem njivskih površin, ki jim sledi obnova intenzivnega travišča. Da bi omogočili prožno izvajanje cilja obnove izsušenih šotišč v kmetijski rabi, bi države članice morale imeti možnost šteti, da ukrepi za obnovo in ponovno močenje izsušenih šotišč na območjih izkopavanja šote ter do določene mere obnovo in ponovno močenje izsušenih šotišč, ki so v drugi rabi, npr. gozd, prispevajo k doseganju ciljev obnove izsušenih šotišč v kmetijski rabi. ***Kadar je to ustrezno utemeljeno, bi države članice, če ponovnega močenja izsušenih šotišč v kmetijski rabi ni mogoče izvesti zaradi znatnih negativnih vplivov na stavbe, infrastrukture, prilagajanja podnebnim spremembam ali drugega javnega interesa, ponovno močenje šotišč, ki so v drugi rabi, pa tudi ni izvedljivo, morale imeti možnost, da zmanjšajo obseg ponovnega močenja šotišč.***

- (60) Da bi lahko izkoristili vse koristi biotske raznovrstnosti, bi obnova in ponovno močenje izsušenih šotišč morala presegati območja mokriščnih habitatnih tipov s seznama v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS, ki jih je treba obnoviti in ponovno vzpostaviti. Podatki o obsegu organskih tal ter njihovih emisijah toplogrednih plinov in odvzemih se spremljajo in dajejo na voljo s poročanjem sektorja LULUCF v nacionalnih evidencah toplogrednih plinov držav članic, ki se predložijo Okvirni konvenciji ZN o spremembi podnebja. Obnovljena in ponovno močena šotišča se lahko še naprej produktivno uporabljajo na druge načine. Paludikultura, tj. praksa kmetovanja na mokrih šotiščih, lahko vključuje npr. gojenje različnih vrst trstičja, nekaterih oblik lesa, borovnic in brusnic ter šotnega mahu, pa tudi pašo z vodnimi bivoli. Take prakse bi morale temeljiti na načelih trajnostnega upravljanja in biti usmerjene v krepitev biotske raznovrstnosti, da bi lahko imele visoko finančno in ekološko vrednost. Paludikultura lahko poleg tega koristi več ogroženim vrstam v Uniji ter olajša povezljivost mokrišč in povezanih populacij vrst v Uniji. Ukrepi za obnovo in ponovno močenje izsušenih šotišč ter nadomestitev morebitnih izgub dohodka se lahko financirajo iz najrazličnejših virov, tudi z odhodki v okviru proračuna Unije in iz programov financiranja Unije.

- (61) V novi strategiji EU za gozdove do leta 2030, predstavljeni v sporočilu Komisije z dne 16. julija 2021, je načrtovana potreba po obnovi biotske raznovrstnosti gozdov. Gozdovi in druga gozdna zemljišča pokrivajo več kot 43,5 % kopenskega območja Unije. Biotsko zelo raznovrstni gozdni ekosistemi so občutljivi na podnebne spremembe, vendar so tudi naravni zaveznik pri prilagajanju podnebnim spremembam in podnebnim tveganjem ter boju proti njim, tudi s svojimi funkcijami, ki jih imajo kot zaloge in ponori ogljika, hkrati pa zagotavljajo tudi številne druge pomembne ekosistemske storitve in koristi, kot so oskrba z gradbenim lesom in ostalim lesom ter hrano in drugimi nelesnimi gozdnimi proizvodi, uravnavanje podnebja, stabilizacija tal in nadzor erozije ter čiščenje zraka in vode.

- (62) Uvesti je treba ukrepe za obnovo, da bi povečali biotsko raznovrstnost gozdnih ekosistemov po vsej Uniji, tudi na območjih, ki niso zajeta s habitatnimi tipi, ki spadajo na področje uporabe Direktive 92/43/EGS. Ker ni skupne metode za ocenjevanje stanja gozdnih ekosistemov, ki bi omogočala določitev specifičnih ciljev za obnovo gozdnih ekosistemov, je primerno določiti splošno obveznost izboljšanja biotske raznovrstnosti gozdnih ekosistemov in meriti izpolnjevanje navedene obveznosti na podlagi **indeksa splošno razširjenih gozdnih ptic in izbora drugih** kazalnikov **med** stoječim **odmrlim lesom**, ležečim odmrlim lesom, deležem gozdov z neenakomerno starostno strukturo, gozdno povezljivostjo, zalogo organskega ogljika, **deležem gozdov, v katerih prevladujejo domorodne drevesne vrste, in raznovrstnostjo drevesnih vrst.**

- (63) *Države članice bi morale pri načrtovanju in uvajanju ukrepov za obnovo, potrebnih za povečanje biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih, ter pri določanju zadovoljivih ravni za kazalnike biotske raznovrstnosti za gozdove upoštevati tveganje gozdnih požarov na podlagi lokalnih okoliščin. Za zmanjšanje tega tveganja bi morale uporabiti najboljše prakse, zlasti tiste, ki so opisane v smernicah Komisije za preprečevanje požarov v naravi z rabo zemljišč, objavljenih leta 2021.*

(64) *V strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je opredeljena zaveza, da se do leta 2030 v Uniji ob doslednem spoštovanju ekoloških načel posadijo vsaj tri milijarde dodatnih dreves. Nova strategija EU za gozdove do leta 2030, predstavljena v sporočilu Komisije z dne 16. julija 2021, vključuje časovni načrt za izvajanje te zaveze, ki temelji na splošnem načelu posaditve in gojenja pravega drevesa na pravem mestu in za pravi namen. Kot orodje za beleženje prispevkov k zavezi in napredka pri njenem izvajanju je na voljo spletni števec dreves, države članice pa bi morale v njem dokumentirati posajena drevesa. Kot je navedeno v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in časovnem načrtu v novi strategiji EU za gozdove do leta 2030, je Komisija 17. marca 2023 objavila smernice o pogoždovanju, ponovnem pogoždovanju in sajenju dreves, ki pozitivno vplivajo na biotsko raznovrstnost. Namen teh smernic, ki določajo okvir ekoloških načel, ki jih je treba upoštevati, je prispevati k zavezi in s tem podpirati izvajanje te uredbe.*

- (65) Da bi dosegli krovni cilj obnove ekosistemov na vseh kopenskih in morskih območjih **držav članic**, bi se morali cilji in obveznosti obnove habitatov in vrst, zavarovanih na podlagi direktiv 92/43/EGS in 2009/147/ES, za opraševalce ter sladkovodne, urbane, kmetijske in gozdne ekosisteme dopolnjevati in delovati vzajemno koristno. Ukrepi za obnovo, potrebni za doseg enega specifičnega cilja, bodo v številnih primerih prispevali k izpolnjevanju tudi drugih ciljev ali obveznosti. Države članice bi zato morale ukrepe za obnovo načrtovati strateško, da bi čim bolj povečale njihovo učinkovitost pri prispevanju k obnovi narave po vsej Uniji. Načrtovati bi jih bilo treba tudi tako, da bi lahko z njimi blažili podnebne spremembe in se tem prilagajali, preprečevali in obvladovali posledice naravnih nesreč **ter reševali problematiko degradacije tal**. Njihov cilj bi moral biti optimizacija ekoloških, gospodarskih in družbenih funkcij ekosistemov, vključno z njihovim potencialom za produktivnost, ob upoštevanju njihovega prispevka k trajnostnemu razvoju zadevnih regij in skupnosti. **Da bi se države članice izognile nenamernim posledicam, bi morale upoštevati tudi predvidljive socialno-ekonomske učinke in ocenjene koristi izvajanja ukrepov za obnovo.** Pomembno je, da pripravijo podrobne nacionalne načrte za obnovo, ki temeljijo na najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazih. **Dokumentirane evidence o razširjenosti in območjih v preteklosti ter napovedane spremembe okoljskih pogojev zaradi podnebnih sprememb bi morale biti podlaga za določitev ugodnih referenčnih območij za habitatne tipe. Poleg tega je pomembno**, da ima javnost čim prej na voljo učinkovite možnosti za sodelovanje pri pripravi načrtov. Države članice bi morale upoštevati posebne pogoje in potrebe na svojem ozemlju, da bi se načrti lahko odzivali na zadevne pritiske, nevarnosti in dejavnike izgube biotske raznovrstnosti, ter s sodelovanjem zagotavljati čezmejno obnovo in povezljivost.

- (66) Da se zagotovi vzajemnost med različnimi ukrepi, ki so bili uvedeni in ki jih je še treba uvesti za varovanje, ohranjanje in obnovo narave v Uniji, bi morale države članice pri pripravi nacionalnih načrtov za obnovo upoštevati naslednje: ohranitvene ukrepe, vzpostavljene za območja Natura 2000, in prednostne okvire ukrepanja, pripravljene v skladu z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES; ukrepe za doseganje dobrega ekološkega in kemijskega stanja vodnih teles, vključene v načrte upravljanja povodij, pripravljene v skladu z Direktivo 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸; morske strategije za doseganje dobrega okoljskega stanja v vseh morskih regijah Unije, pripravljene v skladu z Direktivo 2008/56/ES; nacionalne programe nadzora nad onesnaževanjem zraka, pripravljenih na podlagi Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹; nacionalne strategije in akcijske načrte za biotsko raznovrstnost, pripravljene v skladu s členom 6 Konvencije o biološki raznovrstnosti, ter ohranitvene ukrepe, sprejete v skladu z Uredbo (EU) št. 1380/2013, in tehnične ukrepe, sprejete v skladu z Uredbo (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta²⁰.

¹⁸ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

¹⁹ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

²⁰ Uredba (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi, o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1967/2006, (ES) št. 1224/2009 ter uredb (EU) št. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 in (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 894/97, (ES) št. 850/98, (ES) št. 2549/2000, (ES) št. 254/2002, (ES) št. 812/2004 in (ES) št. 2187/2005 (UL L 198, 25.7.2019, str. 105).

- (67) Da bi se zagotovila skladnost med cilji te uredbe ter Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta²¹, Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta²² in Direktive 98/70/ES Evropskega parlamenta in Sveta²³, kar zadeva spodbujanje energije iz obnovljivih virov, zlasti pri pripravi nacionalnih načrtov za obnovo, bi morale države članice upoštevati potencial projektov na področju energije iz obnovljivih virov za prispevek k izpolnjevanju ciljev za obnovo narave.

²¹ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

²² Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

²³ Direktiva 98/70/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 1998 o kakovosti motornega bencina in dizelskega goriva ter spremembi Direktive 93/12/EGS (UL L 350, 28.12.1998, str. 58).

- (68) Glede na pomen doslednega obravnavanja dvojnega izziva izgube biotske raznovrstnosti in podnebnih sprememb bi se morala pri obnovi biotske raznovrstnosti upoštevati uporaba energije iz obnovljivih virov in obratno. Možno bi moralo biti združevanje *dejavnosti za obnovo in projektov za uvajanje energije iz obnovljivih virov, kadar je to le mogoče, tudi na območjih za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije in namenskih omrežnih območjih. Direktiva (EU) 2018/2001 od držav članic zahteva izvedbo usklajenega kartiranja zaradi uvedbe energije iz obnovljivih virov na svojem ozemlju, da bi opredelile domači potencial in razpoložljivo kopensko površino ter podzemne, morske ali celinske vode, ki so potrebni za postavitve obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter z njimi povezane infrastrukture, kot so omrežni objekti in objekti za shranjevanje, vključno s shranjevanjem toplote, ki se zahtevajo za izpolnjevanje vsaj nacionalnih prispevkov k revidiranemu cilju glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030. Taka potrebna območja, vključno z obstoječimi obrati in mehanizmi za sodelovanje, so sorazmerna z ocenjenimi krivuljami in načrtovano skupno nameščeno zmogljivostjo tehnologije za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, določenimi v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih. Države članice bi morale določiti del takih območij kot območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije.*

Območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije so posebne lokacije, bodisi na kopnem bodisi na morju, ki so zlasti primerne za postavitev obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ■ kjer se glede na posebnosti izbranega ozemlja ne pričakuje, da bi uporaba posebne vrste energije iz obnovljivih virov pomembno vplivala na okolje. Države članice morajo dati prednost umetnim in grajenim površinam, kot so strehe *in pročelja stavb*, območja prometne infrastrukture *in njihova neposredna okolica*, parkirišča, *kmetije*, odlagališča odpadkov, industrijska območja, rudniki, umetna celinska vodna telesa, jezera ali zbiralniki in, kadar je primerno, obrati za čiščenje komunalne odpadne vode ter degradirana zemljišča, ki niso uporabna za kmetijstvo. V *Direktivi (EU) 2018/2001 je še določeno, da je treba državam članicam dovoliti sprejetje načrta oziroma načrtov za določitev namenskih infrastrukturnih območij za razvoj omrežnih projektov in projektov za shranjevanje, ki so potrebni za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem, kadar se ne pričakuje, da bi tak razvoj lahko znatno vplival na okolje, ali kadar se da tak vpliv ustrezno ublažiti ali, kadar to ni mogoče, kompenzirati.*

Taka območja morajo biti namenjena podpori in dopolnitvi območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije. Države članice se morajo pri določitvi območij *za pospešeno uvajanje* obnovljivih virov energije *in namenskih infrastrukturnih območij* izogniti zavarovanim območjem in upoštevati svoje nacionalne načrte za obnovo narave. Razvoj nacionalnih načrtov za obnovo bi morale uskladiti *s kartiranjem območij, ki so potrebna za izpolnitev vsaj nacionalnega prispevka k cilju glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030, ter po potrebi z določitvijo območij za pospešeno uvajanje* obnovljivih virov energije *in namenskih infrastrukturnih območij*. Med pripravo načrtov za obnovo narave bi morale zagotoviti sinergije z *okrepitvijo infrastrukture za obnovljive vire energije in energetske infrastrukture ter z že določenimi območji za pospešeno uvajanje* obnovljivih virov energije *in namenskih omrežnih območij*, zagotoviti pa bi morale tudi, da se *navedena* območja, vključno s postopki izdaje dovoljenj, ki se na njih uporabljajo in so določeni v Direktivi (EU) 2018/2001, ne spremenijo.

- (69) Za zagotovitev sinergij z ukrepi za obnovo, ki so že bili načrtovani ali uvedeni v državah članicah, bi morali biti ti ukrepi priznani in upoštevani v nacionalnih načrtih za obnovo. Glede na nujnost sprejetja ukrepov za obnovo degradiranih ekosistemov, na katero je bilo opozorjeno v šestem ocenjevalnem poročilu IPCC, bi morale države članice navedene ukrepe izvajati vzporedno s pripravo načrtov za obnovo.

- (70) V nacionalnih načrtih za obnovo *in ukrepih za obnovo habitatov, pa tudi v ukrepih za preprečitev poslabšanja habitatov*, bi bilo treba upoštevati tudi rezultate raziskovalnih projektov, pomembnih za oceno stanja ekosistemov, opredelitev in uvedbo ukrepov za obnovo ter namene spremljanja. *Po potrebi bi morali upoštevati tudi raznovrstnost razmer v različnih regijah Unije v skladu s členom 191(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), kot so socialne, gospodarske in kulturne zahteve ter regionalne in lokalne značilnosti, vključno z gostoto prebivalstva.*

- (71) Primerno je upoštevati poseben položaj najbolj oddaljenih regij Unije, kot je navedeno v členu 349 PDEU, ki predvideva posebne ukrepe za podporo navedenim regijam. Kot je predvideno v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, bi bilo treba varstvu in obnovi ekosistemov v najbolj oddaljenih regijah nameniti posebno pozornost, saj imajo izjemno bogato biotsko raznovrstnost. ***Hkrati bi bilo treba, zlasti pri pripravi nacionalnih načrtov za obnovo, upoštevati s tem povezane stroške varovanja in obnove teh ekosistemov ter oddaljenost, otoško lego, majhnost, zahtevno topografijo in podnebje najbolj oddaljenih regij. Države članice se spodbuja, da prostovoljno vključijo posebne ukrepe za obnovo v tistih najbolj oddaljenih regijah, ki ne spadajo na področje uporabe te uredbe.***

- (72) EEA bi morala podpirati države članice pri pripravi njihovih nacionalnih načrtov za obnovo ter spremljanju napredka pri doseganju ciljev in izpolnjevanju obveznosti obnove. Komisija bi morala oceniti, ali so nacionalni načrti za obnovo ustrezni za doseganje teh ciljev in izpolnjevanje teh obveznosti, za ***izpolnitev krovnih ciljev Unije, da bi do leta 2030 kot cilj Unije za vsa območja in ekosisteme, ki spadajo na področje uporabe te uredbe, skupaj zajeli najmanj 20 % kopenskih in najmanj 20 % morskih območij, do leta 2050 pa vse ekosisteme, ki jih je treba obnoviti, pa tudi ciljev za obnovo vsaj 25 000 km rek v stanje prosto tekočih rek v Uniji do leta 2030, ter za prispevek k zavezi, da se do leta 2030 v Uniji zasadi vsaj tri milijarde dodatnih dreves.***

- (73) Iz poročila o stanju narave iz leta 2020 je razvidno, da precejšen delež informacij, ki jih sporočijo države članice v skladu s členom 17 Direktive 92/43/EGS in členom 12 Direktive 2009/147/ES, zlasti o stanju ohranjenosti ter trendih habitatov in vrst, ki jih varujejo, izhaja iz delnih raziskav ali temelji le na strokovni presoji. Razvidno je tudi, da stanje več habitatnih tipov in vrst, zavarovanih na podlagi Direktive 92/43/EGS, še vedno ni znano. Potrebna sta zapolnitev navedenih vrzeli v znanju ter vlaganje v spremljanje in nadzor, da se podprejo trdni in znanstveno utemeljeni nacionalni načrti za obnovo. Da bi se povečale pravočasnost, učinkovitost in skladnost različnih metod spremljanja, bi bilo treba pri spremljanju in nadzoru kar najbolj izkoristiti rezultate raziskovalnih in inovacijskih projektov, ki jih financira Unija, ter nove tehnologije, kot sta spremljanje na terenu in daljinsko zaznavanje z uporabo satelitskih podatkov in storitev, zagotovljenih komponent vesoljskega programa Unije EGNOS, Galileo in Copernicus, vzpostavljenih z Uredbo (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta²⁴. Izvajanje ciljev obnove bodo podprle misije EU „Obnova naših oceanov in voda“, „Prilagajanje podnebnim spremembam“ in „Evropski dogovor o tleh“, ki so bile predstavljene v sporočilu Komisije z dne 29. septembra 2021 o evropskih misijah.

²⁴ Uredba (EU) 2021/696 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi Vesoljskega programa Unije in ustanovitvi Agencije Evropske unije za vesoljski program ter razveljavitvi uredb (EU) št. 912/2010, (EU) št. 1285/2013 in (EU) št. 377/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU (UL L 170, 12.5.2021, str. 69).

- (74) *Države članice bi zaradi posebnih tehničnih in finančnih izzivov, povezanih s kartiranjem in spremljanjem morskih okolij, morale imeti možnost, da pri ocenjevanju stanja morskih habitatov s seznama v Prilogi II k tej uredbi kot dopolnilo informacijam, sporočenim v skladu s členom 17 Direktive 92/43/EGS in v skladu s členom 17 Direktive 2008/56/ES, kot podlago za ekstrapolacijo uporabijo informacije o obremenitvah in grožnjah ali druge ustrezne informacije. Tak pristop bi moralo biti mogoče uporabiti tudi kot podlago za načrtovanje ukrepov za obnovo morskih habitatov v skladu s to uredbo. Splošna ocena stanja morskih habitatov s seznama v Prilogi II k tej uredbi bi morala temeljiti na najboljšem razpoložljivem znanju ter najnovejšem tehničnem in znanstvenem napredku.*

- (75) Za zagotovitev spremljanja napredka pri izvajanju nacionalnih načrtov za obnovo, uvedenih ukrepov za obnovo, območij, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo, in podatkov o popisu ovir za neprekinjenost toka rek, bi bilo treba uvesti sistem, ki bi od držav članic zahteval, da pripravijo in posodablajo ustrezne podatke o rezultatih takega spremljanja ter omogočijo dostop do njih. Za elektronsko poročanje podatkov Komisiji bi bilo treba uporabiti sistem Reportnet agencije EEA, pri čemer bi moral biti cilj karseda omejiti upravno breme za vse subjekte. Da bi države članice zagotovile ustrezno infrastrukturo za dostop javnosti, poročanje in souporabo podatkov med javnimi organi, bi morale, kadar je to ustrezno, specifikacije podatkov utemeljiti na tistih iz direktiv 2003/4/ES²⁵, 2007/2/ES²⁶ in (EU) 2019/1024²⁷ Evropskega parlamenta in Sveta.

²⁵ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L 41, 14.2.2003, str. 26).

²⁶ Direktiva 2007/2/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski skupnosti (INSPIRE) (UL L 108, 25.4.2007, str. 1).

²⁷ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 172, 26.6.2019, str. 56).

- (76) Da bi Komisija zagotovila učinkovito izvajanje te uredbe, bi morala na zahtevo podpreti države članice prek Instrumenta za tehnično podporo, ki je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta²⁸ ter zagotavljati prilagojeno tehnično podporo za načrtovanje in izvajanje reform. Tehnična podpora, zagotovljena v okviru instrumenta, npr. vključuje krepitev upravne zmogljivosti, usklajevanje zakonodajnih okvirov in izmenjavo ustreznih najboljših praks.
- (77) Komisija bi morala poročati o napredku držav članic pri doseganju ciljev in izpolnjevanju obveznosti obnove iz te uredbe na podlagi poročil o napredku po vsej Uniji, ki jih pripravi EEA, ter drugih analiz in poročil, ki jih dajo države članice na voljo na ustreznih področjih politike, kot so naravovarstvena, morska in vodna politika.

²⁸ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (UL L 57, 18.2.2021, str. 1).

- (78) Za zagotovitev doseganja ciljev in izpolnjevanja obveznosti, določenih v tej uredbi, je izjemno pomembno, da se izvedejo ustrezne zasebne in javne naložbe v obnovo. Države članice bi zato morale v nacionalne proračune vključiti odhodke za cilje biotske raznovrstnosti, tudi v zvezi s priložnostnimi stroški in stroški prehoda, nastalimi zaradi izvajanja nacionalnih načrtov za obnovo, in navesti, kako se porabljajo sredstva Unije.

Kar zadeva financiranje Unije, odhodki v okviru proračuna Unije in njenih programov financiranja, kot so program LIFE, Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta²⁹, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS), vzpostavljen z Uredbo (EU) 2020/2220 Evropskega parlamenta in Sveta³⁰, Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijski sklad, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta³¹, Sklad za pravični prehod, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta³², ter okvirni program Unije za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta³³, prispevajo k ciljem na področju biotske raznovrstnosti, pri čemer naj bi bilo za cilje biotske raznovrstnosti v letu 2024 namenjenih 7,5 %, v letih 2026 in 2027 pa 10 % letne porabe v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, določenega v Uredbi Sveta (EU, Euratom) 2020/2093³⁴ (v nadaljnjem besedilu: večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027).

²⁹ Uredba (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter spremembi Uredbe (EU) 2017/1004 (UL L 247, 13.7.2021, str. 1).

³⁰ Uredba (EU) 2020/2220 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o določitvi nekaterih prehodnih določb za podporo iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) v letih 2021 in 2022 ter o spremembi uredb (EU) št. 1305/2013, (EU) št. 1306/2013 in (EU) št. 1307/2013 glede sredstev in uporabe v letih 2021 in 2022 ter Uredbe (EU) št. 1308/2013 glede sredstev in razdelitve take podpore v letih 2021 in 2022 (UL L 437, 28.12.2020, str. 1).

³¹ Uredba (EU) 2021/1058 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (UL L 231, 30.6.2021, str. 60).

³² Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

³³ Uredba (EU) 2021/695 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1290/2013 in (EU) št. 1291/2013 (UL L 170, 12.5.2021, str. 1).

³⁴ Uredba Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (UL L 433 I, 22.12.2020, str. 11).

Nadaljnji vir financiranja za varstvo in obnovo biotske raznovrstnosti in ekosistemov je mehanizem za okrevanje in odpornost, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta³⁵. V zvezi s programom LIFE bi bilo treba posebno pozornost nameniti ustrezni uporabi strateških projektov za naravo kot posebnega orodja, ki bi lahko podprlo izvajanje te uredbe z učinkovitim in uspešnim vključevanjem razpoložljivih finančnih sredstev.

- (79) *Priprava nacionalnih načrtov za obnovo ne bi smela pomeniti, da morajo države članice za izvajanje te uredbe reprogramirati katero koli financiranje v okviru SKP, SRP ali drugih programov ali instrumentov financiranja kmetijstva in ribištva v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027.***

³⁵ Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

- (80) Na voljo je vrsta pobud Unije ter nacionalnih in zasebnih pobud za spodbujanje zasebnega financiranja, kot je program InvestEU, ki je vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶ ter prinaša priložnosti za mobilizacijo javnega in zasebnega financiranja, da se med drugim podpreta krepitev narave in biotske raznovrstnosti z zelenimi in modrimi infrastrukturnimi projekti ter ogljično kmetovanje kot zeleni poslovni model. ***Spodbujalo bi se lahko financiranje ukrepov za obnovo narave na terenu, bodisi zasebno ali javno, vključno s podporo, temelječo na rezultatih, in inovativnimi shemami, kot so sheme certificiranja odvzemov ogljika. Zasebne naložbe bi lahko spodbujali tudi z javnimi naložbenimi shemami, med drugim s finančnimi instrumenti, subvencijami in drugimi instrumenti, pod pogojem da se upoštevajo pravila o državni pomoči.***

³⁶ Uredba (EU) 2021/523 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021 o vzpostavitvi Programa InvestEU in spremembi Uredbe (EU) 2015/1017 (UL L 107, 26.3.2021, str. 30).

- (81) *Za zagotovitev izvajanja te uredbe so bistvene ustrezne zasebne in javne naložbe v ukrepe za obnovo narave. Zato bi morala Komisija v 12 mesecih od začetka veljavnosti te uredbe in ob posvetovanju z državami članicami predložiti poročilo z analizo, v kateri bi opredelila morebitne vrzeli pri izvajanju te uredbe. Poročilu bi morali biti, kadar je to ustrezno, priloženi predlogi za ustrezne ukrepe, tudi finančne, za obravnavanje opredeljenih vrzeli, kot je določitev namenskega financiranja, in brez poseganja v pooblastila zakonodajalcev za sprejetje večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2027.*

(82) *V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije morajo sodišča držav članic v skladu z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) zagotoviti sodno varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki na podlagi prava Unije. Poleg tega člen 19(1) PEU od držav članic zahteva, da določijo zadostna pravna sredstva za zagotovitev učinkovitega sodnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. Unija in države članice so pogodbenice Konvencije Ekonomske komisije ZN za Evropo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah³⁷ (v nadaljnjem besedilu: Aarhuška konvencija). Na podlagi Aarhuške konvencije morajo države članice zagotoviti, da imajo člani zadevne javnosti v skladu z ustreznim nacionalnim pravnim sistemom dostop do pravnega varstva.*

³⁷ UL L 124, 17.5.2005, str. 4.

- (83) Države članice bi morale pri pripravi in izvajanju nacionalnih načrtov za obnovo spodbujati pravičen pristop, ki bi zajemal vse segmente družbe. ***Uvesti bi morale potrebne ukrepe, s katerimi lokalne in regionalne organe, lastnike zemljišč in uporabnike zemljišč ter njihova združenja, organizacije civilne družbe, poslovno skupnost, raziskovalne in izobraževalne skupnosti, kmete, ribiče, gozdarje, vlagatelje in druge ustrezne deležnike ter širšo javnost vključijo v vse faze priprave, pregleda in izvajanja nacionalnih načrtov za obnovo ter s katerimi spodbujajo dialog in razširjajo znanstveno utemeljene informacije o biotski raznovrstnosti in koristih obnove.***

- (84) Na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115 naj bi strateški načrti SKP prispevali k doseganju dolgoročnih nacionalnih ciljev, določenih v zakonodajnih aktih s seznama v Prilogi XIII k navedeni uredbi ali kot iz njih izhajajo, in bili z njimi usklajeni. To uredbo bi bilo treba upoštevati, kadar Komisija v skladu s členom 159 Uredbe (EU) 2021/2115 do 31. decembra 2025 pregleda seznam iz Priloge XIII k navedeni uredbi.
- (85) Države članice bi morale v skladu z zavezo iz osmega okoljskega akcijskega programa, določenega v Sklepu (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta³⁸, postopoma opustiti okolju škodljive subvencije na nacionalni ravni, pri čemer bi morale kar najbolj izkoristiti tržne instrumente ter orodja za zeleno proračunsko načrtovanje in financiranje, vključno s tistimi, ki so potrebni za zagotavljanje socialno pravičnega prehoda, hkrati pa podpreti podjetja in druge deležnike pri razvoju standardiziranih računovodskih praks za naravni kapital.

³⁸ Sklep (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 (UL L 114, 12.4.2022, str. 22).

- (86) Za zagotovitev potrebnih prilagoditev te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi z dopolnjevanjem te uredbe z določitvijo in posodobitvijo znanstvene metode za spremljanje raznovrstnosti in populacij opraševalcev ter glede spremembe prilog I do VII k tej uredbi, da se **skupine in sezname** habitatnih tipov, seznam morskih vrst, **seznam vrst, ki se uporabljajo** za indeks splošno razširjenih ptic kmetijske krajine, opis, enota in metodologija kazalnikov biotske raznovrstnosti za kmetijske ekosisteme in gozdne ekosisteme **ter seznam primerov ukrepov za obnovo** prilagodijo **tehničnemu in** znanstvenemu **napredku, da bi se upoštevale izkušnje, pridobljene z uporabo te uredbe, ali zagotovila skladnost s habitatnimi tipi EUNIS**. Zlasti je pomembno, da Komisija pri svojem pripravljalnem delu **izvaja ocene učinkov in** se ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, **■** v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje³⁹. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

³⁹ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (87) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi z določitvijo metod za spremljanje kazalnikov za kmetijske ekosisteme iz Priloge IV k tej uredbi in kazalnikov za gozdne ekosisteme iz Priloge VI k tej uredbi, ***vzpostavitvijo vodilnih okvirov*** za določanje zadovoljivih ravni ***urbane zelene površine, urbanega pokrova drevesnih krošenj v urbanih ekosistemih***, opraševalcev, kazalnikov biotske raznovrstnosti za kmetijske ekosisteme iz Priloge IV k tej uredbi in kazalnikov za gozdne ekosisteme iz Priloge VI k tej uredbi, določitvijo enotne oblike za nacionalne načrte za obnovo ter določitvijo oblike, strukture in podrobnih ureditev za elektronsko sporočanje podatkov in informacij Komisiji. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰.

⁴⁰ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

- (88) *Da bi omogočili hiter in učinkovit odziv ob nepredvidljivih, izjemnih in neizzvanih dogodkih, na katere Unija ne more vplivati in ki imajo hude posledice na ravni Unije za razpoložljivost zemljišč, potrebnih za zagotovitev zadostne kmetijske proizvodnje za porabo hrane v Uniji, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v zvezi z začasno opustitvijo uporabe ustreznih določb te uredbe v nujno potrebnem obsegu in obdobju, in sicer za največ 12 mesecev, pri tem pa ohraniti cilje te uredbe. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011.*
- (89) Komisija bi morala opraviti oceno te uredbe. Na podlagi Medinstitucionalnega sporazuma z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje bi morala navedena ocena temeljiti na merilih učinkovitosti, uspešnosti, ustreznosti, skladnosti in dodane vrednosti ter biti podlaga za ocene učinka v zvezi z možnostmi nadaljnjega ukrepanja. Poleg tega bi morala Komisija oceniti potrebo po določitvi dodatnih ciljev za obnovo na podlagi skupnih metod za ocenjevanje stanja ekosistemov, ki niso zajeti v členih 4 in 5 te uredbe, ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dokazov.

- (90) Uredbo (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta⁴¹ bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (91) Ker ciljev te uredbe, in sicer zagotoviti dolgoročno in trajno obnovo biotsko raznovrstnih in odpornih ekosistemov na evropskem ozemlju držav članic z ukrepi za obnovo, ki jih morajo države članice vzpostaviti, da bi skupaj dosegle cilj Unije glede obnove kopenskih in morskih območij do leta 2030 ter vseh območij, ki jih je treba obnoviti do leta 2050, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 **PEU**. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

⁴¹ Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).

POGLAVJE I

SPLOŠNE DOLOČBE

Člen 1

Vsebina

1. Ta uredba določa pravila, ki prispevajo k:
 - (a) **■** dolgoročni in trajni obnovi biotsko raznovrstnih in odpornih ekosistemov na kopenskih in morskih območjih *držav članic* z obnovo *degradiranih* ekosistemov;
 - (b) doseganju splošnih ciljev Unije na področju blažitve podnebnih sprememb, prilagajanja podnebnim spremembam *in nevtralnosti degradacije tal*;
 - (c) *izboljšanju prehranske varnosti*;
 - (d) izpolnjevanju mednarodnih zavez Unije.

2. S to uredbo se vzpostavlja okvir, v katerem države članice **■** uvedejo učinkovite ukrepe za obnovo, vezane na posamezno območje, ***ki naj bi skupaj kot cilj Unije za območja in ekosisteme na področju uporabe te uredbe zajeli najmanj 20 % ■ kopenskih in najmanj 20 % morskih območij do leta 2030, do leta 2050 pa vse ekosisteme, ki jih je treba obnoviti.***

Člen 2

Geografsko območje

Ta uredba se uporablja za ekosisteme iz členov 4 do 12:

- (a) na ozemlju držav članic;
- (b) ***v obalnem morju držav članic, kot je opredeljeno v členu 2, točka 7, Direktive 2000/60/ES, na njegovem morskem dnu ali v podtalju;***
- (c) v vodah, na morskem dnu ali v podtalju od temeljne črte proti odprtemu morju, od katere se meri velikost teritorialnih voda države članice vse do najbolj oddaljenega roba območja, na katerem država članica ***ima ali*** izvaja suverene pravice ***ali jurisdikcijo*** v skladu s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu iz leta 1982⁴².

⁴² UL L 179, 23.6.1998, str. 3.

Ta uredba se uporablja samo za ekosisteme na evropskem ozemlju držav članic, za katero se uporabljata Pogodbi.

Člen 3

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „ekosistem“ pomeni dinamično celoto rastlinskih in živalskih združb ter združb ***gliv in*** mikroorganizmov ter njihovega neživega okolja, ki vzajemno delujejo kot funkcionalna enota, ter vključuje habitatne tipe, habitate vrst in populacije vrst;
- (2) „habitat vrste“ ***pomeni habitat vrste, kot je opredeljen v členu 1, točka (f), Direktive 92/43/EGS;***

- (3) „obnova“ pomeni proces aktivne ali pasivne pomoči pri obnovi ekosistema, **da bi se izboljšala njegova struktura in funkcije z namenom ohranitve ali povečanja biotske raznovrstnosti in odpornosti ekosistema, in sicer z izboljšanjem** območja habitatnega tipa na raven dobrega stanja, s **ponovno vzpostavitvijo ugodnega referenčnega območja in izboljšanjem** habitata vrste **na zadostno kakovost in količino v skladu s členom 4(1), (2) in (3) ter členom 5(1), (2) in (3) ter z izpolnitvijo ciljev in obveznosti na podlagi členov 8 do 12, vključno z doseganjem** zadovoljivih ravni **pri kazalnikih iz členov 8 do 12;**
- (4) „dobro stanje“ v zvezi z območjem **habitatnega tipa** pomeni stanje, v katerem ključne značilnosti habitatnega tipa, **zlasti njegova struktura, funkcije in značilne vrste ali značilne vrstne sestave**, odražajo visoko raven ekološke celovitosti, stabilnosti in odpornosti, potrebnih za zagotovitev njegovega dolgoročnega ohranjanja, **ter tako prispevajo k doseganju ali ohranjanju ugodnega stanja ohranjenosti habitata, kadar je zadevni habitatni tip naveden v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS, v morskih ekosistemih pa k doseganju ali ohranjanju dobrega okoljskega stanja;**
- (5) „dobro okoljsko stanje“ pomeni dobro okoljsko stanje, kot je opredeljeno v členu 3, točka 5, Direktive 2008/56/ES;
- (6) „ugodno stanje ohranjenosti habitata“ pomeni ugodno stanje v smislu člena 1, točka (e), Direktive 92/43/EGS;
- (7) „ugodno stanje ohranjenosti vrste“ pomeni ugodno stanje v smislu člena 1, točka (i), Direktive 92/43/EGS;

- (8) „ugodno referenčno območje“ pomeni celotno območje habitatnega tipa v določeni biogeografski ali morski regiji na nacionalni ravni, ki se šteje za minimalno potrebno za zagotovitev dolgoročne sposobnosti preživetja habitatnega tipa in njegovih ***značilnih*** vrst ***ali značilne vrstne sestave***, ter vse pomembne ekološke spremembe tega habitatnega tipa v njegovem naravnem območju razširjenosti: sestavljajo ga trenutno območje habitatnega tipa in, če navedeno območje ni zadostno za dolgoročno sposobnost preživetja habitatnega tipa in njegovih značilnih vrst ali značilne vrstne sestave, dodatno območje, potrebno za ponovno vzpostavitev habitatnega tipa; ***kadar je zadevni habitatni tip naveden v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS, takšna ponovna vzpostavitev prispeva k doseganju ugodnega stanja ohranjenosti habitata, v morskih ekosistemih pa k doseganju ali ohranjanju dobrega okoljskega stanja;***

- (9) „zadostna kakovost habitata“ pomeni kakovost habitata vrste, ki omogoča izpolnjevanje ekoloških zahtev vrste v katerem koli stadiju njenega biološkega kroga, tako da se sama dolgoročno ohranja kot preživetja sposobna sestavina svojega habitata na svojem naravnem območju razširjenosti, *s čimer prispeva k doseganju ali ohranjanju ugodnega stanja ohranjenosti vrste iz Priloge II, IV ali V k Direktivi 92/43/EGS in ohranitvi populacij vrst prostoživečih ptic, ki jih zajema Direktiva 2009/147/ES, v morskih ekosistemih pa prispeva tudi k doseganju ali ohranjanju dobrega okoljskega stanja;*
- (10) „zadostna količina habitata“ pomeni količino habitata vrste, ki omogoča izpolnjevanje ekoloških zahtev vrste v katerem koli stadiju njenega biološkega kroga, tako da se sama dolgoročno ohranja kot preživetja sposobna sestavina svojega habitata v njegovem naravnem območju razširjenosti, *s čimer prispeva k doseganju ali ohranjanju ugodnega stanja ohranjenosti vrste iz Priloge II, IV ali V k Direktivi 92/43/EGS in ohranitvi populacij vrst prostoživečih ptic, ki jih zajema Direktiva 2009/147/ES, v morskih ekosistemih pa prispeva tudi k doseganju ali ohranjanju dobrega okoljskega stanja;*

- (11) *„zelo pogost in splošno razširjen habitatni tip“ pomeni habitatni tip, ki se pojavlja v več biogeografskih regijah v Uniji z obsegom več kot 10 000 km²;*
- (12) „opraševalec“ pomeni prostoživečo *žuželko*, ki prenaša cvetni prah iz prašnice rastline do pestiča rastline, s čimer omogoča oploditev in nastanek semen;
- (13) „upad populacij oprasovalcev“ pomeni zmanjševanje številčnosti ali raznovrstnosti oprasovalcev ali obeh;
- (14) *„domorodna drevesna vrsta“ pomeni drevesno vrsto, ki se pojavlja na svojem naravnem preteklem ali sedanjem območju razširjenosti in območju potencialne razširjenosti, tj. na območju razširjenosti, ki ga naravno zaseda ali ki bi ga zasedala brez neposrednega ali posrednega vnosa ali nege ljudi;*
- (15) „lokalna upravna enota“ pomeni upravno enoto države članice na nizki ravni, ki je nižja od province, regije ali države, ustanovljeno v skladu s členom 4 Uredbe (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta⁴³;

⁴³ Uredba (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) (UL L 154, 21.6.2003, str. 1).

- (16) ***„urbana središča“ in „urbani grozdi“ pomeni teritorialne enote, ki so bile v mestih, manjših mestih in predmestjih razvrščene z uporabo tipologije na podlagi mreže, vzpostavljene v skladu s členom 4b(2) Uredbe (ES) št. 1059/2003;***
- (17) „mesta“ pomeni lokalne upravne enote, v katerih vsaj 50 % prebivalstva živi v enem ali več urbanih središčih, kar se meri z uporabo stopnje urbanizacije, določene v skladu s členom 4b(3), točka (a), Uredbe (ES) št. 1059/2003;
- (18) „manjša mesta in predmestja“ pomeni lokalne upravne enote, v katerih manj kot 50 % prebivalstva živi v urbanem središču, vendar vsaj 50 % prebivalstva živi v urbanem grozdu, kar se meri z uporabo stopnje urbanizacije, določene v skladu s členom 4b(3), točka (a), Uredbe (ES) št. 1059/2003;
- (19) ***„primestna območja“ pomeni območja ob območjih urbanih središč ali urbanih grozdov, ki zajemajo najmanj vsa območja, oddaljena 1 kilometer od zunanjih meja teh urbanih središč ali urbanih grozdov, in so v istem mestu ali manjšem mestu in predmestju kot navedena urbana središča ali urbani grozdi;***

- (20) „urbana zelena površina“ pomeni *celotno površino dreves, grmičevja, trajne zelnate vegetacije, lišajev in mahov, ribnikov in vodotokov* v mestih ali manjših mestih in predmestjih, izračunano na podlagi podatkov, ki jih zagotovi storitev Copernicus za spremljanje kopnega v okviru komponente Copernicus Vesoljskega programa Unije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696, *in, kadar so na voljo za zadevno državo članico, drugih ustreznih dopolnilnih podatkov, ki jih zagotovi navedena država članica;*
- (21) „urbani pokrov drevesnih krošenj“ pomeni celotno površino drevesnega pokrova v mestih ter manjših mestih in predmestjih, izračunano na podlagi podatkov o gostoti drevesnega pokrova, ki jih zagotovi storitev Copernicus za spremljanje kopnega v okviru komponente Copernicus Vesoljskega programa Unije, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/696, *in, kadar so na voljo za zadevno državo članico, drugih ustreznih dopolnilnih podatkov, ki jih zagotovi navedena država članica;*
- (22) „prosto tekoča reka“ pomeni *reko ali del reke, katere vzdolžne, prečne in navpične povezljivosti niso ovirane z umetnimi strukturami, ki tvorijo oviro, in katere naravne funkcije pretežno niso prizadete;*

- (23) „ponovno močenje šotišč“ pomeni pretvorbo izsušenih šotnih tal v mokra šotna tla;
- (24) „območje za *pospešeno* uvajanje obnovljivih virov energije“ pomeni območje za *pospešeno* uvajanje obnovljivih virov energije, kot je opredeljeno v členu 2, točka 9a, Direktive (EU) 2018/2001.

POGLAVJE II

CILJI IN OBVEZNOSTI GLEDE OBNOVE

Člen 4

Obnova kopenskih, obalnih in sladkovodnih ekosistemov

1. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo, ki so potrebni za to, da se stanje območij habitatnih tipov iz Priloge I, ki niso v dobrem stanju, popravi v dobro stanje. Taki ukrepi za obnovo se vzpostavijo:

- (a) do leta 2030 vsaj na 30 % celotnega območja vseh habitatnih tipov iz Priloge I, ki ni v dobrem stanju, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15;*
- (b) do leta 2040 na vsaj 60 % in do leta 2050 na vsaj 90 % območja vsake skupine habitatnih tipov iz Priloge I, ki ni v dobrem stanju, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15.*

Za namene tega odstavka države članice do leta 2030 po potrebi dajo prednost ukrepom za obnovo na območjih, ki se nahajajo na območjih Natura 2000.

2. *Z odstopanjem od odstavka 1, prvi pododstavek, točki (a) in (b), lahko države članice, kadar je to ustrezno utemeljeno in za namene navedenega odstavka, iz ustrezne skupine habitatnih tipov izključijo zelo pogoste in splošno razširjene habitatne tipe, ki pokrivajo več kot 3 % njihovega evropskega ozemlja.*

Kadar država članica uporabi odstopanje iz prvega pododstavka, vzpostavi ukrepe za obnovo:

- (a) do leta 2050 na območju, ki predstavlja vsaj 80 % območja, ki ni v dobrem stanju, za vsakega od navedenih habitatnih tipov;*
- (b) do leta 2030 na vsaj eni tretjini odstotka iz točke (a), ter*
- (c) do leta 2040 na vsaj dveh tretjinah odstotka iz točke (a).*

Odstopanje iz prvega pododstavka se uporablja le, če se zagotovi, da odstotek iz točke (a) drugega pododstavka ne preprečuje doseganja ali ohranjanja ugodnega stanja ohranjenosti za vsakega od navedenih habitatnih tipov na nacionalni biogeografski ravni.

3. *Če država članica uporabi odstopanje na podlagi odstavka 2, se obveznost iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (a), uporablja za celotno območje vseh preostalih habitatnih tipov iz Priloge I, ki ni v dobrem stanju, obveznost iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (b), pa se uporablja za preostala območja ustreznih skupin habitatnih tipov iz Priloge I, ki niso v dobrem stanju.*

4. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo, ki so potrebni za ponovno vzpostavitev habitatnih tipov iz Priloge I na območjih, na katerih se navedeni habitatni tipi ne pojavljajo, ***da bi se doseglo ugodno referenčno območje za navedene habitatne tipe.*** Takšni ukrepi se do leta 2030 vzpostavijo na območjih, ki predstavljajo najmanj 30 % dodatne površine, potrebne za doseganje skupnega ugodnega referenčnega območja za vsako skupino habitatnih tipov iz Priloge I, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15, do leta 2040 na območjih, ki predstavljajo najmanj 60 % navedene površine, in do leta 2050 na 100 % navedene površine.
5. ***Z odstopanjem od odstavka 4 tega člena lahko država članica, če meni, da do leta 2050 ni mogoče vzpostaviti ukrepov za obnovo, ki so potrebni za doseganje ugodnega referenčnega območja za poseben habitatni tip na 100 % površine, določi v svojem nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15 nižji odstotek, in sicer med 90 % in 100 %, ter predloži ustrezno utemeljitev. Država članica v tem primeru postopoma vzpostavi ukrepe za obnovo, ki so potrebni za doseganje tega nižjega odstotka do leta 2050. Ti ukrepi za obnovo do leta 2030 pokrivajo vsaj 30 % dodatne površine, ki je potrebna za doseganje takšnega nižjega odstotka do leta 2050, in do leta 2040 vsaj 60 % dodatne površine, ki je potrebna za doseganje takšnega nižjega odstotka do leta 2050.***

6. ***Če država članica uporabi odstopanje na podlagi odstavka 5 za posebne habitatne tipe, se obveznost iz odstavka 4 uporablja za preostale habitatne tipe, ki so del skupin habitatnih tipov iz Priloge I, v katere spadajo ti posebni habitatni tipi.***
7. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo kopenskih, obalnih in sladkovodnih habitatov vrst iz prilog II, IV in V k Direktivi 92/43/EGS ter drugih kopenskih, obalnih in sladkovodnih habitatov prostoživečih ptic iz področja uporabe Direktive 2009/147/ES, ki so ***poleg ukrepov za obnovo iz odstavkov 1 in 4 tega člena*** potrebni za izboljšanje kakovosti in količine navedenih habitatov, vključno z njihovo ponovno vzpostavitvijo, in za izboljšanje povezljivosti, dokler nista doseženi zadostna kakovost in količina navedenih habitatov.

8. Določitev najprimernejših območij za ukrepe za obnovo v skladu z odstavki 1, 4 in 7 tega člena temelji na najboljšem razpoložljivem znanju in najnovejših znanstvenih dokazih o stanju habitatnih tipov iz Priloge I k tej uredbi, ki se meri s strukturo in funkcijami, potrebnimi za njihovo dolgoročno ohranitev, vključno z njihovimi značilnimi vrstami, kot je navedeno v členu 1, točka (e), Direktive 92/43/EGS, ter o kakovosti in količini habitatov vrst iz odstavka 7 tega člena, ***ob upoštevanju informacij, predloženih na podlagi člena 17 Direktive 92/43/EGS in členom 12 Direktive 2009/147/ES, ter, kadar je to ustrezno, raznovrstnosti razmer v različnih regijah, kot je navedeno v členu 14(16), točka (c) te uredbe.***
9. ***Države članice zagotovijo, da je najpozneje do leta 2030 znano stanje habitatnih tipov za vsaj 90 % območja, porazdeljenega po vseh habitatnih tipih iz Priloge I, in da je do leta 2040 znano stanje vseh območij habitatnih tipov iz Priloge I.***
10. Pri ukrepih za obnovo iz odstavkov 1 in 4 se upoštevajo potreba po izboljšani poveztljivosti med habitatnimi tipi iz Priloge I in ekološke zahteve vrst iz odstavka 7, ki se pojavljajo v navedenih habitatnih tipih.

11. Države članice ***uvadejo ukrepe, s katerimi*** zagotovijo, da se na območjih, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo v skladu z odstavki 1, 4 in 7, nenehno izboljšuje stanje habitatnih tipov iz Priloge I, dokler se ne doseže dobro stanje, pa tudi da se nenehno izboljšuje kakovost habitatov vrst iz odstavka 7, dokler se ne doseže zadostna kakovost navedenih habitatov.

Brez poseganja v Direktivo 92/43/EGS države članice ***uvadejo ukrepe, s katerimi*** zagotovijo, da se območja, na katerih je bilo doseženo dobro stanje in na katerih je bila dosežena zadostna kakovost habitatov vrst, ***znatno*** ne poslabšajo.

12. ***Brez poseganja v Direktivo 92/43/EGS*** si države članice ***prizadevajo, da do datuma objave svojih nacionalnih načrtov za obnovo v skladu s členom 17(6) te uredbe uvedejo potrebne ukrepe, da bi preprečile znatno poslabšanje*** območij, na katerih se pojavljajo habitatni tipi iz Priloge I k tej uredbi in ***ki so v dobrem stanju ali so potrebni za doseganje ciljev za obnovo iz odstavka 17 tega člena.***

13. *Države članice lahko v zvezi z odstavkoma 11 in 12 tega člena zunaj območij Natura 2000, če ni drugih možnosti, na ravni vsake biogeografske regije svojega ozemlja uporabijo zahteve glede neposlabšanja iz navedenih odstavkov za vsak habitatni tip in vsak habitat vrste, če zadevna država članica Komisijo uradno obvesti o tem, da namerava uporabljati ta odstavek do ... [šest mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe], in izpolni obveznosti iz člena 15(3), točka (g), člena 20(1), točka (j), člena 21(1) in člena 21(2), točka (b).*
14. Zunaj območij Natura 2000 *se obveznost iz odstavka 11 ne uporablja za poslabšanje*, ki ga povzroči oziroma povzročijo:
- (a) višja sila, *vključno z naravnimi nesrečami*;
 - (b) neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb;
 - (c) *načrt oziroma* projekt prevladujočega javnega interesa, za katerega niso na voljo manj škodljive alternativne rešitve, pri čemer se to določi za vsak primer posebej, *ali*
 - (d) *ukrepanje ali neukrepanje tretjih držav, za katero zadevna država članica ni odgovorna.*

15. Zunaj *območij Natura 2000* se obveznost iz odstavka 12 ne uporablja za poslabšanje, ki ga povzroči oziroma povzročijo:
- (a) *višja sila, vključno z naravnimi nesrečami;*
 - (b) *neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb;*
 - (c) *načrt oziroma projekt prevladujočega javnega interesa, za katerega niso na voljo manj škodljive alternativne rešitve, ali*
 - (d) *ukrepanje ali neukrepanje tretjih držav, za katero zadevna država članica ni odgovorna.*
16. *Na* območjih Natura 2000 je neizpolnjevanje obveznosti iz odstavkov 11 in 12 upravičeno, če so razlogi zanj:
- (a) *višja sila, vključno z naravnimi nesrečami;*
 - (b) *neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb, ali*
 - (c) *načrt oziroma projekt, odobren v skladu s členom 6(4) Direktive 92/43/EGS.*

17. Države članice zagotovijo, da:

- (a) se območje v dobrem stanju povečuje za habitatne tipe iz Priloge I, dokler ni najmanj 90 % območja v dobrem stanju in dokler se ne doseže ugodno referenčno območje za vsak habitatni tip v vsaki biogeografski regiji *zadevne države članice*;
- (b) se čedalje bolj povečujeta zadostna kakovost in količina kopenskih, obalnih in sladkovodnih habitatov vrst iz prilog II, IV in V k Direktivi 92/43/EGS in vrst, ki spadajo v področje uporabe Direktive 2009/147/ES.

Člen 5

Obnova morskih ekosistemov

- 1. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo, ki so potrebni za to, da se stanje območij habitatnih tipov iz Priloge II, ki niso v dobrem stanju, popravi v dobro stanje. Takšni ukrepi za obnovo se vzpostavijo:

- (a) do leta 2030 na vsaj 30 % celotnega območja skupin habitatnih tipov 1 do 6 iz Priloge II, ki ni v dobrem stanju, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15;*
- (b) do leta 2040 na vsaj 60 % in do leta 2050 na vsaj 90 % območja vsake od skupin habitatnih tipov 1 do 6 iz Priloge II, ki ni v dobrem stanju, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15;*
- (c) do leta 2040 na vsaj dveh tretjinah odstotka, navedenega v točki (d) tega odstavka, območja skupine habitatnih tipov 7 iz Priloge II, ki ni v dobrem stanju, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15; in*
- (d) do leta 2050 odstotek, opredeljen v skladu s členom 14(3), območja skupine habitatnih tipov 7 iz Priloge II, ki ni v dobrem stanju, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15.*

Odstotek iz prvega pododstavka, točka (d), tega člena se določi tako, da ne preprečuje doseganja ali ohranjanja dobrega okoljskega stanja, kot je določeno na podlagi člena 9(1) Direktive 2008/56/ES.

2. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo, ki so potrebni za ponovno vzpostavitev habitatnih tipov *iz skupin 1 do 6* iz Priloge II na območjih, na katerih se navedeni habitatni tipi ne pojavljajo, ***da bi se doseglo ugodno referenčno območje za navedene habitatne tipe***. Takšni ukrepi se do leta 2030 vzpostavijo na območjih, ki predstavljajo najmanj 30 % dodatne površine, potrebne za doseganje skupnega ugodnega referenčnega območja za vsako skupino habitatnih tipov, kot je navedeno v nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15, do leta 2040 na območjih, ki predstavljajo najmanj 60 % navedene površine, in do leta 2050 na 100 % navedene površine.

3. *Z odstopanjem od odstavka 2 tega člena lahko država članica, če meni, da do leta 2050 ni mogoče vzpostaviti ukrepov za obnovo, ki so potrebni za doseganje ugodnega referenčnega območja za poseben habitatni tip na 100 % površine, določi v svojem nacionalnem načrtu za obnovo iz člena 15 nižji odstotek, in sicer med 90 % in 100 %, ter predloži ustrezno utemeljitev. Država članica v tem primeru postopoma vzpostavi ukrepe za obnovo, ki so potrebni za doseganje tega nižjega odstotka do leta 2050. Ti ukrepi za obnovo do leta 2030 pokrivajo vsaj 30 % dodatne površine, ki je potrebna za doseganje takšnega nižjega odstotka do leta 2050, in do leta 2040 vsaj 60 % dodatne površine, ki je potrebna za doseganje takega nižjega odstotka do leta 2050.*
4. *Če država članica uporabi odstopanje na podlagi odstavka 3 za posebne habitatne tipe, se obveznost iz odstavka 2 uporablja za preostalo dodatno površino, ki je potrebna za doseganje ugodnega referenčnega območja za vsako skupino habitatnih tipov iz Priloge II, v katero spadajo ti posebni habitatni tipi.*

5. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo morskih habitatov vrst iz Priloge III k tej uredbi ter iz prilog II, IV in V k Direktivi 92/43/EGS in morskih habitatov prostoživečih ptic iz področja uporabe Direktive 2009/147/ES, ki so ***poleg ukrepov za obnovo iz odstavkov 1 in 2 tega člena*** potrebni za izboljšanje kakovosti in količine navedenih habitatov, vključno z njihovo ponovno vzpostavitvijo, ter za izboljšanje povezljivosti, dokler nista doseženi zadostna kakovost in količina navedenih habitatov.
6. Določitev najprimernejših območij za ukrepe za obnovo v skladu z odstavki 1, 2 in 5 ***tega člena*** temelji na najboljšem razpoložljivem znanju in najnovejšem ***tehničnem in znanstvenem napredku pri določanju*** stanja habitatnih tipov iz Priloge II k tej uredbi ■ ter kakovosti in količine habitatov vrst iz odstavka 5 ***tega člena, ob upoštevanju informacij, predloženih na podlagi člena 17 Direktive 92/43/EGS, člena 12 Direktive 2009/147/ES in člena 17 Direktive 2008/56/ES.***

7. *Države članice zagotovijo, da je znano stanje naslednjih območij:*
- (a) *do leta 2030 za vsaj 50 % območja, porazdeljenega po vseh habitatnih tipih iz skupin 1 do 6 iz Priloge II;*
 - (b) *do leta 2040 za vsa območja habitatnih tipov iz skupin 1 do 6 iz Priloge II;*
 - (c) *do leta 2040 za vsaj 50 % območja, porazdeljenega po vseh habitatnih tipih iz skupine 7 iz Priloge II;*
 - (d) *do leta 2050 za vsa območja habitatnih tipov iz skupine 7 iz Priloge II.*
8. Pri ukrepih za obnovo iz odstavkov 1 in 2 se upoštevajo potreba po izboljšani **ekološki skladnosti in** povezljivosti med habitatnimi tipi iz Priloge II ter ekološke zahteve vrst iz odstavka 5, ki se pojavljajo v navedenih habitatnih tipih.

9. Države članice **vzpostavijo ukrepe, katerih cilj je** zagotoviti, da se na območjih, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo v skladu z odstavki 1, 2 in 5, nenehno izboljšuje stanje habitatnih tipov iz Priloge II, dokler se ne doseže dobro stanje, pa tudi da se nenehno izboljšuje kakovost habitatov vrst iz odstavka 5, dokler se ne doseže zadostna kakovost navedenih habitatov.

Brez poseganja v Direktivo 92/43/EGS države članice **vzpostavijo ukrepe, katerih cilj je** zagotoviti, da se območja, na katerih je bilo doseženo dobro stanje in na katerih je bila dosežena zadostna kakovost habitatov vrst, **znatno** ne poslabšajo.

10. **Brez poseganja v Direktivo 92/43/EGS si** države članice **prizadevajo, da do datuma objave svojih nacionalnih načrtov za obnovo v skladu s členom 17(6) te uredbe vzpostavijo potrebne ukrepe, da bi preprečile znatno poslabšanje** območij, na katerih se pojavljajo habitatni tipi iz Priloge II k tej uredbi in **ki so v dobrem stanju ali so potrebna za doseganje ciljev za obnovo iz odstavka 14 tega člena.**

11. Zunaj območij Natura 2000 *se obveznost iz odstavka 9 ne uporablja za poslabšanje*, ki ga povzroči oziroma povzročijo:
- (a) višja sila, *vključno z naravnimi nesrečami*;
 - (b) neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb;
■
 - (c) *načrt oziroma projekt prevladujočega javnega interesa*, za katerega ni na voljo manj škodljivih alternativnih rešitev, pri čemer se to določi za vsak primer posebej, *ali*
 - (d) *ukrepanje ali neukrepanje tretjih držav, za katero zadevna država članica ni odgovorna.*
12. Zunaj območij Natura 2000 *se obveznost iz odstavka 10 ne uporablja za poslabšanje*, ki ga povzroči oziroma povzročijo:
- (a) višja sila, *vključno z naravnimi nesrečami*;
 - (b) *neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb*;
 - (c) *načrt oziroma projekt prevladujočega javnega interesa, za katerega niso na voljo manj škodljive alternativne rešitve, ali*

(d) ukrepanje ali neukrepanje tretjih držav, za katero zadevna država članica ni odgovorna.

13. **Na** območjih Natura 2000 je neizpolnjevanje **obveznosti** iz odstavkov 9 in 10 upravičeno, če **so** razlogi zanj:

- (a) višja sila, **vključno z naravnimi nesrečami;**
- (b) neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb, ali
- (c) načrt oziroma projekt, odobren v skladu s členom 6(4) Direktive 92/43/EGS.

14. Države članice zagotovijo, da:

- (a) se območje v dobrem stanju povečuje za habitatne tipe iz ***skupin habitatnih tipov 1 do 6 iz Priloge II***, dokler ni najmanj 90 % območja v dobrem stanju in dokler se ne doseže ugodno referenčno območje za vsak habitatni tip v vsaki biogeografski regiji ***zadevne države članice***;
- (b) ***se območje v dobrem stanju povečuje za habitatne tipe iz skupine habitatnih tipov 7 iz Priloge II, dokler ni vsaj odstotek iz odstavka 1, prvi pododstavek, točka (d), v dobrem stanju in dokler se ne doseže ugodno referenčno območje za vsak habitatni tip v vsaki biogeografski regiji zadevne države članice***;
- (c) se povečuje trend v smeri zadostne kakovosti in količine morskih habitatov vrst iz Priloge III k tej uredbi ter prilog II, IV in V k Direktivi 92/43/EGS in vrst, ki spadajo v področje uporabe Direktive 2009/147/ES.

Člen 6

Energija iz obnovljivih virov

1. ***Za namene člena 4(14) in (15) ter člena 5(11) in (12) se za načrtovanje, gradnjo in obratovanje obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, njihovo priključitev na omrežje, omrežje samo ter sredstva za skladiščenje domneva, da so v prevladujočem javnem interesu. Države članice jih lahko izvzamejo iz obveznosti, da je na podlagi člena 4(14) in (15) ter člena 5(11) in (12) zanje treba dokazati, da ni na voljo manj škodljivih alternativnih rešitev, če:***
 - (a) je bila opravljena strateška presoja vplivov na okolje v skladu s pogoji iz Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁴ ali***
 - (b) je bila zanje opravljena presoja vplivov na okolje v skladu s pogoji iz Direktive 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁵.***
2. ***Države članice lahko v ustrezno utemeljenih in posebnih okoliščinah omejijo uporabo odstavka 1 na nekatere dele svojega ozemlja ter na nekatere vrste tehnologij ali na projekte z določenimi tehničnimi značilnostmi v skladu s prednostnimi nalogami iz njihovih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrte na podlagi Uredbe (EU) 2018/1999.***

Če države članice uporabijo omejitve na podlagi prvega pododstavka, o teh omejitvah obvestijo Komisijo in jih utemeljijo.

⁴⁴ Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30).

⁴⁵ Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).

Člen 7

Nacionalna obramba

- 1. Pri opredelitvi ukrepov za obnovo za namene člena 4(1), (4) ali (7) ali člena 5(1), (2) ali (5) lahko države članice izvzamejo območja, ki se uporabljajo za dejavnosti, katerih izključni namen je nacionalna obramba, če se navedeni ukrepi štejejo za nezdružljive z nadaljnjo rabo zadevnih območij v vojaške namene.**
- 2. Za namene člena 4(14) in (15) ter člena 5(11) in (12) lahko države članice določijo, da se za načrte in projekte, katerih izključni namen je nacionalna obramba, domneva, da so v prevladujočem javnem interesu.**

Za namene člena 4(14) in (15) ter člena 5(11) in (12) lahko države članice načrte in projekte, katerih izključni namen je nacionalna obramba, izvzamejo iz obveznosti, da je zanje treba dokazati, da ni na voljo manj škodljivih alternativnih rešitev. Kadar pa država članica uporabi to izjemo, ta država članica sprejme ukrepe, kolikor je to razumno in izvedljivo, da bi ublažila vpliv teh načrtov in projektov na habitatne tipe.

Člen 8

Obnova urbanih ekosistemov

1. Države članice do 31. decembra 2030 zagotovijo, da **v celotnem nacionalnem območju** ne pride do neto izgub urbane zelene površine ter urbanega pokrova drevesnih krošenj **v območjih urbanih ekosistemov, določenih v skladu s členom 14(4)**, v primerjavi z letom ... [leto začetka veljavnosti te uredbe]. **Za namene tega odstavka lahko države članice iz teh celotnih nacionalnih območij izključijo območja urbanih ekosistemov, v katerih delež urbane zelene površine v urbanih središčih in urbanih grozdih presega 45 %, delež urbanega pokrova drevesnih krošenj pa 10 %.**
2. Države članice od 1. januarja 2031 zagotovijo, da se v celotnem nacionalnem območju **doseže trend povečanja** urbane zelene površine, **tudi z vključevanjem urbane zelene površine v stavbe in infrastrukturo, v območjih urbanih ekosistemov, določenih v skladu s členom 14(4), kar se meri vsakih šest let od 1. januarja 2031, dokler ni dosežena zadovoljiva raven urbane zelene površine, določena v skladu s členom 14(5).**

3. *Države članice zagotovijo, da se doseže trend povečanja urbanega pokrova drevesnih krošenj v vsakem območju urbanega ekosistema, določenem v skladu s členom 14(4), kar se meri vsakih šest let od 1. januarja 2031, dokler se ne doseže zadovoljiva raven, določena v skladu s členom 14(5).*

Člen 9

Obnova naravne rečne povezljivosti in naravnih funkcij povezanih poplavnih območij

1. Države članice pripravijo popis **umetnih** ovir za **■** povezljivost površinskih voda in, **ob upoštevanju njihovih socialno-ekonomskih funkcij**, opredelijo ovire, ki jih je treba odstraniti, da se prispeva k doseganju ciljev za obnovo iz člena 4 te uredbe in cilja obnove najmanj 25 000 km rek v stanje prosto tekočih rek v Uniji do leta 2030, brez poseganja v Direktivo 2000/60/ES, zlasti člen 4(3), (5) in (7) navedene direktive, ter Uredbo (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁶, zlasti člen 15 navedene uredbe.

⁴⁶ Uredba (EU) št. 1315/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o smernicah Unije za razvoj vseevropskega prometnega omrežja in razveljavitvi Sklepa št. 661/2010/EU (UL L 348, 20.12.2013, str. 1).

2. Države članice odstranijo **umetne** ovire za ■ povezljivost površinskih voda, **opredeljene v popisu**, pripravljenem na podlagi odstavka 1 tega člena, v skladu z načrtom za njihovo odstranitev iz člena 15(3), točki **(i) in (n)**. Države članice pri odpravljanju umetnih ovir predvsem obravnavajo zastarele ovire, ki so tiste, ki niso več potrebne za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, plovbo po celinskih plovnih poteh, oskrbo z vodo, **zaščito pred poplavami** ali za druge namene.
3. Države članice odstranitev umetnih ovir v skladu z odstavkom 2 dopolnijo z ukrepi, potrebnimi za izboljšanje naravnih funkcij povezanih poplavnih območij.
4. **Države članice zagotovijo, da se ohranijo naravna rečna povezljivost in naravne funkcije povezanih poplavnih območij, obnovljenih v skladu z odstavkoma 2 in 3.**

Člen 10

Obnova populacij opravevalcev

1. Države članice *s pravočasnim sprejemom ustreznih in učinkovitih ukrepov izboljšajo raznovrstnost opravevalcev in* obrnejo trend upada populacij opravevalcev *najpozneje* do leta 2030, nato pa dosežejo trend povečanja populacij opravevalcev, ki se od leta 2030 meri *najmanj* vsakih *šest* let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni, kot je določeno v skladu s členom 14(5).
2. Na Komisijo *se prenese pooblastilo za* sprejemanje *delegiranih aktov v skladu s členom 23 za dopolnitev te uredbe z vzpostavitvijo in posodobitvijo znanstveno utemeljene* metode za spremljanje *raznovrstnosti* opravevalcev *in* populacij opravevalcev. *Komisija do ... [12 mesecev od začetka veljavnosti te uredbe] sprejme prvega od teh delegiranih aktov, s katerimi določi takšno metodo.*
3. Metoda iz odstavka 2 zagotavlja standardiziran pristop k zbiranju letnih podatkov o številčnosti in raznovrstnosti vrst opravevalcev *v ekosistemih* za ocenjevanje trendov populacij opravevalcev *in učinkovitosti ukrepov za obnovo, ki jih države članice sprejmejo v skladu z odstavkom 1.*

4. *Države članice pri uporabi metode iz odstavka 2 zagotovijo, da podatki spremljanja prihajajo z ustreznega števila območij, da se zagotovi reprezentativnost vseh njihovih ozemelj. Države članice pri zbiranju podatkov spremljanja spodbujajo ljubiteljsko znanost, kadar je to primerno, in zagotovijo ustrezne vire za opravljanje teh nalog.*
5. *Komisija in ustrezne agencije Unije, zlasti EEA, Evropska agencija za varnost hrane in Evropska agencija za kemikalije, v skladu s svojimi pooblastili usklajujejo svoje dejavnosti v zvezi z oprashaevalci in državam članicam na njihovo zahtevo v podporo zagotavljajo informacije, ki jih te potrebujejo za izpolnjevanje obveznosti na podlagi tega člena. Komisija v ta namen med drugim ustanovi posebno projektno skupino ter državam članicam usklajeno posreduje ustrezne informacije in strokovno znanje.*

Člen 11

Obnova kmetijskih ekosistemov

1. Poleg območij, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo na podlagi člena 4(1), (4) in (7), države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo, potrebne za povečanje biotske raznovrstnosti kmetijskih ekosistemov, ***pri tem pa upoštevajo podnebne spremembe, socialne in ekonomske potrebe podeželskih območij in potrebo po zagotavljanju trajnostne kmetijske proizvodnje v Uniji.***
2. Države članice ***uvvedejo ukrepe, katerih cilj je*** na nacionalni ravni doseči trend povečanja ***najmanj dveh*** od ***treh*** naslednjih kazalnikov v kmetijskih ekosistemih, kot je podrobneje opredeljeno v Prilogi IV, ki se meri v obdobju od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe] do 31. decembra 2030, nato pa vsakih ***šest*** let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni, določene v skladu s členom 14(5):
 - (a) indeks travniških metuljev;
 - (b) zaloge organskega ogljika v obdelovalnih mineralnih tleh;
 - (c) delež kmetijskih zemljišč z visokoraznovrstnimi krajinskimi značilnostmi.

3. Države članice uvedejo ukrepe za obnovo, *katerih cilj je* zagotoviti, da indeks splošno razširjenih ptic kmetijske krajine na nacionalni ravni, ki temelji na vrstah, navedenih v Prilogi V, indeksiran ... [prvi dan meseca, ki sledi 12 mesecem od datuma začetka veljavnosti te uredbe] = 100, dosega naslednje ravni:
- (a) za države članice, navedene v Prilogi V, katerih populacije ptic kmetijske krajine so bile v zgodovini bolj izčrpane: 110 do leta 2030, 120 do leta 2040 in 130 do leta 2050;
 - (b) za države članice, navedene v Prilogi V, katerih populacije ptic kmetijske krajine so bile v zgodovini manj izčrpane: 105 do leta 2030, 110 do leta 2040 in 115 do leta 2050.

4. Države članice uvedejo ukrepe za obnovo organskih tal v kmetijski rabi, ki predstavljajo izsušena šotišča. Navedeni ukrepi se uvedejo na najmanj na:

- (a) 30 % takih območij do leta 2030, od katerih je treba najmanj četrtno ponovno močiti;
- (b) **40** % takih območij do leta 2040, od katerih je treba najmanj *tretjino* ponovno močiti;
- (c) **50** % takih območij do leta 2050, od katerih je treba najmanj *tretjino* ponovno močiti.

Države članice lahko na območjih izkopavanja šote uvedejo ukrepe za obnovo, vključno s ponovnim močenjem, in jih štejejo za območja, ki prispevajo k doseganju zadevnih ciljev iz prvega pododstavka, točke (a), (b) in (c).

Poleg tega lahko države članice uvedejo ukrepe za obnovo za ponovno močenje organskih tal, ki predstavljajo izsušena šotišča in ki so v rabi, ki ni kmetijska raba niti izkopavanje šote, ter štejejo, da ta ponovno močena območja prispevajo do največ **40** % k doseganju ciljev iz prvega pododstavka, točke (a), (b) in (c).

Ukrepi za obnovo, ki vključujejo ponovno močenje šotišč, vključno z vodostaji, ki jih je treba doseči, prispevajo k zmanjšanju neto emisij toplogrednih plinov in povečanju biotske raznovrstnosti, pri čemer se upoštevajo nacionalne in lokalne okoliščine.

Kadar je to ustrezno utemeljeno, lahko država članica obseg ponovnega močenja šotišč v kmetijski rabi zmanjša na nižjo raven, kot se zahteva na podlagi prvega pododstavka, točke (a), (b) in (c), tega odstavka, če bi takšno ponovno močenje verjetno znatno negativno vplivalo na infrastrukturo, stavbe, prilagajanje podnebnim spremembam ali druge javne interese in če takšnega ponovnega močenja ni mogoče izvesti na zemljiščih, ki niso kmetijska zemljišča. Vsako takšno zmanjšanje se določi v skladu s členom 14(8).

Obveznost držav članic, da dosežejo cilje glede ponovnega močenja iz prvega pododstavka, točke (a), (b) in (c), ne pomeni obveznosti za kmete in lastnike zasebnih zemljišč, da ponovno močijo svoja zemljišča; zanje je ponovno močenje na kmetijskih zemljiščih še vedno prostovoljno, brez poseganja v obveznosti, ki izhajajo iz nacionalnega prava.

Države članice po potrebi spodbujajo k ponovnemu močenju, da bi k temu pritegnile kmete in lastnike zasebnih zemljišč, ter skrbijo, da imajo kmeti in drugi deležniki dostop do usposabljanja in svetovanja glede koristi ponovnega močenja šotišč ter glede možnosti poznejšega gospodarjenja z zemljišči in priložnosti, povezanih s tem.

Člen 12

Obnova gozdnih ekosistemov

1. Države članice vzpostavijo ukrepe za obnovo, potrebne za povečanje biotske raznovrstnosti gozdnih ekosistemov, poleg območij, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo na podlagi člena 4(1), (4) in (7), **pri čemer upoštevajo tveganje gozdnih požarov.**
2. Države članice na nacionalni ravni dosežejo trend povečanja **indeksa splošno razširjenih gozdnih ptic**, kot je podrobneje opredeljeno v Prilogi VI, ki se meri v obdobju od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe] do 31. decembra 2030, nato pa vsakih **šest** let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni v skladu s členom 14(5).

3. *Države članice na nacionalni ravni dosežejo trend povečanja najmanj šestih od naslednjih sedmih kazalnikov za gozdne ekosisteme, kot je podrobneje opredeljeno v Prilogi VI, ki jih izberejo na podlagi njihove primernosti za dokazovanje povečanja biotske raznovrstnosti gozdnih ekosistemov v zadevni državi članici. Trend se meri v obdobju od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe] do 31. decembra 2030, nato pa vsakih šest let, dokler se ne dosežejo zadovoljive ravni, določene v skladu s členom 14(5):*

- (a) stoječi odmrli les;*
- (b) ležeči odmrli les;*
- (c) delež gozdov z neenakomerno starostno strukturo;*
- (d) gozdna povezljivost;*
- (e) zaloge organskega ogljika;*
- (f) delež gozdov, v katerih prevladujejo domorodne drevesne vrste;*
- (g) raznovrstnost drevesnih vrst.*

4. *Neizpolnjevanje obveznosti iz odstavkov 2 in 3 je upravičeno, če so razlogi zanj:*

- (a) obsežna višja sila, kar vključuje naravne nesreče, zlasti nenačrtovane in nenadzorovane požare v naravi, ali*
- (b) neizogibne spremembe habitatov, ki so neposredna posledica podnebnih sprememb.*

Člen 13

Zasaditev treh milijard dodatnih dreves

- 1. Države članice si pri opredelitvi in izvajanju ukrepov za obnovo, katerih namen je doseči cilje in izpolniti obveznosti iz členov 4 in 8 do 12, prizadevajo prispevati k zavezi, da bi do leta 2030 na ravni Unije zasadili vsaj tri milijarde dodatnih dreves.***
- 2. Države članice zagotovijo, da se njihovo prispevanje k izpolnitvi zaveze iz odstavka 1 doseže ob polnem spoštovanju ekoloških načel, tudi z zagotavljanjem raznovrstnosti vrst in raznovrstnosti starostne strukture, pri čemer se prednost nameni domorodnim drevesnim vrstam, v zelo posebnih primerih in okoliščinah pa tujerodnim vrstam, prilagojenim lokalnim talnim, podnebnim in ekološkim pogojem ter pogojem habitatov in imajo pomembno vlogo pri spodbujanju večje odpornosti na podnebne spremembe. Cilj ukrepov za izpolnitev te zaveze je povečati ekološko povezljivost, temeljijo pa na trajnostnem pogozdovanju, ponovnem pogozdovanju in sajenju dreves ter povečanju urbane zelene površine.***

POGLAVJE III

NACIONALNI NAČRTI ZA OBNOVO

Člen 14

Priprava nacionalnih načrtov za obnovo

1. Vsaka država članica pripravi nacionalni načrt za obnovo in opravi pripravljajno spremljanje in raziskave, potrebne za opredelitev ukrepov za obnovo, ki so potrebni za doseganje ciljev za obnovo in izpolnjevanje obveznosti iz členov 4 do ***13 ter za prispevanje k splošnim in drugim ciljem Unije iz člena 1***, ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dokazov.
2. Države članice količinsko opredelijo območje, ki ga je treba obnoviti, da bi dosegli cilje za obnovo iz členov 4 in 5, ob upoštevanju stanja habitatnih tipov iz člena 4(1) in (4) ter člena 5(1) in (2) ter kakovosti in količine habitatov vrst iz člena 4(7) in člena 5(5), ki so prisotni v ekosistemih iz člena 2. Količinska opredelitev med drugim temelji na naslednjih informacijah:

- (a) za vsak habitatni tip:
- (i) skupno območje habitata in zemljevid njegove trenutne razširjenosti;
 - (ii) območje habitata, ki ni v dobrem stanju;
 - (iii) ugodno referenčno območje, pri katerem se upoštevajo *evidence o pretekli razširjenosti* in napovedane spremembe okoljskih pogojev zaradi podnebnih sprememb;
 - (iv) območja, ki so najprimernejša za ponovno vzpostavitev habitatnih tipov glede na obstoječe in napovedane spremembe okoljskih pogojev zaradi podnebnih sprememb;

- (b) zadostna kakovost in količina habitatov vrst, ki sta potrebni za doseganje njihovega ugodnega stanja ohranjenosti, ob upoštevanju območij, ki so najprimernejša za ponovno vzpostavitev navedenih habitatov, in povezljivosti, ki je potrebna med habitatni za uspevanje populacij vrst, pa tudi obstoječih in napovedanih sprememb okoljskih pogojev zaradi podnebnih sprememb, ***konkurenčnih potreb habitatov in vrst ter prisotnosti kmetijskih zemljišč visoke naravne vrednosti.***

Za količinsko opredelitev območja vsakega habitatnega tipa, ki ga je treba obnoviti za dosego ciljev za obnovo iz člena 4(1), točka (a), in člena 5(1), točka (a), območje habitata, ki ni v dobrem stanju, iz prvega pododstavka, točka (a)(ii), tega odstavka vključuje le tista območja, za katera je znano, v kakšnem stanju je habitatni tip.

Za količinsko opredelitev območja vsakega habitatnega tipa, ki ga je treba obnoviti za dosego ciljev za obnovo iz člena 4(1), točka (b), in člena 5(1), točke (b), (c) in (d), območje habitata, ki ni v dobrem stanju, iz prvega pododstavka, točka (a)(ii), tega odstavka vključuje le tista območja, za katera je znano, v kakšnem stanju je habitatni tip oziroma v kakšnem stanju naj bi bil na podlagi člena 4(9) in člena 5(7).

Če namerava država članica uporabiti odstopanje iz člena 4(2), ta država članica opredeli odstotke iz navedenega člena.

Če namerava država članica uporabiti odstopanje iz člena 4(5) in člena 5(3), ta država članica opredeli nižje odstotke, izbrane na podlagi navedenih členov.

3. *Za skupino habitatnih tipov 7 iz Priloge II države članice določijo odstotek iz člena 5(1), točka (d).*
4. *Države članice določijo in kartirajo območja urbanih ekosistemov iz člena 8 za vsa svoja mesta ter manjša mesta in predmestja.*

Območje urbanega ekosistema v mestu, manjšem mestu ali predmestju vključuje:

- (a) *celotno mesto ali manjše mesto in predmestje ali*
- (b) *predele mesta ali manjšega mesta in predmestja, kar vključuje vsaj urbana središča, urbane grozde ter, če zadevne države članice menijo, da je to primerno, primestna območja.*

Države članice lahko združijo območja urbanih ekosistemov dveh ali več sosednjih mest ali dveh ali več sosednjih manjših mest in predmestij ali obojih v eno samo območje urbanega ekosistema, ki je skupno tem mestom oziroma manjšim mestom in predmestjem.

5. Države članice do leta 2030 z odprtim in učinkovitim postopkom ter oceno na podlagi najnovejših znanstvenih dokazov, ***vodilnega okvira iz člena 20(10)*** in, če je na voljo, ***vodilnega*** okvira iz člena 20(11) določijo zadovoljive ravni za:
- (a) populacije opraševalcev iz člena 10(1) in za kazalnike iz člena ***12(2)***;
 - (b) ***vsakega od izbranih kazalnikov iz člena 11(2)***;
 - (c) ***vsakega od izbranih kazalnikov iz člena 12(3)***;
 - (d) ***urbano zeleno površino iz člena 8(2) ter***
 - (e) ***urbani pokrov drevesnih krošenj iz člena 8(3)***.
6. Države članice opredelijo in kartirajo kmetijske in gozdne površine, potrebne obnove, zlasti območja, na katerih sta zaradi intenzifikacije ali drugih dejavnikov upravljanja potrebni večja povezljivost in krajinska raznovrstnost.

7. *Vsaka država članica lahko do ... [eno leto od datuma začetka veljavnosti te uredbe] razvije metodologijo, s katero dopolni metodologijo iz Priloge IV, za spremljanje visokoraznovrstnih krajinskih značilnosti, ki jih ne zajema splošna metoda iz opisa visokoraznovrstnih krajinskih značilnosti iz navedene priloge. Komisija zagotovi smernice o okviru za razvoj takšne metodologije do ... [en mesec od datuma začetka veljavnosti te uredbe].*
8. *Države članice po potrebi določijo zmanjšanje obsega ponovnega močenja šotišč v kmetijski rabi, kot je navedeno v členu 11(4), peti pododstavek.*
9. Države članice opredelijo sinergije z blaženjem podnebnih sprememb, prilagajanjem podnebnim spremembam, *nevtralnostjo degradacije tal* in preprečevanjem nesreč ter ustrezno prednostno razvrstijo ukrepe za obnovo. Države članice prav tako upoštevajo:
- (a) svoj celoviti nacionalni energetske in podnebni načrt iz člena 3 Uredbe (EU) 2018/1999;
 - (b) svojo dolgoročno strategijo iz člena 15 Uredbe (EU) 2018/1999;
 - (c) zavezujoči splošni cilj Unije za leto 2030 iz člena 3 Direktive (EU) 2018/2001.

- 10. Države članice opredelijo sinergije s kmetijstvom in gozdarstvom. Opredelijo tudi obstoječe kmetijske in gozdarske prakse, vključno z intervencijami SKP, ki prispevajo k ciljem te uredbe.*
- 11. Izvajanje te uredbe ne pomeni, da morajo države članice reprogramirati katero koli financiranje v okviru SKP, SRP ali drugih programov in instrumentov financiranja na področju kmetijstva in ribištva v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027.*
- 12. Države članice lahko spodbujajo uporabo zasebnih ali javnih programov podpore v korist deležnikov, ki izvajajo ukrepe za obnovo iz členov 4 do 12, med drugim tudi v korist upravljavcev in lastnikov zemljišč, kmetov, gozdarjev in ribičev.*

13. Države članice razvoj svojih nacionalnih načrtov za obnovo uskladijo *s kartiranjem območij, ki so potrebna, da bi izpolnile vsaj nacionalne prispevke k cilju glede energije iz obnovljivih virov za leto 2030, ter po potrebi z določitvijo območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije in namenskih infrastrukturnih območij*. Države članice med pripravo nacionalnih načrtov za obnovo zagotovijo sinergije *s krepitvijo infrastrukture za obnovljive vire energije in energetske infrastrukture ter z vsemi območji za pospešeno uvajanje* obnovljivih virov energije *in namenskimi infrastrukturnimi območji*, ki so že določena; poskrbijo tudi, da delovanje *teh* območij, vključno s postopki izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za *ta* območja in so določeni v Direktivi (EU) 2018/2001, *ter delovanje omrežnih projektov, ki so potrebni za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem, in zadevni postopek izdaje dovoljenj* ostanejo nespremenjeni.
14. Države članice pri pripravi nacionalnih načrtov za obnovo upoštevajo *zlasti* naslednje:
- (a) ohranitvene ukrepe, vzpostavljene za območja Natura 2000 v skladu z Direktivo 92/43/EGS;

- (b) prednostne okvire ukrepanja, pripravljene v skladu z Direktivo 92/43/EGS;
- (c) ukrepe za doseganje dobrega *količinskega*, ekološkega in kemijskega stanja vodnih teles, vključene v *programe ukrepov in* načrte upravljanja povodij, ki so pripravljene v skladu z Direktivo 2000/60/ES, *in načrte za obvladovanje poplavne ogroženosti, ki so pripravljene v skladu z Direktivo 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta*⁴⁷;
- (d) *kadar je to ustrezno*, morske strategije za doseganje dobrega okoljskega stanja v vseh morskih regijah Unije, pripravljene v skladu z Direktivo 2008/56/ES;
- (e) nacionalne programe nadzora nad onesnaževanjem zraka, pripravljene na podlagi Direktive (EU) 2016/2284;
- (f) nacionalne strategije in akcijske načrte za biotsko raznovrstnost, pripravljene v skladu s členom 6 Konvencije o biološki raznovrstnosti;
- (g) *kadar je to ustrezno*, ohranitvene ukrepe *in ukrepe upravljanja*, sprejete v okviru SRP;
- (h) *strateške načrte SKP, pripravljene v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115.*

⁴⁷ Direktiva 2007/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o oceni in obvladovanju poplavne ogroženosti (UL L 288, 6.11.2007, str. 27).

15. *Države članice pri pripravi svojih nacionalnih načrtov za obnovo upoštevajo tudi strateške projekte na področju kritičnih surovin, kadar so priznani na podlagi prava Unije.*
16. Države članice pri pripravi svojih nacionalnih načrtov za obnovo:
- (a) *lahko* uporabijo različne primere ukrepov za obnovo iz Priloge VII glede na specifične nacionalne in lokalne pogoje ter najnovejše znanstvene dokaze;
 - (b) si prizadevajo optimizirati ekološke, gospodarske in družbene funkcije ekosistemov ter njihov prispevek k trajnostnemu razvoju zadevnih regij in skupnosti;
 - (c) *lahko upoštevajo raznovrstnost razmer v različnih regijah, kar zadeva socialne, gospodarske in kulturne zahteve, regionalne in lokalne značilnosti ter gostoto prebivalstva; po potrebi bi bilo treba upoštevati posebne okoliščine najbolj oddaljenih regij Unije, kot so oddaljenost, otoška lega, majhnost, zahtevna topografija in podnebje, bogata biotska raznovrstnost ter s tem povezani stroški za varstvo in obnovo njihovih ekosistemov.*

17. Države članice, kadar je mogoče, spodbujajo sinergije z nacionalnimi načrti drugih držav članic za obnovo, zlasti za ekosisteme, ki segajo prek meja, *ali kadar si delijo morsko regijo ali podregijo v smislu Direktive 2008/56/ES.*
18. *Države članice lahko, kadar je to praktično in primerno, za pripravo in izvajanje nacionalnih načrtov za obnovo v zvezi z obnovo in ponovno vzpostavitev morskih ekosistemov uporabijo obstoječe regionalne strukture institucionalnega sodelovanja.*
19. *Kadar države članice ugotovijo, da obstaja težava, ki bi verjetno lahko preprečila izpolnjevanje obveznosti za obnovitev in ponovno vzpostavitev morskih ekosistemov in zaradi katere je treba uvesti ukrepe, za katere države članice niso pristojne, se skupaj ali vsaka zase obrnejo na države članice, Komisijo ali mednarodne organizacije, kadar jih to zadeva, z opisom ugotovljene težave in možnih ukrepov, da bi jih te lahko preučile in morebiti sprejele.*

20. Države članice zagotovijo, da je priprava načrta za obnovo odprta, **pregledna**, vključujoča in učinkovita ter da lahko javnost, **vključno z vsemi ustreznimi deležniki**, čim prej in učinkovito sodeluje pri njegovi pripravi. Posvetovanja potekajo v skladu z zahtevami iz **■** Direktive 2001/42/ES.

Člen 15

Vsebina nacionalnega načrta za obnovo

1. Nacionalni načrt za obnovo zajema obdobje do leta 2050 z vmesnimi roki, ki ustrezajo ciljem in obveznostim iz členov 4 do **13**.
2. ***Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena se lahko nacionalni načrt za obnovo, ki se predloži v skladu s členom 16 in členom 17(6), za obdobje od 1. julija 2032 in do pregleda v skladu s členom 19(1) omeji na strateški pregled naslednjega:***
 - (a) ***elementov iz odstavka 3 ter***
 - (b) ***vsebine iz odstavkov 4 in 5.***

Revidirani nacionalni načrt za obnovo, ki se pripravi na podlagi pregleda, zaključenega pred 30. junijem 2032 v skladu s členom 19(1), se lahko za obdobje od 1. julija 2042 in do revizije v skladu s členom 19(1) do 30. junija 2042 omeji na strateški pregled navedenih elementov in vsebine iz prvega pododstavka tega odstavka.

3. Vse države članice z uporabo enotne oblike, določene v skladu z odstavkom 7 tega člena, v nacionalni načrt za obnovo vključijo naslednje elemente:
- (a) količinsko opredelitev območij, ki se obnovijo za dosego ciljev za obnovo iz členov 4 ***do 12*** na podlagi pripravljalnega dela, ki se opravi v skladu s členom 14, in ***okvirnih*** zemljevidov območij, ***ki bi jih morda bilo treba obnoviti***;
 - (b) ***če država članica uporabi odstopanje iz člena 4(5) ali člena 5(3), utemeljitev razlogov, zakaj do leta 2050 ni mogoče uvesti ukrepov za obnovo, ki so potrebni za to, da se doseže ugodno referenčno območje določenega habitatnega tipa, in utemeljitev razlogov za nižji odstotek, določen na podlagi navedenih členov, kot ga opredeli navedena država članica;***

- (c) opis ukrepov za obnovo, načrtovanih ali vzpostavljenih za doseg ciljev za obnovo in obveznosti iz členov 4 do 13 te uredbe, ter specifikacijo o tem, kateri od navedenih ukrepov za obnovo se načrtujejo ali vzpostavljajo v omrežju Natura 2000, vzpostavljenem v skladu z Direktivo 92/43/EGS;
- (d) *poseben razdelek, v katerem so določeni ukrepi za izpolnjevanje obveznosti iz členov 4(9) in 5(7);*
- (e) *če država članica uporabi odstopanje iz člena 4(2) te uredbe, utemeljitev, kako odstotki, določeni v skladu z navedenim členom, ne preprečujejo doseganja ali ohranjanja ugodnega stanja ohranjenosti zadevnih habitatnih tipov, kot je določeno na podlagi člena 1, točka (e), Direktive 92/43/EGS, na nacionalni biogeografski ravni;*

- (f) navedbo ukrepov **za** zagotovitev, da se območja, zajeta s habitatnimi tipi iz prilog I in II, ne poslabšajo na območjih, na katerih je bilo doseženo dobro stanje, ter da se habitatni vrsti iz člena 4(7) in **člena** 5(5) ne poslabšajo **občutno** na območjih, na katerih je bila dosežena zadostna kakovost habitatov vrst v skladu s členom 4(11) in členom 5(9);
- (g) *po potrebi opis, kako se člen 4(13) uporablja na njenem ozemlju, vključno:*
- (i) *z obrazložitvijo sistema izravnalnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za vsak pojav znatnega poslabšanja, ter potrebnega spremljanja in poročanja v zvezi z znatnim poslabšanjem stanja habitatnih tipov in habitatov vrst ter sprejetimi izravnalnimi ukrepi;*
- (ii) *z obrazložitvijo, kako bo zagotovljeno, da izvajanje člena 4(13) ne bo vplivalo na dosego ciljev iz členov 1, 4 in 5;*
- (h) navedbo ukrepov, *katerih cilj je ohraniti habitatne tipe iz prilog I in II v dobrem stanju na območjih, kjer so prisotni, z namenom preprečevanja znatnega poslabšanja drugih območij*, ki so zajeta s habitatnimi tipi iz prilog I in II , v skladu s členom 4(12) in členom 5(10);

- (i) popis ovir in ovire, opredeljene za odstranitev v skladu s členom 9(1), načrt njihove odstranitve v skladu s členom 9(2) in dolžino prosto tekočih rek, ki bo ***po ocenah od leta 2020 do leta 2030 in leta 2050*** dosežena z odstranitvijo navedenih ovir, ter vse druge ukrepe za ponovno vzpostavitev naravnih funkcij poplavnih območij v skladu s členom 9(3);
- (j) ***opis kazalnikov za kmetijske ekosisteme, izbranih v skladu s členom 11(2), in njihove primernosti za dokazovanje povečanja biotske raznovrstnosti v kmetijskih ekosistemih v zadevni državi članici;***
- (k) ***kadar je to ustrezno, utemeljitev za ponovno močenje šotišč v manjšem obsegu, kot je določeno v členu 11(4), prvi pododstavek, točke (a), (b) in (c);***
- (l) ***opis kazalnikov za gozdne ekosisteme, izbranih v skladu s členom 12(3), in njihove primernosti za dokazovanje povečanja biotske raznovrstnosti v gozdnih ekosistemih v zadevni državi članici;***
- (m) ***opis prispevka k obveznosti iz člena 13;***
- (n) časovni okvir za vzpostavitev ukrepov za obnovo v skladu s členi 4 do 12;

- (o) po potrebi poseben razdelek, ki določa prilagojene ukrepe za obnovo v njihovih najbolj oddaljenih regijah;
- (p) spremljanje območij, na katerih se izvaja obnova v skladu s členoma 4 in 5, postopek za ocenjevanje učinkovitosti ukrepov za obnovo, vzpostavljenih v skladu s členi 4 do 12, ter po potrebi spreminjanje navedenih ukrepov za zagotovitev, da so cilji in obveznosti iz členov 4 do **13** doseženi oziroma izpolnjeni;
- (q) navedbo določil za zagotavljanje stalnih, dolgoročnih in trajnih učinkov ukrepov za obnovo iz členov 4 do 12;
- (r) ocenjene dodatne koristi za blaženje podnebnih sprememb ***in nevtralnost degradacije tal***, ki bi postopoma lahko nastale v zvezi z ukrepi za obnovo;
- (s) ***predvidljive družbeno-gospodarske učinke in ocenjene koristi izvajanja ukrepov za obnovo iz členov 4 do 12;***

- (t) poseben razdelek, ki določa način, kako se v nacionalnem načrtu za obnovo upoštevajo:
 - (i) pomen scenarijev podnebnih sprememb za načrtovanje vrste in lokacije ukrepov za obnovo;
 - (ii) potencial ukrepov za obnovo za zmanjšanje učinkov podnebnih sprememb na naravo, da se preprečijo naravne nesreče *ali ublažijo njihove posledice* in podpre prilagajanje;
 - (iii) sinergije z nacionalnimi strategijami za prilagajanje ali načrti in nacionalnimi poročili o oceni tveganja nesreč;
 - (iv) pregled medsebojnega delovanja ukrepov, vključenih v nacionalni načrt za obnovo, in ukrepov, vključenih v nacionalni energetske in podnebni načrt;
- (u) ocenjene potrebe po financiranju za izvajanje ukrepov za obnovo, ki vključujejo opis podpore deležnikom, ki jih zadevajo ukrepi za obnovo ali druge nove obveznosti, ki izhajajo iz te uredbe, ter način nameravanega financiranja, javnega ali zasebnega, vključno s financiranjem ali sofinanciranjem s finančnimi instrumenti Unije;

- (v) navedbo subvencij, ki negativno vplivajo na doseganje ciljev in izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe;
- (w) povzetek postopka priprave in izdelave nacionalnega načrta za obnovo, vključno z informacijami o sodelovanju javnosti in o tem, kako so bile upoštevane potrebe lokalnih skupnosti in deležnikov;
- (x) poseben razdelek, v katerem je navedeno, kako so bile pripombe Komisije v zvezi z osnutkom nacionalnega načrta za obnovo iz člena 17(4) upoštevane v skladu s členom 17(5). Če zadevna država članica določene pripombe ali znatnega dela pripombe Komisije ne upošteva, za to poda svojo obrazložitev.

4. Nacionalni načrt za obnovo po potrebi vključuje ohranitvene ukrepe **in ukrepe upravljanja**, ki jih namerava država članica sprejeti v okviru SRP, vključno z ohranitvenimi ukrepi v skupnih priporočilih, ki jih namerava država članica uvesti v skladu s postopkom, ki je določen v Uredbi (EU) št. 1380/2013 **in na katerega se sklicuje člen 18 te uredbe**, ter vse pomembne informacije o navedenih ukrepih.

5. *Nacionalni načrt za obnovo vključuje pregled medsebojnega delovanja ukrepov, vključenih v nacionalni načrt za obnovo in nacionalni strateški načrt v okviru SKP.*
6. *Nacionalni načrt za obnovo po potrebi vključuje pregled vidikov, povezanih z raznovrstnostjo razmer v različnih regijah, kot je navedeno v členu 14(16), točka (c).*
7. Komisija z izvedbenimi akti določi enotno obliko za nacionalne načrte za obnovo. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 24(2). Komisiji pri pripravi enotne oblike pomaga (EEA). *Komisija do ... [prvi dan v mesecu, ki sledi trem mesecem od datuma začetka veljavnosti te uredbe] odboru iz člena 24(1) predloži osnutke izvedbenih aktov.*

Člen 16

Predložitev osnutka nacionalnega načrta za obnovo

Vsaka država članica Komisiji predloži osnutek nacionalnega načrta za obnovo iz členov 14 in 15 najpozneje do ... [prvi dan meseca, ki sledi 24 mesecem od datuma začetka veljavnosti te uredbe].

Člen 17

Ocenjevanje nacionalnega načrta za obnovo

1. Komisija oceni osnutek nacionalnega načrta za obnovo v šestih mesecih od datuma prejema. Komisija pri tem ocenjevanju tesno sodeluje z državo članico.
2. Komisija pri ocenjevanju osnutka nacionalnega načrta za obnovo oceni:

(a) njegovo skladnost s členom 15;

- (b) njegovo ustreznost za doseganje ciljev in izpolnjevanje obveznosti iz členov 4 do 13;*
- (c) njegov prispevek k splošnim in drugim ciljem Unije iz člena 1, specifičnim ciljem iz člena 9(1) za obnovitev vsaj 25 000 km rek v stanje prosto tekočih rek v Uniji do leta 2030 in zavezi na podlagi člena 13, da bi do leta 2030 v Uniji zasadili vsaj tri milijarde dodatnih dreves.*
3. Komisiji pri ocenjevanju osnutka nacionalnega načrta za obnovo pomagajo strokovnjaki ali EEA.
4. Komisija lahko v šestih mesecih od datuma prejema osnutka nacionalnega načrta za obnovo na državo članico naslovi pripombe glede osnutka načrta.
5. Država članica v svojem končnem nacionalnem načrtu za obnovo **■** upošteva vse pripombe Komisije.
6. Država članica nacionalni načrt za obnovo dokonča, objavi in ga Komisiji predloži v šestih mesecih od datuma prejema pripomb Komisije.

Člen 18

Usklajevanje ukrepov za obnovo morskih ekosistemov

- 1. Države članice, katerih nacionalni načrti za obnovo vključujejo ohranitvene ukrepe, ki jih je treba sprejeti v okviru SRP, v celoti uporabijo v njej določena orodja.***
- 2. Kadar nacionalni načrti za obnovo vključujejo ukrepe, za katere je treba predložiti skupno priporočilo v okviru postopka regionalizacije na podlagi člena 18 Uredbe (EU) št. 1380/2013, države članice, ki pripravljajo te nacionalne načrte za obnovo, ob upoštevanju rokov iz člena 5 te uredbe pravočasno začnejo posvetovanja z drugimi državami članicami z neposrednim upravljalnim interesom, na katere vplivajo ti ukrepi, in ustreznimi posvetovalnimi sveti na podlagi člena 18(2) Uredbe (EU) št. 1380/2013, da se omogočita pravočasen dogovor o vseh skupnih priporočilih in njihova predložitev. V ta namen v nacionalni načrt za obnovo vključijo tudi predvideni časovni okvir posvetovanja in predložitve skupnih priporočil.***

3. *Komisija omogoči in spremlja napredek pri predložitvi skupnih priporočil v okviru SRP. Države članice predložijo skupna priporočila o ohranitvenih ukrepih, potrebnih za doseganje ciljev iz člena 5, najpozneje 18 mesecev pred zadevnim rokom.*
4. *Če do zadevnega roka iz odstavka 3 tega člena ni skupnih priporočil iz odstavka 2 tega člena v zvezi z ohranitvenimi ukrepi, potrebnimi za izpolnjevanje obveznosti na podlagi okoljske zakonodaje Unije iz člena 11 Uredbe (EU) št. 1380/2013, lahko Komisija v celoti uporabi orodja iz člena 11(4) navedene uredbe, kot in kadar je to ustrezno pod pogoji iz navedenega člena.*

Člen 19

Pregled nacionalnih načrtov za obnovo

1. Vsaka država članica pregleda *in revidira* svoj nacionalni načrt za obnovo *ter vključi dopolnilne ukrepe do 30. junija 2032 in nato do 30. junija 2042. Vsaka država članica nato* vsaj enkrat vsakih deset let *pregleda svoj nacionalni načrt za obnovo in ga po potrebi revidira ter vključi dopolnilne ukrepe.*

Pregledi se izvajajo v skladu s členoma 14 in 15, pri tem pa se upoštevajo napredek, dosežen na področju izvajanja načrtov, najboljši razpoložljivi znanstveni dokazi, pa tudi razpoložljivo znanje o spremembah ali pričakovanih spremembah okoljskih pogojev zaradi podnebnih sprememb. *Države članice pri pregledih, ki jih morajo izvesti do 30. junija 2032 in 30. junija 2042, upoštevajo znanje o stanju habitatnih tipov iz prilog I in II, pridobljeno v skladu s členoma 4(9) in člena 5(7). Vsaka država članica objavi svoj revidiran nacionalni načrt za obnovo in ga predloži Komisiji.*

2. ***Kadar se na podlagi spremljanja, ki se izvaja v skladu s členom 20, izkaže, da ukrepi, določeni v nacionalnem načrtu za obnovo, ne bodo zadostovali za doseganje ciljev v zvezi z obnovo in izpolnjevanje obveznosti iz členov 4 do 13, država članica nacionalni načrt za obnovo pregleda ter po potrebi revidira in vključi dopolnilne ukrepe. Države članice objavijo svoje revidirane nacionalne načrte za obnovo in jih predložijo Komisiji.***
3. Če Komisija na podlagi informacij iz člena 21(1) in (2) ter ocene iz člena 21(4) in (5) meni, da napredek države članice ne zadostuje za doseganje ciljev in izpolnjevanje obveznosti iz členov 4 do 13, lahko ***po posvetovanju*** z zadevno državo članico ***od nje zahteva***, da predloži ***revidiran*** osnutek nacionalnega načrta za obnovo z dopolnilnimi ukrepi. Država članica objavi ta ***revidiran*** nacionalni načrt za obnovo z dopolnilnimi ukrepi in ga Komisiji predloži v šestih mesecih od datuma prejema zahteve Komisije. ***Komisija lahko na zahtevo zadevne države članice in, kadar je to ustrezno utemeljeno, ta rok podaljša za dodatnih šest mesecev.***

POGLAVJE IV
SPREMLJANJE IN POROČANJE

Člen 20
Spremljanje

1. Države članice spremljajo naslednje:
 - (a) stanje in trend stanja habitatnih tipov ter kakovost in trend kakovosti habitatov vrst iz členov 4 in 5 na območjih, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo na podlagi spremljanja iz člena 15(3), točka (p);

- (b) območje urbane zelene površine in urbanega pokrova drevesnih krošenj *v območjih urbanih ekosistemov*, kot je navedeno v členu 8 in *določeno v skladu s členom 14(4)*;
- (c) *vsaj dva od* kazalnikov biotske raznovrstnosti za kmetijske ekosisteme, *ki ju država članica izbere v skladu s členom 11(2)*;
- (d) populacije splošno razširjenih vrst ptic kmetijske krajine iz Priloge V;
- (e) *kazalnike* biotske raznovrstnosti za gozdne ekosisteme *iz člena 12(2)*;
- (f) *vsaj šest kazalnikov biotske raznovrstnosti za gozdne ekosisteme, ki jih izbere država članica v skladu s členom 12(3)*;
- (g) številčnost in raznovrstnost vrst opraševalcev v skladu z metodo, določeno na podlagi člena 10(2);
- (h) območje in stanje območij, zajetih s habitatnimi tipi iz prilog I in II ;
- (i) območje in kakovost habitata vrst iz člena 4(7) in člena 5(5) ;

(j) obseg in lokacijo območij, na katerih so se habitatni tipi in habitati vrst znatno poslabšali, in območij, na katerih se izvajajo izravnalni ukrepi, sprejeti na podlagi člena 4(13), ter učinkovitost izravnalnih ukrepov za zagotovitev, da kakršno koli slabšanje stanja habitatnih tipov in habitatov vrst ni bistveno na ravni vsake biogeografske regije na njihovem ozemlju, ter za zagotovitev, da nista ogrožena doseganje ciljev in izpolnjevanje ciljev iz členov 1, 4 in 5.

2. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točka (a), se začne takoj, ko so sprejeti ukrepi za obnovo.
3. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točke (b), (c), (d), (e) **in (f)**, se začne ... **[datum začetka veljavnosti te uredbe]**.
4. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točka (g), tega člena se začne eno leto po začetku veljavnosti **delegiranega** akta iz člena 10(2).
5. **Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točka (j), tega člena se začne takoj, ko se Komisiji predloži uradno obvestilo iz člena 4(13).**

6. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točki (a) *in (b), se izvaja najmanj vsakih šest let. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točka (c), kadar je ustrezno, v zvezi z zalogami organskega ogljika v obdelovalnih mineralnih tleh in deležem kmetijskih zemljišč z visokoraznovrstnimi krajinskimi značilnostmi, ter odstavkom 1, točka (f), kadar je ustrezno, v zvezi s stoječim odmrlim lesom, ležečim odmrlim lesom, deležem gozdov z neenakomerno starostno strukturo, gozdno povezljivostjo, zalogami organskega ogljika, deležem gozdov, v katerih prevladujejo domorodne drevesne vrste, in raznovrstnostjo drevesnih vrst* se izvaja najmanj vsakih šest let *ali pa bolj pogosto, kadar je to potrebno za oceno doseganja trendov povečanja do leta 2030.* Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točka (c), *kadar je ustrezno, v zvezi z indeksom travniških metuljev, z odstavkom 1, točka (d), v zvezi z indeksom splošno razširjenih ptic kmetijske krajine, in z odstavkom 1, točka (e), v zvezi z indeksom splošno razširjenih gozdnih ptic, ter z odstavkom 1, točka (g), v zvezi z vrstami oprasovalcev* se izvaja vsako leto. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točki (h) in (i), se izvaja najmanj vsakih šest let ter je usklajeno s ciklom poročanja na podlagi člena 17 Direktive 92/43/EGS *in z začetno presojo na podlagi člena 17 Direktive 2008/56/ES. Spremljanje v skladu z odstavkom 1, točka (j), se izvaja vsaka tri leta.*

7. Države članice zagotovijo, da se kazalniki za kmetijske ekosisteme iz člena 11(2), točka (b), ter kazalniki za gozdne ekosisteme iz člena **12(3), točke (a), (b), in (e)**, te uredbe, spremljajo na način, skladen s spremljanjem, ki se zahteva na podlagi uredb (EU) 2018/841 in (EU) 2018/1999.
8. Države članice objavijo podatke, pridobljene na podlagi spremljanja, ki se izvaja na podlagi tega člena, v skladu z Direktivo 2007/2/ES ter v skladu s pogostostjo spremljanja, določeno v odstavku 6.
9. Sistemi spremljanja v državi članici delujejo na podlagi elektronskih podatkovnih zbirk in geografskih informacijskih sistemov in povečujejo dostop do podatkov in storitev tehnologij daljinskega zaznavanja, opazovanja Zemlje (storitve programa Copernicus), senzorjev in naprav in situ ali znanstvenih podatkov, ki jih zagotavljajo državljani, ter njihovo uporabo, s čimer se izkoriščajo priložnosti, ki jih zagotavljajo umetna inteligenca ter napredna analiza in obdelava podatkov.
- 10. Komisija do 31. decembra 2028 z izvedbenimi akti vzpostavi vodilni okvir za določanje zadovoljivih ravni iz člena 8(2) in (3), člena 10(1) in člena 11(2).**

11. Komisija lahko z izvedbenimi akti:

- (a) navede metode za spremljanje kazalnikov za kmetijske ekosisteme iz Priloge IV;
- (b) navede metode za spremljanje kazalnikov za gozdne ekosisteme iz Priloge VI;
- (c) **vzpostavi vodilni** okvir za določanje zadovoljivih ravni iz člena **12(2) in(3)**. ■

12. ■ Izvedbeni akti **iz odstavkov 10 in 11 tega člena** se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 24(2).

Člen 21
Poročanje

1. Države članice Komisiji *do 30. junija 2028 in nato najmanj vsaka tri leta* elektronsko poročajo o naslednjih podatkih:
 - (a) območju, na katerem se izvajajo ukrepi za obnovo iz členov 4 do 12;
 - (b) *obsegu območij, na katerih so se habitatni tipi in habitati vrst znatno poslabšali, in območij, na katerih se izvajajo izravnalni ukrepi, sprejeti na podlagi člena 4(13);*
 - (c) ovirah iz člena 9, ki so bile odstranjene, in
 - (d) *njihovem prispevku k obveznosti iz člena 13.*
2. Države članice Komisiji , ki ji pomaga EEA, do 30. junija 2031 za obdobje do leta 2030 in nato najmanj vsakih *šest* let elektronsko poročajo o naslednjih podatkih in informacijah:
 - (a) napredku pri izvajanju nacionalnega načrta za obnovo, pri vzpostavljanju ukrepov za obnovo ter napredku pri doseganju ciljev in izpolnjevanju obveznosti iz členov 4 do *13*;

(b) informacijah o:

- (i) lokaciji območij, na katerih so se habitatni tipi in habitati vrst znatno poslabšali, oziroma območij, na katerih se izvajajo izravnalni ukrepi, sprejeti na podlagi člena 4(13);**
 - (ii) opisu učinkovitosti izravnalnih ukrepov, sprejetih na podlagi člena 4(13), ob zagotovitvi, da nobeno poslabšanje stanja habitatnih tipov in habitatov vrst na ravni vsake biogeografske regije na njihovem ozemlju ni bistveno;**
 - (iii) opisu učinkovitosti izravnalnih ukrepov, sprejetih na podlagi člena 4(13), pri ob zagotovitvi, da doseganje ciljev iz členov 1, 4 in 5 ni ogroženo.**
- (c) rezultatih spremljanja, opravljenega v skladu s členom 20, vključno z geografsko referenciranimi zemljevidi v primeru rezultatov spremljanja, opravljenega v skladu s členom 20(1), točki (h) in (i);**

- (d) lokaciji in obsegu območij, na katerih se izvajajo ukrepi za obnovo iz členov 4 in 5 ter člena 11(4), vključno z geografsko referenciranimi zemljevidi navedenih območij;
 - (e) posodobljenem popisu ovir iz člena 9(1);
 - (f) informacijah o napredku pri izpolnjevanju potreb po financiranju v skladu s členom 15(3), točka (u), vključno s pregledom dejansko izvedenih naložb v primerjavi s prvotno predvidenimi naložbami.
3. Komisija z izvedbenimi akti določi obliko, strukturo in podrobne ureditve za predstavitev informacij iz odstavkov 1 in 2 tega člena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 24(2). Komisiji pri pripravi oblike, strukture in podrobnih ureditev za elektronsko poročanje pomaga EEA.

4. EEA Komisiji do 31. decembra 2028 in ***nato vsaka tri leta*** zagotovi tehnični pregled napredka pri doseganju ciljev in izpolnjevanju obveznosti iz te uredbe na podlagi podatkov, ki jih dajo na voljo države članice v skladu z odstavkom 1 tega člena in členom 20(8).
5. EEA do 30. junija 2032 in nato vsakih šest let Komisiji zagotovi tehnično poročilo za celotno Unijo o napredku pri doseganju ciljev in izpolnjevanju obveznosti iz te uredbe na podlagi podatkov, ki jih dajo na voljo države članice v skladu z odstavki 1, 2 in 3 tega člena. EEA lahko uporabi tudi informacije, sporočene na podlagi člena 17 Direktive 92/43/EGS, člena 15 Direktive 2000/60/ES, člena 12 Direktive 2009/147/ES in člena ***17*** Direktive 2008/56/ES.
6. Komisija od ... ***[pet let od datuma začetka veljavnosti te uredbe]*** in nato vsakih šest let Evropskemu parlamentu in Svetu poroča o izvajanju te uredbe.

7. *Komisija do ... [12 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe] v posvetovanju z državami članicami Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, ki vsebuje:*
- (a) pregled finančnih sredstev, ki so na ravni Unije na voljo za izvajanje te uredbe;*
 - (b) oceno potreb po financiranju za izvajanje členov 4 do 13 in za doseganje cilja iz člena 1(2);*
 - (c) analizo za opredelitev morebitnih vrzeli v financiranju pri izvajanju obveznosti iz te uredbe;*
 - (d) predloge za ustrezne ukrepe, vključno s finančnimi ukrepi, za obravnavanje opredeljenih vrzeli, kot je določitev namenskega financiranja, kadar je to ustrezno in ne posega v pooblastila zakonodajalcev za sprejetje večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2027.*

8. Države članice zagotovijo, da so informacije iz odstavkov 1 in 2 tega člena ustrezne in posodobljene ter dostopne javnosti v skladu z direktivami 2003/4/ES, 2007/2/ES in (EU) 2019/1024.

POGLAVJE V

DELEGIRANI IN IZVEDBENI AKTI

Člen 22

Sprememba prilog

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge I s prilagajanjem *načina*, na katerega se habitatni tipi *razvrščajo*, *tehničnemu in znanstvenemu napredku, ter da se upoštevajo izkušnje, pridobljene z uporabo te uredbe.*

2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge II s prilagajanjem:
- (a) *seznama habitatnih tipov za zagotavljanje skladnosti s posodobitvami razvrstitve habitatov v Evropskem informacijskem sistemu o naravi (EUNIS) in*
- (b) *načina, na katerega se habitatni tipi razvrščajo, tehničnemu in znanstvenemu napredku, ter da se upoštevajo izkušnje, pridobljene z uporabo te uredbe.*
3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge III s prilagajanjem seznama morskih vrst iz člena 5 *tehničnemu in znanstvenemu napredku.*
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge IV s prilagajanjem opisa, enote in metodologije kazalnikov biotske raznovrstnosti za kmetijske ekosisteme *tehničnemu in znanstvenemu napredku* .

5. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge V s ***prilagajanjem*** seznama vrst, ki se v državah članicah uporabljajo za indeks splošno razširjenih ptic kmetijske krajine, ***tehničnemu in znanstvenemu napredku***.
6. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge VI s prilagajanjem opisa, enote in metodologije kazalnikov biotske raznovrstnosti za gozdne ekosisteme ***tehničnemu in znanstvenemu napredku***.
7. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za spremembo Priloge VII s prilagajanjem seznama primerov ukrepov za obnovo ***tehničnemu in znanstvenemu napredku ter da se upoštevajo izkušnje, pridobljene z uporabo te uredbe***.

Člen 23

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.

2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 10(2) ter člena 22(1) do (7) se prenese na Komisijo za obdobje petih let od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe]. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje devet mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz člena 10(2) in člena 22(1) do (7) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Preklic ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akti, sprejeti na podlagi člena 10(2) ali člena 22(1) do (7), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 24

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

POGLAVJE VI KONČNE DOLOČBE

Člen 25

Sprememba Uredbe (EU) 2022/869

V členu 7(8) Uredbe (EU) 2022/869 se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„V zvezi z vplivi na okolje, obravnavanimi v členu 6(4) Direktive 92/43/EGS, členu 4(7) Direktive 2000/60/ES ter členu 4(14) in (15) ter členu 5(11) in (12) Uredbe (EU) .../... Evropskega parlamenta in Sveta^{,+}, se projekti s seznama Unije, če so izpolnjeni vsi pogoji iz navedenih direktiv in navedene uredbe, štejejo za projekte javnega interesa z vidika energetske politike, lahko pa tudi za projekte prevladujočega javnega interesa.*

^{*} *Uredba (EU) .../... z dne ... o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869 (UL L, , str.).“.*

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 74/23 – 2022/0195(COD) ter v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno uredbo.

Člen 26

Pregled

1. Komisija oceni uporabo te uredbe do 31. decembra **2033**.

Ocena vključuje oceno učinka te uredbe na kmetijski, gozdarski in ribiški sektor ob upoštevanju ustreznih povezav s proizvodnjo hrane in prehransko varnostjo v Uniji ter širših socialno-ekonomskih učinkov te uredbe.

2. Komisija predloži poročilo o glavnih ugotovitvah ocene Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij. Kadar Komisija meni, da je to primerno, poročilu priloži zakonodajni predlog za spremembo ustreznih določb te uredbe, ob upoštevanju potrebe po določitvi dodatnih ciljev za obnovo – ***tudi glede posodobljenih ciljev za leti 2040 in 2050*** – na podlagi skupnih metod za ocenjevanje stanja ekosistemov, ki niso zajeti v členih 4 in 5, ***ocene iz odstavka 1 tega člena*** in najnovejših znanstvenih dokazov.

Člen 27

Začasna opustitev

- 1. Ob nepredvidljivih, izjemnih in neizzvanih dogodkih, na katere Unija ne more vplivati in ki imajo hude posledice na ravni Unije za razpoložljivost zemljišč, potrebnih za zagotovitev zadostne kmetijske proizvodnje za porabo hrane v Uniji, Komisija sprejme izvedbene akte, ki so potrebni in upravičeni v izrednih razmerah. S takimi izvedbenimi akti se lahko začasno opusti uporaba ustreznih določb člena 11 v nujno potrebnem obsegu in obdobju. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 24(2).**
- 2. Izvedbeni akti, sprejeti na podlagi odstavka 1, ostanejo v veljavi največ 12 mesecev. Če se po tem obdobju posebne težave iz odstavka 1 ne odpravijo, lahko Komisija predloži ustrezen zakonodajni predlog za podaljšanje tega obdobja.**
- 3. Komisija obvesti Evropski parlament in Svet o vsakem aktu, sprejetem na podlagi odstavka 1, v dveh delovnih dneh po njegovem sprejetju.**

Člen 28
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V ...,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica

PRILOGA I

KOPENSKI, OBALNI IN SLADKOVODNI EKOSISTEMI – HABITATNI TIPI IN SKUPINE HABITATNIH TIPOV IZ ČLENA 4(1) IN (4)

Spodnji seznam vključuje vse kopenske, obalne in sladkovodne habitatne tipe iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS, navedene v členu 4(1) in (4), pa tudi šest skupin navedenih habitatnih tipov, in sicer 1) mokrišča (obalna in celinska), 2) travišča in drugi pašniški habitati, 3) reke, jezera ter obrečni in obrežni habitati, 4) gozdovi, 5) stepa ter habitati resav in grmišč ter 6) skalnati habitati in sipine.

1. SKUPINA 1: Mokrišča (obalna in celinska)

Oznaka habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS	Ime habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS
Obalni in slani habitati	
1130	Izlivi rek, estuariji
1140	Muljasti in peščeni položi, kopni ob oseki
1150	Obalne lagune
1310	Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku
1320	Sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>)
1330	Atlantska slana travišča (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>)
1340	Slana travišča v celinskih predelih
1410	Sredozemska slana travišča (<i>Juncetalia maritimi</i>)
1420	Sredozemska slanooljubna grmičevja (<i>Sarcocornetea fruticosi</i>)
1530	Panonske slane stepe in slana močvirja
1650	Ozki zatoki borealnega Baltika
Vlažne resave in šotna travišča	
4010	Severnoatlantske vlažne resave z vrsto <i>Erica tetralix</i>
4020	Vlažne resave zmerno-atlantskih območij z vrstama <i>Erica ciliaris</i> in <i>Erica tetralix</i>
6460	Šotna travišča Troodosa

Barja, visoka in nizka barja	
7110	Aktivna visoka barja
7120	Okrnjena visoka barja, ki se še vedno lahko sama obnovljajo
7130	Barja na velikih ravnih površinah – „blanket bog“
7140	Prehodna barja
7150	Uleknine na šotni podlagi z vegetacijo zveze <i>Rhynchosporion</i>
7160	Fenoskandijski izviri in izviri nizkih barij, bogati z minerali
7210	Karbonatna nizka barja z navadno reziko (<i>Cladium mariscus</i>) in vrstami zveze <i>Caricion davallianae</i>
7220	Lehnjakotvorni izviri (<i>Cratoneurion</i>)
7230	Bazična nizka barja
7240	Alpske pionirske zveze <i>Caricion bicoloris-atrofuscae</i>
7310	Barja aapa
7320	Barja palsa
Vlažni gozdovi	
9080	Fenoskandijski listopadni močvirni gozdovi
91D0	Barjanski gozdovi

2. SKUPINA 2: Travišča in drugi pašniški habitati

Oznaka habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS	Ime habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS
Obalni habitati in sipine	
1630	Obalni travniki borealnega Baltika
21A0	Machair

Habitati resav in grmišč	
4030	Evropske suhe resave
4040	Suhe atlantske obalne resave z vrsto <i>Erica vagans</i>
4090	Endemične oromediteranske resave z uleksom
5130	Sestoji navadnega brina (<i>Juniperus communis</i>) na resavah ali traviščih na karbonatnih tleh
8240	Apnenčasti podi
Travišča	
6110	Skalna travišča na karbonatnih tleh <i>Alyso-Sedion albi</i>
6120	Polnaravna suha travišča in njihove grmiščne faze na karbonatnih tleh
6130	Travišča z velikim deležem težkih kovin z vegetacijo reda <i>Violetalia calaminariae</i>
6140	Pirenejska travišča na silikatnih tleh s prevladujočo vrsto <i>Festuca eskia</i>
6150	Alpska in borealna travišča na silikatnih tleh
6160	Oroiberska travišča s prevladujočo vrsto <i>Festuca indigesta</i>
6170	Alpinska in subalpinska travišča na karbonatnih tleh
6180	Makaroneška mezofilna travišča
6190	Skalna panonska travišča (<i>Stipo-Festucetalia pallentis</i>)
6210	Polnaravna suha travišča in grmiščni faciesi na karbonatnih tleh (<i>Festuco Brometalia</i>)
6220	Psevdostepe s travami in enoletnicami razreda <i>Thero-Brachypodietea</i>
6230	Vrstno bogata travišča s prevladujočim navadnim volkom (<i>Nardus</i>) na silikatnih tleh v montanskem pasu (in submontanskem pasu v celinskem delu Evrope)
6240	Subpanonska stepska travišča

6250	Panonska stepska travišča na puhličastih tleh
6260	Panonske stepe na peščenih tleh
6270	Vrstno bogata fenoskandijska nižinska kserofilna do mezofilna travišča
6280	Nordijski alvar in predkambrijske karbonatne ravnine
62A0	Vzhodna submediterenska suha travišča (<i>Scorzoneratalia villosae</i>)
62B0	Ciprska serpentinofilna travišča
62C0	Pontsko-sarmatske stepe
62D0	Oromezijjska kisloljubna travišča
6410	Travniki s prevladujočo stožko (<i>Molinia</i> spp.) na karbonatnih, šotnih ali glineno-muljastih tleh (<i>Molinion caeruleae</i>)
6420	Sredozemski vlažni travniki z visokim steblikovjem <i>Molinio-Holoschoenion</i>
6510	Nižinski ekstenzivno gojeni travniki (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)
6520	Gorski ekstenzivno gojeni travniki
Dehese in gozdnati travniki	
6310	Dehese z zimzelenimi vrstami hrasta (<i>Quercus</i> spp.)
6530	Fenoskandijski gozdnati travniki
9070	Fenoskandijski gozdnati pašniki

3. SKUPINA 3: Reke, jezera ter obrečni in obrežni habitati

Oznaka habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS	Ime habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS
Reke in jezera	
3110	Oligotrofne vode, ki vsebujejo zelo malo mineralov, na peščenih ravninah (<i>Littorelletalia uniflorae</i>)
3120	Oligotrofne vode, ki vsebujejo zelo malo mineralov, večinoma na peščenih tleh v zahodnem Sredozemlju z vrstami rodu <i>Isoetes</i> spp.
3130	Oligotrofne do mezotrofne stoječe vode z amfibijskimi združbami razredov <i>Littorelletea uniflorae</i> in/ali <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>
3140	Trde oligo-mezotrofne vode z bentoškimi združbami z vrstami parožnic (<i>Chara</i> spp.)
3150	Naravna evtrofna jezera z vodno vegetacijo zvez <i>Magnopotamion</i> ali <i>Hydrocharition</i>
3160	Naravna distrofna jezera in ostale stoječe vode
3170	Sredozemski občasni ribniki
3180	Presihajoča jezera
3190	Jezera sadrastega krasa
31A0	Preproge lokvanjev transilvanskih vročih vrelcev
3210	Fenoskandijske naravno ohranjene reke
3220	Alpske reke in zelnata vegetacija vzdolž njihovih bregov
3230	Alpske reke in lesnata vegetacija z vrbami in nemškim strojevcem (<i>Myricaria germanica</i>) vzdolž njihovih bregov
3240	Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix elaeagnos</i>) vzdolž njihovih bregov

3250	Stalne sredozemske reke z rumeno ceduljko (<i>Glaucium flavum</i>)
3260	Vodotoki v nižinskem in montanskem pasu z vodno vegetacijo zvez <i>Ranunculion fluitantis</i> in <i>Callitricho-Batrachion</i>
3270	Reke z muljastimi obrežji z vegetacijo zvez <i>Chenpodion rubri</i> p.p. in <i>Bidention</i> p.p.
3280	Stalne sredozemske reke z vrstami zveze <i>Paspalo-Agrostidion</i> in viseči zastori vrst rodu <i>Salix</i> in vrste <i>Populus alba</i>
3290	Presihajoče sredozemske reke z vegetacijo zveze <i>Paspalo-Agrostidion</i>
32A0	Lehnjakovi pragovi kraških rek v Dinarskem gorovju
Loke – obrečni travniki	
6430	Nižinske in montanske do alpinske hidrofilne robne združbe z visokim steblikovjem
6440	Obrečni travniki rečnih dolin z vegetacijo zveze <i>Cnidion dubii</i>
6450	Severni borealni obrečni travniki
6540	Submediteranska travišča <i>Molinio-Hordeion secalini</i>

Obrečni/obrežni gozdovi	
9160	Subatlantski in srednjeevropski hrastovi ali hrastovo-belogabrovi gozdovi zveze <i>Carpinion betuli</i>
91E0	Obrečni gozd vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka) (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))
91F0	Obrečni hrastovo-jesenovo-brestovi gozdovi (<i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> in <i>Ulmus minor</i> , <i>Fraxinus excelsior</i> ali <i>Fraxinus angustifolia</i>), vzdolž velikih rek (<i>Ulmenion minoris</i>)
92A0	Galerijski sestoji bele vrbe (<i>Salix alba</i>) in belega topola (<i>Populus alba</i>)
92B0	Obrežni sestoji ob presihajočih sredozemskih vodotokih z vrsto <i>Rhododendron ponticum</i> , vrstami vrb (<i>Salix</i> spp.) in drugimi
92C0	Gozdovi s prevladujočima vrstama <i>Platanus orientalis</i> in <i>Liquidambar orientalis</i> (<i>Platanion orientalis</i>)
92D0	Južne obrežne galerije in grmišča (<i>Nerio-Tamaricetea</i> in <i>Securinegion tinctoriae</i>)
9370	Palmovi gozdovi z vrstami rodu <i>Phoenix</i>

4. SKUPINA 4: Gozdovi

Oznaka habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS	Ime habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS
Borealni gozdovi	
9010	Zahodna tajga
9020	Fenoskandijski hemiborealni naravni stari velikolistnati listopadni gozdovi (<i>Quercus</i> , <i>Tilia</i> , <i>Acer</i> , <i>Fraxinus</i> ali <i>Ulmus</i>), bogati z epifiti
9030	Naravni gozdovi primarnih sukcesij na obalah, kjer se je zemeljska skorja dvignila
9040	Nordijski subalpinski/subarktični gozdovi s podvrsto breze <i>Betula pubescens</i> ssp. <i>Czerepanovii</i>
9050	Fenoskandijski gozdovi s smreko (<i>Picea abies</i>) in bogato zelnato floro
9060	Iglasti gozdovi na glaciofluvialnih eskerijh ali povezani z njimi
Gozdovi zmernega območja	
9110	Bukovi gozdovi <i>Luzulo-Fagetum</i>
9120	Atlantski kisloljubni bukovi gozdovi z vrstami bodike (<i>Ilex</i> spp.) in včasih tise (<i>Taxus</i> spp.) v grmovnati podrasti (<i>Quercion robori-petraeae</i> ali <i>Ilici-Fagenion</i>)
9130	Bukovi gozdovi <i>Asperulo-Fagetum</i>
9140	Srednjeevropski subalpinski bukovi gozdovi z vrstami javora (<i>Acer</i> spp.) in vrsto <i>Rumex arifolius</i>
9150	Srednjeevropski bukovi gozdovi zveze <i>Cephalanthero-Fagion</i> na apnenčastih tleh
9170	Hrastovo-belogabrovi gozdovi <i>Galio-Carpinetum</i>
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
9190	Stari kisloljubni gradnovi gozdovi (<i>Quercus robur</i>) na peščenih ravninah

91A0	Stari gradnovi gozdovi z vrstami bodike (<i>Ilex</i> spp.) in rebrenjače (<i>Blechnum</i> spp.) na Britanskem otočju
91B0	Termofilni gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Fraxinus angustifolia</i>
91G0	Panonski gozdovi z gradnom (<i>Quercus petraea</i>) in belim gabrom (<i>Carpinus betulus</i>)
91H0	Panonski gozdovi s puhastim hrastom (<i>Quercus pubescens</i>)
91I0	Evrosibirski stepski gozdovi z vrstami hrasta (<i>Quercus</i> spp.)
91J0	Gozdovi s prevladujočo tiso (<i>Taxus baccata</i>) na Britanskem otočju
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-carpinion</i>)
91M0	Panonsko-balkanski cerovo-gradnovi gozdovi
91P0	Jelovi gozdovi na Svetem križu (<i>Abietetum polonicum</i>)
91Q0	Zahodno karpatski kalcifilni gozdovi s prevladujočim rdečim borom (<i>Pinus sylvestris</i>)
91R0	Dinarski gozdovi rdečega bora na dolomitni podlagi (<i>Genisto januensis-Pinetum</i>)
91S0	Zahodnopontski bukovi gozdovi
91T0	Srednjeevropski gozdovi rdečega bora, bogati z lišaji
91U0	Sarmatski stepski borovi gozdovi
91V0	Dacijski bukovi gozdovi (<i>Symphyto-Fagion</i>)
91W0	Mezijski bukovi gozdovi
91X0	Bukovi gozdovi pokrajine Dobrudža
91Y0	Dacijski hrastovi in belogabrovi gozdovi
91Z0	Mezijski gozdovi srebrne lipe
91AA	Vzhodni gozdovi belega hrasta
91BA	Mezijski jelovi gozdovi
91CA	Gozdovi rdečega bora v balkanskem gorovju in Rodopih

Sredozemski in makaroneški gozdovi	
9210	Apeninski bukovi gozdovi z vrstami tise (<i>Taxus</i> spp.) in bodike (<i>Ilex</i> spp.)
9220	Apeninski bukovi gozdovi z belo jelko (<i>Abies alba</i>) in bukovi gozdovi z vrsto <i>Abies nebrodensis</i>
9230	Galicijsko-portugalski hrastovi gozdovi z dobom (<i>Quercus robur</i>) in vrsto <i>Quercus pyrenaica</i>
9240	Iberski gozdovi s prevladujočima vrstama <i>Quercus faginea</i> in <i>Quercus canariensis</i>
9250	Gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Quercus trojana</i>
9260	Gozdovi s prevladujočim pravim kostanjem (<i>Castanea sativa</i>)
9270	Grški bukovi gozdovi z vrsto <i>Abies borisii-regis</i>
9280	Gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Quercus frainetto</i>
9290	Gozdovi z vrstami rodu <i>Cupressus</i> (<i>Acero-Cupression</i>)
9310	Egejski gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Quercus brachyphylla</i>
9320	Gozdovi z vrstami iz oljke (<i>Olea</i> spp.) in rožičevca (<i>Ceratonia</i> spp.)
9330	Gozdovi s prevladujočim hrastom plutovcem (<i>Quercus suber</i>)
9340	Gozdovi s prevladujočima vrstama <i>Quercus ilex</i> in <i>Quercus rotundifolia</i>
9350	Gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Quercus macrolepis</i>
9360	Makaroneški lovorjevi gozdovi (<i>Laurus</i> , <i>Ocotea</i>)
9380	Gozdovi s prevladujočo navadno bodiko (<i>Ilex aquifolium</i>)
9390	Grmišča in nizki gozdovi z vrsto <i>Quercus alnifolia</i>
93A0	Gozdovi z vrsto <i>Quercus infectoria</i> (<i>Anagyro foetidae-Quercetum infectoriae</i>)

Gorski iglasti gozdovi	
9410	Kisoljubni smrekovi gozdovi od montanskega do alpskega pasu (<i>Vaccinio-Piceetea</i>)
9420	Alpski gozdovi s prevladujočim macesnom (<i>Larix decidua</i>) in/ali cemrinom (<i>Pinus cembra</i>)
9430	Subalpski in montanski gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Pinus uncinata</i>
9510	Juožnoapeninski gozdovi s prevladujočo belo jelko (<i>Abies alba</i>)
9520	Gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Abies pinsapo</i>
9530	(Sub-)mediteranski gozdovi črnega bora z endemičnimi črnimi bori
9540	Sredozemski borovi gozdovi z endemičnimi podvrstami pinije
9550	Kanarski endemični borovi gozdovi
9560	Endemični gozdovi z vrstami brina (<i>Juniperus</i> spp.)
9570	Gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Tetraclinis articulate</i>
9580	Sredozemski gozdovi s prevladujočo tiso (<i>Taxus baccata</i>)
9590	Gozdovi s prevladujočo vrsto <i>Cedrus brevifolia</i> (<i>Cedrosetum brevifoliae</i>)
95A0	Visokooromediteranski borovi gozdovi

5. SKUPINA 5: Stepa ter habitati resav in grmišč

Oznaka habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS	Ime habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS
Stepe na slanih sadrastih tleh	
1430	Slanoljubna-nitrofilna grmišča (<i>Pegano-Salsoletea</i>)
1510	Sredozemske slane stepe (<i>Limonietalia</i>)
1520	Iberske združbe na sadrastih tleh (<i>Gypsophiletalia</i>)

Resave in grmišča zmernih območij	
4050	Endemične makaroneške resave
4060	Alpske in borealne resave
4070	Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (<i>Mugo-Rhododendretum hirsuti</i>)
4080	Subarktična grmičevja z vrstami vrb (<i>Salix</i> spp.)
40A0	Subkontinentalna predpanonska grmičevja
40B0	Rodopska grmišča s prevladujočo vrsto petoprstnikov <i>Potentilla fruticose</i>
40C0	Pontsko-sarmatska listopadna grmišča
Sklerofilna grmišča (matoral)	
5110	Stabilni ksero-termofilni sestoji z navadnim pušpanom (<i>Buxus sempervirens</i>) na skalnatih pobočjih (<i>Berberidion</i> p.p.)
5120	Gorski sestoji vrste <i>Cytisus purgans</i>
5140	Sestoji vrste <i>Cistus palhinhae</i> na vlažnih obmorskih resavah
5210	Drevesasta sklerofilna grmišča z vrstami brina (<i>Juniperus</i> spp.)
5220	Drevesasta sklerofilna grmišča z vrstami čičimaka (<i>Zyziphus</i> spp.)
5230	Drevesasta sklerofilna grmišča z navadnim lovorjem (<i>Laurus nobilis</i>)
5310	Grmišča s prevladujočim navadnim lovorjem (<i>Laurus nobilis</i>)
5320	Nizki sestoji vrst mlečka (<i>Euphorbia</i> spp.) ob klifih
5330	Grmišča termomediterranskih in predpuščavskih območij
5410	Zahodnosredozemske frigane na vrhu klifov (<i>Astragalo-Plantaginetum subulatae</i>)
5420	Frigana z vrsto <i>Sarcopoterium spinosum</i>
5430	Endemične frigane z vegetacijo zveze <i>Euphorbio-Verbascion</i>

6. SKUPINA 6: Skalnati habitati in sipine

Oznaka habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS	Ime habitatnega tipa iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS
Obmorski klifi, obale in otočki	
1210	Združbe enoletnic na obalnem drobirju
1220	Združbe trajnic na kamnitih obrežjih
1230	Porasli obmorski klifi atlantskih in baltiških obal
1240	Porasli obmorski klifi sredozemskih obal z endemičnimi vrstami rodu <i>Limonium</i>
1250	Porasli obmorski klifi makaroneških obal z endemičnim rastlinstvom
1610	Baltiški otoki eskerji z vegetacijo peščenih, kamnitih in prodnatih obrežij in sublitoralno vegetacijo
1620	Otočki in manjši otoki borealnega Baltika
1640	Peščena obrežja borealnega Baltika z združbami trajnic
Obalne sipine in sipine v celinskih predelih	
2110	Nastajajoče premične sipine
2120	Premične sipine vzdolž obrežij z vrsto <i>Ammophila arenaria</i> („bele sipine“)
2130	Ustajljene obalne sipine z zelnato vegetacijo („sive sipine“)
2140	Razapnene ustajljene sipine z vrsto <i>Empetrum nigrum</i>
2150	Atlantske razapnene ustajljene sipine (<i>Calluno-Ulicetea</i>)
2160	Sipine z navadnim rakitovcem <i>Hippophaë rhamnoides</i>

2170	Sipine s podvrsto <i>Salix repens</i> ssp. <i>argentea</i> (<i>Salicion arenariae</i>)
2180	Gozdnate sipine atlantske, celinske in borealne regije
2190	Vlažne sipinske uleknine
2210	Ustaljene obalne sipine z vegetacijo zveze <i>Crucianellion maritimae</i>
2220	Sipine z vrsto <i>Euphorbia terracina</i>
2230	Sipinska travišča reda <i>Malcolmietalia</i>
2240	Sipinska travišča reda <i>Brachypodietalia</i> z enoletnicami
2250	Obalne sipine z vrstami rodu brina (<i>Juniperus</i> spp.)
2260	Sipinska sklerofilna grmišča z vegetacijo reda <i>Cisto-Lavenduletalia</i>
2270	Gozdnate sipine z vrsto <i>Pinus pinea</i> in/ali <i>Pinus pinaster</i>
2310	Suhe peščene resave z vrstami vrese (<i>Calluna</i> spp.) in koščeničice (<i>Genista</i> spp.)
2320	Suhe peščene resave z vrstami vrese (<i>Calluna</i> spp.) in vrsto <i>Empetrum nigrum</i>
2330	Celinske sipine z odprtimi travišči z vrstami rodov <i>Corynephorus</i> in <i>Agrostis</i>
2340	Panonske sipine celinskih predelov
91N0	Grmišča panonskih sipin (<i>Junipero-Populetum albae</i>) v celinskih predelih

Skalnati habitati	
8110	Silikatna melišča montanskega pasu do snežne meje (<i>Androsacetalia alpinae</i> in <i>Galeopsietalia ladani</i>)
8120	Karbonatna melišča od montanskega do alpskega pasu (<i>Thlaspietalia rotundifoliae</i>)
8130	Zahodnosredozemska in termofilna melišča
8140	Vzhodnosredozemska melišča
8150	Silikatna melišča hribovite srednje Evrope
8160	Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu
8210	Karbonatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok
8220	Silikatna skalnata pobočja z vegetacijo skalnih razpok
8230	Silikatne skale s pionirsko vegetacijo <i>Sedo-Scleranthion</i> ali <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
8320	Polja lave in naravne jame v lavi
8340	Stalni ledeniki

PRILOGA II

MORSKI EKOSISTEMI – HABITATNI TIPI IN SKUPINE HABITATNIH TIPOV IZ ČLENA 5(1) IN (2)

Spodnji seznam vključuje morske habitatne tipe iz člena 5(1) in (2), pa tudi sedem skupin navedenih habitatnih tipov, in sicer 1) podmorski travnik z morskovo travo, 2) gozdovi makroalg, 3) z lupinarji poraslo dno, 4) podmorski travnik z apnenčastimi morskimi algami (maerl), 5) podmorski travnik s spužvami, koralami in koraligeni, 6) vreli in hladni izviri ter 7) mehki sedimenti (ne globlje kot 1 000 metrov globine). Predstavljena je tudi povezava s habitatnimi tipi iz Priloge I k Direktivi 92/43/EGS.

Uporabljena klasifikacija morskih habitatov, ki se razlikuje po morskih biogeografskih regijah, je pripravljena v skladu z Evropskim informacijskim sistemom o naravi (EUNIS), kot ga je leta 2022 za tipologijo morskih habitatov revidirala EEA. Informacije o povezanih habitatih, navedenih v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS, temeljijo na prehodu, ki ga je EEA objavila leta 2021⁴⁸.

⁴⁸ Klasifikacija morskih habitatov v EUNIS, 2022, Evropska agencija za okolje.

1. Skupina 1: Podmorski travnik z morsko travo

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS
Atlantik		
MA522	Podmorski travnik z morsko travo na atlantskem litoralnem pesku	1140; 1160
MA623	Podmorski travnik z morsko travo na atlantskem litoralnem mulju	1140; 1160
MB522	Podmorski travnik z morsko travo na atlantskem linfralitoralnem pesku	1110; 1150; 1160
Baltsko morje		
MA332	Baltsky hidrolitoralni grobi sediment, za katerega je značilna potopljena vegetacija	1130; 1160; 1610; 1620
MA432	Baltsky hidrolitoralni premešani sediment, za katerega je značilna potopljena vegetacija	1130; 1140; 1160; 1610
MA532	Baltsky hidrolitoralni pesek, za katerega so značilne potopljene ukoreninjene rastline	1130; 1140; 1160; 1610
MA632	Baltsky hidrolitoralni mulj, na katerem prevladujejo potopljene ukoreninjene rastline	1130; 1140; 1160; 1650
MB332	Baltsky infralitoralni grobi sediment, za katerega so značilne potopljene ukoreninjene rastline	1110; 1160
MB432	Baltsky infralitoralni premešani sediment, za katerega so značilne potopljene ukoreninjene rastline	1110; 1160; 1650
MB532	Baltsky infralitoralni pesek, za katerega so značilne potopljene ukoreninjene rastline	1110; 1130; 1150; 1160
MB632	Baltsky infralitoralni muljni sediment, za katerega so značilne potopljene ukoreninjene rastline	1130; 1150; 1160; 1650

Črno morje		
MB546	Travišča z morsko travo in algami s koreniki v sladkovodnem Črnem morju, na katera vpliva infralitoralni muljasti pesek	1110; 1130; 1160
MB547	Črnomorska travišča z morsko travo na zmerno izpostavljenih zgornjih infralitoralnih čistih peskih	1110; 1160
MB548	Črnomorska travišča z morsko travo na spodnjih infralitoralnih peskih	1110; 1160
Sredozemsko morje		
MB252	Biocenoza vrste <i>Posidonia oceanica</i>	1120
MB2521	Ekomorfoza travišč vrste <i>Posidonia oceanica</i> v obliki pasov	1120; 1130; 1160
MB2522	Ekomorfoza travišč „koralnega grebena“ <i>Posidonia oceanica</i>	1120; 1130; 1160
MB2523	Facies z odmrliimi „livadami“ <i>Posidonia oceanica</i> z bolj malo epiflore	1120; 1130; 1160
MB2524	Asociacija z vrsto <i>Caulerpa prolifera</i> na podmorskih travnikih s pozejdonko	1120; 1130; 1160
MB5521	Asociacija z vrsto <i>Cymodocea nodosa</i> na dobro premešanih finih peskih	1110; 1130; 1160
MB5534	Asociacija z vrsto <i>Cymodocea nodosa</i> na površinskih muljastih peskih v zavetnih legah	1110; 1130; 1160
MB5535	Asociacija z vrsto <i>Zostera noltei</i> na površinskih muljastih peskih v zavetnih legah	1110; 1130; 1160
MB5541	Asociacija z vrsto <i>Ruppia cirrhosa</i> in/ali vrsto <i>Ruppia maritima</i> na pesku	1110; 1130; 1160
MB5544	Asociacija z vrsto <i>Zostera noltei</i> v evrihalinem ali evritermnem okolju na pesku	1110; 1130; 1160
MB5545	Asociacija z vrsto <i>Zostera marina</i> v evrihalinem ali evritermnem okolju na pesku	1110; 1130; 1160

2. Skupina 2: Gozdovi makroalg

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS
Atlantik		
MA123	Združbe morskih alg na atlantskem litoralnem kamnitem dnu polne slanosti	1160; 1170; 1130
MA125	Fukoidi na atlantskem litoralnem kamnitem dnu spremenljive slanosti	1170; 1130
MB121	Združbe kelpa in morskih alg na atlantskem litoralnem kamnitem dnu	1170; 1160
MB123	Združbe kelpa in morskih alg na atlantskem litoralnem kamnitem dnu, na katere so vplivali sediment ali motnje	1170; 1160
MB124	Združbe kelpa na atlantskem litoralnem kamnitem dnu spremenljive slanosti	1170; 1130; 1160
MB321	Združbe kelpa in morskih alg na atlantskem infralitoralnem grobem sediment	1160
MB521	Združbe kelpa in morskih alg na atlantskem infralitoralnem pesku	1160
MB621	Vegetacijske združbe na atlantskem infralitoralnem mulju	1160
Baltsko morje		
MA131	Baltsko hidrolitoralno kamnito dno in balvani, za katere so značilne trajne alge	1160; 1170; 1130; 1610; 1620
MB131	Trajne alge na baltskem infralitoralnem kamnitem dnu in balvanih	1170; 1160
MB232	Baltska infralitoralna dna, za katera je značilen školjčni prod	1160; 1110
MB333	Baltski infralitoralni grobi sediment, za katerega so značilne trajne alge	1110; 1160
MB433	Baltski infralitoralni premešani sediment, za katerega so značilne trajne alge	1110; 1130; 1160; 1170

Črno morje		
MB144	Črnomorsko izpostavljeno zgornje infralitoralno kamnito dno, na katerem prevladuje mitilid, z algami reda <i>Fucales</i>	1170; 1160
MB149	Črnomorsko zmerno izpostavljeno zgornje infralitoralno kamnito dno, na katerem prevladuje mitilid, z algami reda <i>Fucales</i>	1170; 1160
MB14A	Alge reda <i>Fucales</i> in druge alge na črnomorskem zgornjem infralitoralnem kamnitem dnu v zavetnih legah, dobro osvetljen	1170; 1160
Sredozemsko morje		
MA1548	Asociacija z vrsto <i>Fucus virsoides</i>	1160; 1170
MB1512	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira tamariscifolia</i> in vrsto <i>Saccorhiza polyschides</i>	1170; 1160
MB1513	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira amentacea</i> (var. <i>amentacea</i> , var. <i>stricta</i> , var. <i>spicata</i>)	1170; 1160
MB151F	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira brachycarpa</i>	1170; 1160
MB151G	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira crinita</i>	1170; 1160
MB151H	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira crinitophylla</i>	1170; 1160
MB151J	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira sauvageauana</i>	1170; 1160
MB151K	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira spinosa</i>	1170; 1160
MB151L	Asociacija z vrsto <i>Sargassum vulgare</i>	1170; 1160
MB151M	Asociacija z vrsto <i>Dictyopteris polypodioides</i>	1170; 1160
MB151W	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira compressa</i>	1170; 1160
MB1524	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira barbata</i>	1170; 1160
MC1511	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira zosteroides</i>	1170; 1160
MC1512	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira usneoides</i>	1170; 1160
MC1513	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira dubia</i>	1170; 1160
MC1514	Asociacija z vrsto <i>Cystoseira corniculata</i>	1170; 1160

MC1515	Asociacija z vrsto <i>Sargassum</i> spp.	1170; 1160
MC1518	Asociacija z vrsto <i>Laminaria ochroleuca</i>	1170; 1160
MC3517	Asociacija z vrsto <i>Laminaria rodriguezii</i> na detritnem dnu	1160

3. Skupina 3: Z lupinarji poraslo dno

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS
Atlantik		
MA122	Združbe z vrsto <i>Mytilus edulis</i> in/ali združbe loparja na atlantskem litoralnem kamnitem dnu, izpostavljenem valovom	1160; 1170
MA124	Združbe školjk in/ali združbe loparja z morskimi algami na atlantskem litoralnem kamnitem dnu	1160; 1170
MA227	Školjčni grebeni v atlantskem litoralnem območju	1170; 1140
MB222	Školjčni grebeni v atlantskem infralitoralnem območju	1170; 1130; 1160
MC223	Školjčni grebeni v atlantskem cirkalitoralnem območju	1170
Baltsko morje		
MB231	Baltska infralitoralna dna, na katerih prevladujejo epibentoške školjke	1170; 1160
MC231	Baltska cirkalitoralna dna, na katerih prevladujejo epibentoške školjke	1170; 1160; 1110
MD231	Baltska cirkalitoralna biogena dna odprtih voda, za katera so značilne epibentoške školjke	1170
MD232	Baltska cirkalitoralna dna s školjčnim prodom odprtih voda, za katera so značilne epibentoške školjke	1170
MD431	Baltska cirkalitoralna premešana dna odprtih voda, za katera so značilne makroskopske epibentoške biotske strukture	
MD531	Baltski cirkalitoralni pesek odprtih voda, za katerega so značilne makroskopske epibentoške biotske strukture	
MD631	Baltski cirkalitoralni mulj odprtih voda, za katerega so značilne epibentoške školjke	

Črno morje		
MB141	Črnomoško spodnje infralitoralno kamnito dno, na katerem prevladujejo nevretenčarji	1170
MB143	Črnomoško izpostavljeno zgornje infralitoralno kamnito dno, na katerem prevladuje mitilid, s folioznimi algami (ni alg reda <i>Fucales</i>)	1170; 1160
MB148	Črnomoški zmerno izpostavljeno zgornje infralitoralno kamnito dno, na katerem prevladuje mitilid, s folioznimi algami (druge alge, ki niso alge reda <i>Fucales</i>)	1170; 1160
MB242	Školjčna dna v črnomoškem infralitoralnem območju	1170; 1130; 1160
MB243	Grebeni ostrig na črnomoškem spodnje infralitoralnem kamnitem dnu	1170
MB642	Črnomoški infralitoralni terigeni mulji	1160
MC141	Črnomoško cirkalitoralno kamnito dno, na katerem prevladujejo nevretenčarji	1170
MC241	Školjčna dna na črnomoških cirkalitoralnih terigenih muljih	1170
MC645	Črnomoški spodnji cirkalitoralni mulj	
Sredozemsko morje		
MA1544	Facies z vrsto <i>Mytilus galloprovincialis</i> v vodah, obogatenih z organsko snovjo	1160; 1170
MB1514	Facies z vrsto <i>Mytilus galloprovincialis</i>	1170; 1160
	<i>Sredozemska infralitoralna ostrižišča</i>	
	<i>Sredozemska cirkalitoralna ostrižišča</i>	

4. Skupina 4: Podmorski travnik z apnenčastimi morskimi algami (maerl)

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS
Atlantik		
MB322	Podmorski travnik z apnenčastimi morskimi algami (maerl) na atlantskem infralitoralnem grobem sedimentu	1110; 1160
MB421	Podmorski travnik z apnenčastimi morskimi algami (maerl) na atlantskem infralitoralnem premešanem sedimentu	1110; 1160
MB622	Podmorski travnik z apnenčastimi morskimi algami (maerl) na atlantskem infralitoralnem muljastem sedimentu	1110; 1160
Sredozemsko morje		
MB3511	Asociacija z rodoliti na grobih peskih in finem produ, ki jih mešajo valovi	1110; 1160
MB3521	Asociacija z rodoliti na grobih peskih in finem produ pod vplivom tokov na dnu	1110; 1160
MB3522	Asociacija z maerlom (= asociacija z vrsto <i>Lithothamnion corallioides</i> in vrsto <i>Phymatolithon calcareum</i>) na sredozemskih grobih peskih in produ	1110; 1160
MC3521	Asociacija z rodoliti na obalnih detritnih dneh	1110
MC3523	Asociacija z maerlom (<i>Lithothamnion corallioides</i> in <i>Phymatolithon calcareum</i>) na obalnih detritnih dneh	1110

5. Skupina 5: Podmorski travnik s spužvami, koralami in koraligeni

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS
Atlantik		
MC121	Živalske rušne združbe na atlantskem cirkalitoralnem kamnitem dnu	1170
MC124	Živalske združbe na atlantskem cirkalitoralnem kamnitem dnu spremenljive slanosti	1170; 1130
MC126	Združbe atlantskih cirkalitoralnih jam in previsov	8330; 1170
MC222	Mrzlovodni koralni grebeni v atlantskem cirkalitoralnem območju	1170
MD121	Združbe spužev na atlantskem cirkalitoralnem kamnitem dnu odprtih voda	1170
MD221	Mrzlovodni koralni grebeni v atlantskem cirkalitoralnem območju odprtih voda	1170
ME122	Združbe spužev na atlantskem zgornjem batialnem kamnitem dnu	1170
ME123	Mešane mrzlovodne koralne združbe na atlantskem zgornjem batialnem kamnitem dnu	1170
ME221	Mrzlovodni koralni greben na atlantskem zgornjem batialnem kamnitem dnu	1170
ME322	Mešane mrzlovodne koralne združbe na atlantskem zgornjem batialnem grobem sedimentu	
ME324	Združbe spužev na atlantskem zgornjem batialnem grobem sedimentu	
ME422	Združbe spužev na atlantskem zgornjem batialnem premešanem sedimentu	
ME623	Združbe spužev na atlantskem zgornjem batialnem mulju	
ME624	Pokončno koralno polje na atlantskem zgornjem batialnem mulju	
MF121	Mešana mrzlovodna koralna skupnost na atlantskem spodnjem batialnem kamnitem dnu	1170

MF221	Atlantski spodnji batialni mrzlovodni koralni greben	1170
MF321	Mešana mrzlovodna koralna skupnost na atlantskem spodnjem batialnem grobem sedimentu	
MF622	Združbe spužev na atlantskem spodnjem batialnem mulju	
MF623	Pokončno koralno polje na atlantskem spodnjem batialnem mulju	
Baltsko morje		
MB138	Baltsko infralitoralno kamnito dno in balvani, za katere so značilne epibentoške spužve	1170; 1160
MB43A	Baltski infralitoralni premešani sediment, za katerega so značilne epibentoške spužve (Porifera)	1160; 1170
MC133	Baltsko cirkalitoralno kamnito dno in balvani, za katere so značilni epibentoški ožigalkarji	1170; 1160
MC136	Baltsko cirkalitoralno kamnito dno in balvani, za katere so značilne epibentoške spužve	1170; 1160
MC433	Baltski cirkalitoralni premešani sediment, za katerega so značilni epibentoški ožigalkarji	1160; 1170
MC436	Baltski cirkalitoralni premešani sediment, za katerega so značilne epibentoške spužve	1160
Črno morje		
MD24	Črnomorski cirkalitoralni biogeni habitati odprtih voda	1170
ME14	Črnomorsko zgornje batialno kamnito dno	1170
ME24	Črnomorski zgornji batialni biogeni habitat	1170
MF14	Črnomorsko spodnje batialno kamnito dno	1170

Sredozemsko morje		
MB151E	Facies z vrsto <i>Cladocora caespitosa</i>	1170; 1160
MB151Q	Facies z vrsto <i>Astroides calycularis</i>	1170; 1160
MB151α	Facies in asociacija koraligene biocenoze (v enklavi)	1170; 1160
MC1519	Facies z vrsto <i>Eunicella cavolini</i>	1170; 1160
MC151A	Facies z vrsto <i>Eunicella singularis</i>	1170; 1160
MC151B	Facies z vrsto <i>Paramuricea clavata</i>	1170; 1160
MC151E	Facies z vrsto <i>Leptogorgia sarmentosa</i>	1170; 1160
MC151F	Facies z vrsto <i>Anthipatella subpinnata</i> in redke rdeče alge	1170; 1160
MC151G	Facies z ogromnimi spužvami in redkimi rdečimi algami	1170; 1160
MC1522	Facies z vrsto <i>Corallium rubrum</i>	8330; 1170
MC1523	Facies z vrsto <i>Leptopsammia pruvoti</i>	8330; 1170
MC251	Koraligene platforme	1170
MC6514	Facies lepljivih muljev z vrsto <i>Alcyonium palmatum</i> in vrsto <i>Parastichopus regalis</i> na cirkalitoralnem mulju	1160
MD151	Biocenoza sredozemskega kamnitega dna na robovih šelfov	1170
MD25	Sredozemski cirkalitoralni biogeni habitati odprtih voda	1170
MD6512	Facies lepljivih muljev z vrsto <i>Alcyonium palmatum</i> in vrsto <i>Parastichopus regalis</i> na spodnjem cirkalitoralnem mulju	
ME1511	Sredozemski zgornji batialni grebeni vrste <i>Lophelia pertusa</i>	1170
ME1512	Sredozemski zgornji batialni grebeni vrste <i>Madrepora oculata</i>	1170
ME1513	Sredozemski zgornji batialni grebeni vrste <i>Madrepora oculata</i> in vrste <i>Lophelia pertusa</i>	1170
ME6514	Sredozemske zgornje batialne facies z vrsto <i>Pheronema carpenteri</i>	

MF1511	Sredozemski spodnji batialni grebeni vrste <i>Lophelia pertusa</i>	1170
MF1512	Sredozemski spodnji batialni grebeni vrste <i>Madrepora oculata</i>	1170
MF1513	Sredozemski spodnji batialni grebeni vrste <i>Madrepora oculata</i> in vrste <i>Lophelia pertusa</i>	1170
MF6511	Sredozemske spodnje batialne facies s peščenimi mulji z vrsto <i>Thenia muricata</i>	
MF6513	Sredozemske spodnje batialne facies s kompaktnimi mulji z vrsto <i>Isidella elongata</i>	

6. Skupina 6: Vrelci in hladni izviri

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I h kodam iz Direktive 92/43/EGS
Atlantik		
MB128	Vrelci in hladni izviri v atlantskem infralitoralnem kamnitem dnu	1170; 1160; 1180
MB627	Vrelci in hladni izviri v atlantskem infralitoralnem mulju	1130; 1160
MC127	Vrelci in hladni izviri v atlantskem cirkalitoralnem kamnitem dnu	1170; 1180
MC622	Vrelci in hladni izviri v atlantskem cirkalitoralnem mulju	1160
MD122	Vrelci in hladni izviri v atlantskem cirkalitoralnem kamnitem dnu odprtih voda	1170
MD622	Vrelci in hladni izviri v atlantskem cirkalitoralnem mulju odprtih voda	

7. Skupina 7: Mehki sedimenti (ne globlje kot 1 000 metrov globine)

Oznaka EUNIS	Ime habitatnega tipa EUNIS	Povezana oznaka habitatnega tipa, kot je navedena v Prilogi I k Direktivi 92/43/EGS
Atlantik		
MA32	Atlantski litoralni grobi sediment	1130; 1160
MA42	Atlantski litoralni premešani sediment	1130; 1140; 1160
MA52	Atlantski litoralni pesek	1130; 1140; 1160
MA62	Atlantski litoralni mulj	1130; 1140; 1160
MB32	Atlantski infralitoralni grobi sediment	1110; 1130; 1160
MB42	Atlantski infralitoralni premešani sediment	1110; 1130; 1150; 1160
MB52	Atlantski infralitoralni pesek	1110; 1130; 1150; 1160
MB62	Atlantski infralitoralni mulj	1110; 1130; 1160
MC32	Atlantski cirkalitoralni grobi sediment	1110; 1160
MC42	Atlantski cirkalitoralni premešani sediment	1110; 1160
MC52	Atlantski cirkalitoralni pesek	1110; 1160
MC62	Atlantski cirkalitoralni mulj	1160
MD32	Atlantski cirkalitoralni grobi sediment odprtih voda	
MD42	Atlantski cirkalitoralni premešani sediment odprtih voda	
MD52	Atlantski cirkalitoralni pesek odprtih voda	
MD62	Atlantski cirkalitoralni mulj odprtih voda	
ME32	Atlantski zgornji batialni grobi sediment	
ME42	Atlantski zgornji batialni premešani sediment	

ME52	Atlantski zgornji batialni pesek	
ME62	Atlantski zgornji batialni mulj	
MF32	Atlantski spodnji batialni grobi sediment	
MF42	Atlantski spodnji batialni premešani sediment	
MF52	Atlantski spodnji batialni pesek	
MF62	Atlantski spodnji batialni mulj	
Baltsko morje		
MA33	Baltski hidrolitoralni grobi sediment	1130; 1160; 1610; 1620
MA43	Baltski hidrolitoralni premešani sediment	1130; 1140; 1160; 1610
MA53	Baltski hidrolitoralni pesek	1130; 1140; 1160; 1610
MA63	Baltski hidrolitoralni mulj	1130; 1140; 1160; 1650
MB33	Baltski infralitoralni grobi sediment	1110; 1150; 1160
MB43	Baltski infralitoralni premešani sediment	1110; 1130; 1150; 1160; 1170; 1650
MB53	Baltski infralitoralni pesek	1110; 1130; 1150; 1160
MB63	Baltski infralitoralni mulj	1130; 1150; 1160; 1650
MC33	Baltski cirkalitoralni grobi sediment	1110; 1160
MC43	Baltski cirkalitoralni premešani sediment	1160; 1170
MC53	Baltski cirkalitoralni pesek	1110; 1160
MC63	Baltski cirkalitoralni mulj	1160; 1650

MD33	Baltsky cirkalitoralni grobi sediment odprtih voda	
MD43	Baltsky cirkalitoralni premešani sediment odprtih voda	
MD53	Baltsky cirkalitoralni pesek odprtih voda	
MD63	Baltsky cirkalitoralni mulj odprtih voda	
Črno morje		
MA34	Črnorski litoralni grobi sediment	1160
MA44	Črnorski litoralni premešani sediment	1130; 1140; 1160
MA54	Črnorski litoralni pesek	1130; 1140; 1160
MA64	Črnorski litoralni mulj	1130; 1140; 1160
MB34	Črnorski infralitoralni grobi sediment	1110; 1160
MB44	Črnorski infralitoralni premešani sediment	1110; 1170
MB54	Črnorski infralitoralni pesek	1110; 1130; 1160
MB64	Črnorski infralitoralni mulj	1130; 1160
MC34	Črnorski cirkalitoralni grobi sediment	1160
MC44	Črnorski cirkalitoralni premešani sediment	
MC54	Črnorski cirkalitoralni pesek	1160
MC64	Črnorski cirkalitoralni mulj	1130; 1160
MD34	Črnorski cirkalitoralni grobi sediment odprtih voda	
MD44	Črnorski cirkalitoralni premešani sediment odprtih voda	
MD54	Črnorski cirkalitoralni pesek odprtih voda	
MD64	Črnorski cirkalitoralni mulj odprtih voda	

Sredozemsko morje		
MA35	Sredozemski litoralni grobi sediment	1160; 1130
MA45	Sredozemski litoralni premešani sediment	1140; 1160
MA55	Sredozemski litoralni pesek	1130; 1140; 1160
MA65	Sredozemski litoralni mulj	1130; 1140; 1150; 1160
MB35	Sredozemski infralitoralni grobi sediment	1110; 1160
MB45	Sredozemski infralitoralni premešani sediment	
MB55	Sredozemski infralitoralni pesek	1110; 1130; 1150; 1160
MB65	Sredozemski infralitoralni mulj	1130; 1150
MC35	Sredozemski cirkalitoralni grobi sediment	1110; 1160
MC45	Sredozemski cirkalitoralni premešani sediment	
MC55	Sredozemski cirkalitoralni pesek	1110; 1160
MC65	Sredozemski cirkalitoralni mulj	1130; 1160
MD35	Sredozemski cirkalitoralni grobi sediment odprtih voda	
MD45	Sredozemski cirkalitoralni premešani sediment odprtih voda	
MD55	Sredozemski cirkalitoralni pesek odprtih voda	
MD65	Sredozemski cirkalitoralni mulj odprtih voda	
ME35	Sredozemski zgornji batialni grobi sediment	
ME45	Sredozemski zgornji batialni premešani sediment	
ME55	Sredozemski zgornji batialni pesek	
ME65	Sredozemski zgornji batialni mulj	
MF35	Sredozemski spodnji batialni grobi sediment	
MF45	Sredozemski spodnji batialni premešani sediment	
MF55	Sredozemski spodnji batialni pesek	
MF65	Sredozemski spodnji batialni mulj	

PRILOGA III
MORSKE VRSTE IZ ČLENA 5(5)

- (1) škratji pilar (*Pristis clavata*);
- (2) drobnozobi pilar (*Pristis pectinata*);
- (3) pilar (*Pristis pristis*);
- (4) morski pes orjak (*Cetorhinus maximus*) in beli morski volk (*Carcharodon carcharias*);
- (5) gladki svetilec (*Etmopterus pusillus*);
- (6) Alfredova manta (*Mobula alfredi*);
- (7) manta (*Mobula birostris*);
- (8) vražja manta (*Mobula mobular*);
- (9) mala gvinejska manta (*Mobula rochebrunei*);
- (10) japonska manta (*Mobula japanica*);

- (11) gladkorepa manta (*Mobula thurstoni*);
- (12) dolgoroga manta (*Mobula eregoodootenkee*);
- (13) srpastokrila manta (*Mobula tarapacana*);
- (14) kratkokrila manta (*Mobula kuhlii*);
- (15) mala vražja manta (*Mobula hypostoma*);
- (16) norveška kljunata raža (*Dipturus nidarosiensis*);
- (17) bela raža (*Rostroraja alba*);
- (18) goslaši (*Rhinobatidae*);
- (19) sklat (*Squatina squatina*);
- (20) atlantski losos (*Salmo salar*);
- (21) morska postrv (*Salmo trutta*);
- (22) nosata ozimica (*Coregonus oxyrhynchus*).

PRILOGA IV

SEZNAM KAZALNIKOV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI ZA KMETIJSKE EKOSISTEME IZ ČLENA 11(2)

Kazalnik	Opis, enote in metodologija za določanje in spremljanje kazalnika
Indeks travniških metuljev	Opis: Ta kazalnik sestavljajo vrste, za katere se šteje, da so značilne za evropska travišča, ki so prisotne v velikem delu Evrope in jih zajema večina programov spremljanja metuljev. Temelji na geometrični sredini trendov vrst. Enota: indeks. Metodologija: Kot jo je oblikovala in jo uporablja organizacija Butterfly Conservation Europe, Van Swaay, C.A.M, <i>Assessing Butterflies in Europe - Butterfly Indicators 1990–2018</i>, tehnično poročilo, organizacija Butterfly Conservation Europe, 2020.
Zaloge organskega ogljika v obdelovanih mineralnih tleh	Opis: Ta kazalnik opisuje zaloge organskega ogljika v obdelovalnih mineralnih tleh v globini od 0 do 30 cm. Enota: tone organskega ogljika/ha Metodologija: Določena v Prilogi V k Uredbi (EU) 2018/1999 v skladu s smernicami IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006 in podprta s statističnim raziskovanjem rabe in pokrovnosti tal (LUCAS), Jones A. in drugi, <i>LUCAS Soil 2022</i>, tehnično poročilo Skupnega raziskovalnega središča, Urad za publikacije Evropske unije, 2021.

Delež kmetijskih površin z visokoraznovernimi krajinskimi značilnostmi	Opis: Visokoraznovernostne krajinske značilnosti, <i>kot so varovalni pasovi, mejice, posamezna drevesa ali skupine dreves, drevoredi, robovi polja, zaplate, jarki, potoki, majhna mokrišča, terase, kamnita znamenja, kamniti zidovi, majhni ribniki in kulturne značilnosti</i>, so elementi stalne naravne ali polnaravne vegetacije v kmetijskem okviru, ki zagotavljajo ekosistemske storitve in podporo biotski raznovrstnosti. V ta namen morajo biti krajinske značilnosti izpostavljene čim manj negativnim zunanjim motnjam, da bi zagotovile varne habitate za različne taksone, in morajo zato izpolnjevati naslednje pogoje: (a) ne smejo se uporabljati za kmetijsko proizvodnjo (vključno s pašo ali proizvodnjo krme), razen če je takšna uporaba nujna za ohranjanje biotske raznovrstnosti, in (b) ni jih dovoljeno gnojiti ali obdelovati s pesticidi, <i>razen obdelave s hlevskim gnojem z majhnimi vložki</i>. Neobdelana zemljišča, vključno z začasno neobdelanimi, lahko štejejo za visokoraznovernostne krajinske značilnosti, če izpolnjujejo merili, določeni na podlagi točk (a) in (b) drugega odstavka. Produktivna drevesa, ki so del trajnostnih agrogozdarskih sistemov, ali drevesa v obsežnih starih sadovnjakih na trajnih traviščih ter produktivni elementi v ■ živih mejah lahko prav tako štejejo za visokoraznovernostne krajinske značilnosti, če izpolnjujejo merilo, določeno na podlagi točke (b) drugega odstavka, in če pobiranje pridelkov poteka le takrat, ko ne ogroža visokih ravni biotske raznovrstnosti.
--	---

Enota: odstotek (delež kmetijske površine v uporabi).

Metodologija: Oblikovana v okviru kazalnika I.21, Priloga I k Uredbi (EU) 2021/2115, na podlagi *zadnje posodobljene različice* LUCAS za krajinske elemente, Ballin M. in drugi, *Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey (LUCAS)*, Eurostat, 2018, in za neobdelana zemljišča, *Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure*, spletna objava, Eurostat, *ter po potrebi metodologija, kot jo v skladu s členom 11(7) te uredbe razvijejo države članice za visokoraznovrstne krajinske značilnosti, ki niso zajete v navedeni metodologiji.*

Metodologija LUCAS se redno posodablja, da se izboljša zanesljivost podatkov, ki jih države članice na ravni Unije in na nacionalni ravni uporabljajo pri izvajanju svojih nacionalnih načrtov za obnovo.

PRILOGA V

INDEKS SPLOŠNO RAZŠIRJENIH PTIC KMETIJSKE KRAJINE NA NACIONALNI RAVNI

Opis

V indeksu splošno razširjenih ptic kmetijske krajine so povzeti trendi populacij običajnih in splošno razširjenih ptic kmetijske krajine. Indeks se uporablja za oceno stanja biotske raznovrstnosti v kmetijskih ekosistemih v Evropi. Nacionalni indeks splošno razširjenih ptic kmetijske krajine je zbirni indeks več vrst, s katerim se meri stopnja spremembe relativne številčnosti vrst ptic kmetijske krajine na izbranih območjih raziskav na nacionalni ravni. Navedeni indeks temelji na posebej izbranih vrstah, ki jim habitat kmetijske krajine omogočajo prehranjevanje ali gnezdenje ali oboje. Nacionalni indeksi splošno razširjenih ptic kmetijske krajine temeljijo na skupinah vrst, pomembnih za posamezno državo članico. Nacionalni indeks splošno razširjenih ptic kmetijske krajine se izračuna glede na osnovno leto, v katerem je vrednost indeksa navadno nastavljena na 100. Vrednosti trendov izražajo spremembo skupne populacije v velikosti populacij sestavnih ptic kmetijske krajine v določenem obdobju let.

Metodologija: Brlík in drugi (2021), *Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds* (Dolgoročno in obsežno spremljanje sprememb v populacijah splošno razširjenih evropskih ptic gnezdilk na podlagi nabora podatkov za več vrst). Znanstveni podatki 8, 21. <https://doi.org/10.1038/s41597-021-00804-2>.

„Države članice s populacijami ptic kmetijske krajine, ki so bile v zgodovini bolj izčrpane“ pomeni države članice, v katerih je pri več kot polovici vrst, ki prispevajo k nacionalnemu indeksu splošno razširjenih ptic kmetijske krajine, dolgoročni trend populacije negativen. V državah članicah, v katerih informacije o dolgoročnih trendih populacije za nekatere vrste niso na voljo, se uporabljajo informacije evropskega stanja vrst.

Te države članice so:

Češka

Danska

Nemčija

Estonija

Španija

Francija

Italija

Luksemburg

Madžarska

Nizozemska

Finska

„Države članice s populacijami ptic kmetijske krajine, ki so bile v zgodovini manj izčrpane“ pomeni države članice, v katerih je pri manj kot polovici vrst, ki prispevajo k nacionalnemu indeksu splošno razširjenih ptic kmetijske krajine, dolgoročni trend populacije negativen. V državah članicah, v katerih informacije o dolgoročnih trendih populacije za nekatere vrste niso na voljo, se uporabljajo informacije evropskega stanja vrst.

Te države članice so:

Belgija

Bolgarija

Irska
Grčija
Hrvaška
Ciper
Latvija
Litva
Malta
Avstrija
Poljska
Portugalska
Romunija
Slovenija
Slovaška
Švedska

Seznam vrst, ki se uporablja za indeks splošno razširjenih ptic kmetijske krajine v državah članicah

Belgium - Flandrija	Belgium - Valonija
<i>Alauda arvensis</i>	<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>	<i>Anthus pratensis</i>
<i>Emberiza citrinella</i>	<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>	<i>Emberiza citrinella</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>	<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>	<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>	<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>	<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>	<i>Miliaria calandra</i>
<i>Numenius arquata</i>	<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>	<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>	<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>	<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>	<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Vanellus vanellus</i>	<i>Sturnus vulgaris</i>
	<i>Sylvia communis</i>
	<i>Vanellus vanellus</i>

Bolgarija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Češka
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Danska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia curruca</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Nemčija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus milvus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Estonija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Irska
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Fringilla coelebs</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Phasianus colchicus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>

Grčija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Apus apus</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus corone</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco naumanni</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo daurica</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>

<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>
<i>Upupa epops</i>

Španija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Pterocles orientalis</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Tetrax tetrax</i>
<i>Upupa epops</i>

Francija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Alectoris rufa</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Buteo buteo</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirlus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Hrvaška
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oenanthe hispanica</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Italija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carduelis chloris</i>
<i>Corvus cornix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla alba</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Oriolus oriolus</i>
<i>Passer domesticus italiae</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Upupa epops</i>

Ciper
<i>Alectoris chukar</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Clamator glandarius</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Coracias garrulus</i>
<i>Corvus corone cornix</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Francolinus francolinus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Iduna pallida</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Oenanthe cypriaca</i>
<i>Parus major</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Latvija
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Carpodacus erythrinus</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Litva
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Luksemburg
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Sylvia communis</i>

Madžarska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Malta
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Cettia cetti</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Lanius senator</i>
<i>Monticola solitarius</i>
<i>Passer hispaniolensis</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia decaocto</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia conspicillata</i>
<i>Sylvia melanocephala</i>

Nizozemska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Athene noctua</i>
<i>Calidris pugnax</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Gallinago gallinago</i>
<i>Haematopus ostralegus</i>
<i>Hippolais icterina</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Spatula clypeata</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Tringa totanus</i>
<i>Turdus viscivorus</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Avstrija
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus spinoletta</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Oenanthe oenanthe</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus citrinella</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Poljska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Limosa limosa</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Portugalska
<i>Athene noctua</i>
<i>Bubulcus ibis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Cisticola juncidis</i>
<i>Coturnix coturnix</i>
<i>Delichon urbicum</i>
<i>Emberiza cirrus</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius meridionalis</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Merops apiaster</i>
<i>Miliaria calandra</i>
<i>Milvus migrans</i>
<i>Passer domesticus</i>
<i>Pica pica</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Sturnus unicolor</i>
<i>Upupa epops</i>

Romunija
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus campestris</i>
<i>Calandrella brachydactyla</i>
<i>Ciconia ciconia</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Emberiza melanocephala</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Lanius minor</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Melanocorypha calandra</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Perdix perdix</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovenija
<i>Acrocephalus palustris</i>
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus trivialis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Columba oenas</i>
<i>Columba palumbus</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza cirlus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Galerida cristata</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Jynx torquilla</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Lullula arborea</i>
<i>Luscinia megarhynchos</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>
<i>Picus viridis</i>
<i>Saxicola rubetra</i>

<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Upupa epops</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Slovaška
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Carduelis carduelis</i>
<i>Emberiza calandra</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Chloris chloris</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Locustella naevia</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Saxicola torquatus</i>
<i>Serinus serinus</i>
<i>Streptopelia turtur</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Sylvia nisoria</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Finska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus monedula</i>
<i>Crex crex</i>
<i>Delichon urbica</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Numenius arquata</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubertra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Turdus pilaris</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

Švedska
<i>Alauda arvensis</i>
<i>Anthus pratensis</i>
<i>Corvus frugilegus</i>
<i>Emberiza citronella</i>
<i>Emberiza hortulana</i>
<i>Falco tinnunculus</i>
<i>Hirundo rustica</i>
<i>Lanius collurio</i>
<i>Linaria cannabina</i>
<i>Motacilla flava</i>
<i>Passer montanus</i>
<i>Saxicola rubetra</i>
<i>Sturnus vulgaris</i>
<i>Sylvia communis</i>
<i>Vanellus vanellus</i>

PRILOGA VI

SEZNAM KAZALNIKOV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI ZA GOZDNE EKOSISTEME IZ ČLENA 12(2) IN (3)

Kazalnik	Opis, enote in metodologija za določanje in spremljanje kazalnika
Stoječi odmrli les	Opis: Ta kazalnik kaže količino nežive stoječe lesne biomase v gozdu in na drugi gozdni površini. Enota: m³/ha. Metodologija: Oblikovana in uporabljana v okviru konference FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, in opisa nacionalnih popisov gozdov v Tomppo E. in drugi, <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010, in ob upoštevanju metodologije, kot je določena v Prilogi V k Uredbi (EU) 2018/1999 v skladu s smernicami IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006.
Ležeči odmrli les	Opis: Ta kazalnik kaže količino nežive lesne biomase, ki leži na tleh v gozdu in na drugi gozdni površini. Enota: m³/ha. Metodologija: Oblikovana in uporabljana v okviru konference FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, in opisa nacionalnih popisov gozdov v Tomppo E. in drugi, <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010, in ob upoštevanju metodologije, kot je določena v Prilogi V k Uredbi (EU) 2018/1999 v skladu s smernicami IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006.

Delež gozdov z neenakomerno starostno strukturo	Opis: Ta kazalnik se nanaša na delež gozdov, na voljo za oskrbo z lesom, z neenakomerno starostno strukturo v primerjavi z gozdovi z enakomerno starostno strukturo. Enota: odstotek gozdov, na voljo za oskrbo z lesom, z neenakomerno starostno strukturo. Metodologija: Oblikovana in uporabljena v okviru konference FOREST EUROPE, <i>State of Europe's Forests 2020</i>, FOREST EUROPE 2020, in opisa nacionalnih popisov gozdov v Tomppo E. in drugi, <i>National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting</i>, Springer, 2010.
Gozdna povezljivost	Opis: Gozdna povezljivost je stopnja kompaktnosti območij, pokritih z gozdom. Opredeljena je v razponu od 0 do 100. Enota: indeks. Metodologija: Kot jo je razvila Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), Vogt P. in drugi, <i>FAO – State of the World's Forests: Forest Fragmentation</i>, tehnično poročilo Skupnega raziskovalnega središča, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019.
Indeks splošno razširjenih gozdnih ptic	Opis: Kazalnik gozdnih ptic opisuje trende na področju številčnosti splošno razširjenih gozdnih ptic na njihovih evropskih območjih, kakor se spreminjajo skozi čas. Je zbirni indeks, ustvarjen na podlagi podatkov opazovanja značilnosti vrst ptic v gozdnih habitatih Evrope. Indeks temelji na posebnem seznamu vrst posamezne države članice. Enota: indeks. Metodologija: Brlík in drugi <i>Long-term and large-scale multispecies dataset tracking population changes of common European breeding birds</i> (Dolgoročno in obsežno spremljanje sprememb v populacijah splošno razširjenih evropskih ptic gnezdk na podlagi nabora podatkov za več vrst), Sci Data 8, 21. 2021.

Zaloge organskega ogljika	Opis: Ta kazalnik opisuje zaloge organskega ogljika v stelji in mineralnih tleh v globini od 0 do 30 cm v gozdnih ekosistemih. Enota: tone organskega ogljika/ha. Metodologija: Določena v Prilogi V k Uredbi (EU) 2018/1999 v skladu s smernicami IPCC za nacionalne evidence toplogrednih plinov iz leta 2006 in podprta s statističnim raziskovanjem rabe in pokrovnosti tal (LUCAS), Jones A. in drugi, <i>LUCAS Soil 2022</i>, tehnično poročilo Skupnega raziskovalnega središča, Urad za publikacije Evropske unije, 2021.
<i>Delež gozdov, v katerih prevladujejo domorodne drevesne vrste</i>	Opis: <i>Delež gozdov in drugih gozdnih zemljišč, v katerih prevladujejo (> 50-odstotna gozdnatost) domorodne drevesne vrste</i> Enota: odstotek Metodologija: <i>Oblikovana in uporabljana v okviru konference FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, in opisa nacionalnih popisov gozdov v Tomppo E. in drugi, National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</i>
<i>Raznoverstnost drevesnih vrst</i>	Opis: <i>Ta kazalnik opisuje povprečno število drevesnih vrst, ki rastejo na gozdnih površinah.</i> Enota: indeks. Metodologija: <i>Na podlagi konference FOREST EUROPE, State of Europe's Forests 2020, FOREST EUROPE 2020, in opisa nacionalnih popisov gozdov v Tomppo E. in drugi, National Forest Inventories, Pathways for Common Reporting, Springer, 2010.</i>

PRILOGA VII

SEZNAM PRIMEROV UKREPOV ZA OBNOVO IZ ČLENA 14(16)

- (1) Obnova mokrišč s ponovnim močenjem izsušenih šotišč, odstranitvijo struktur za izsuševanje šotišč ali depoldiranjem in prenehanjem izkopavanja šote.
- (2) Izboljšanje hidroloških razmer s povečanjem količine, kakovosti in dinamike površinskih voda ter gladine podzemne vode za naravne in polnaravne ekosisteme.
- (3) Odstranitev neželenega širjenja grmišča ali tujerodnih nasadov na traviščih, mokriščih, v gozdovih in na redko poraslih območjih.
- (4) Uporaba paludikulture.
- (5) Ponovno oblikovanje rečnih meandrov in ponovna povezava umetno ločenih meandrov ali mrtvih rečnih rokavov.
- (6) Odstranitev vzdolžnih in prečnih ovir, kot so nasipi in jezovi; omogočanje več prostora za rečno dinamiko in ponovna vzpostavitev delov prosto tekočih rečnih odsekov.

- (7) Ponovna vzpostavitev naravne morfologije rečnih strug, jezer in vodotokov nižinskih rek, na primer z odstranitvijo umetne utrditve struge, optimizacijo sestave podlage in izboljšanjem ali razvojem površine habitata.
- (8) Obnova naravnih procesov usedanja.
- (9) Vzpostavitev obrežnih varovalnih pasov, kot so obrežni gozdovi, varovalni pasovi, travniki ali pašniki.
- (10) Povečanje pogostosti ekoloških značilnosti v gozdovih, kot so visoka, stara in odmirajoča drevesa (habitatna drevesa) ter količina ležečega in stoječega odmrlega lesa.
- (11) Prizadevanje za raznovrstno strukturo gozda v smislu, *na primer, sestave vrst in njihove starosti*, omogočanje naravne obnove in sukcesije drevesnih vrst.
- (12) ***Pomoč pri selitvi provenienc in vrst, kjer je to morda treba storiti zaradi podnebnih sprememb.***
- (13) Izboljšanje raznovrstnosti gozda, tako da se ***obnovi*** mozaik negozdnih habitatov, kot so odprte zaplate travišča ali resave, ribniki ali skalnata območja.
- (14) Uporaba gozdarskih pristopov „bližje naravi“ ali „stalna pokritost“; zasajanje domorodnih vrst.

- (15) Spodbujanje razvoja domorodnih gozdov in zrelih sestojev odraslih dreves, na primer z opustitvijo sečnje *ali aktivnim upravljanjem, ki spodbuja razvoj samouravnalnih funkcij in ustrezne odpornosti*.
- (16) Uvedba visokoraznovrstnih krajinskih značilnosti na orno zemljišče in travišče z intenzivno rabo, kot so varovalni pasovi, robovi polja z domorodnim cvetjem, mejice, drevesa, mali gozdovi, terasne stene, ribniki, ekološki koridorji in povezovalni elementi itd.
- (17) Povečanje kmetijskih površin, na katerih se uporabljajo agroekološki pristopi upravljanja, kot so ekološko kmetovanje ali agrogozdarstvo, gojenje več vrst poljščin in kolobarjenje ter integrirano upravljanje škodljivih organizmov in hranil.
- (18) Po potrebi zmanjšanje intenzivnosti paše ali režimov košnje na traviščih ter ponovna uvedba ekstenzivne paše z domačo živino in ekstenzivnih režimov košnje, kjer so bili opuščeni.
- (19) Opustitev ali zmanjšanje uporabe kemičnih pesticidov ter kemičnih gnojil in gnojenja z živalskim gnojem.
- (20) Opustitev obdelovanja travišč in uporabe semen produktivnih trav.

- (21) Odstranitev nasadov na nekdanjih dinamičnih sistemih sipin celinskih predelov, da bi ponovno omogočili naravno dinamiko vetra, ki koristi odprtim habitatom.
- (22) Izboljšanje povezanosti vseh habitatov, da bi omogočili razvoj populacij vrst in dovolj pogosto izmenjavo osebkov ali gensko izmenjavo ter selitev vrst in prilagajanje podnebnim spremembam.
- (23) Omogočanje, da ekosistemi razvijejo lastno naravno dinamiko, na primer z opustitvijo pobiranja pridelka in spodbujanjem naravnosti in divjine.
- (24) Odstranitev in nadzor invazivnih tujerodnih vrst ter preprečevanje ali zmanjšanje novih vnosov.
- (25) Zmanjšanje negativnih učinkov ribolovnih dejavnosti na morski ekosistem, na primer z uporabo orodja, ki ima manjši vpliv na morsko dno.
- (26) Obnova pomembnih drstitvenih območij in območij odraščanja mladice.
- (27) Zagotovitev struktur ali podlag, ki spodbujajo vrnitev morskega življenja, v podporo obnovi koralnih grebenov, grebenov ostrig ali balvanskih grebenov.
- (28) Obnova rastišč morskih trav in kelpovih gozdov z dejavnim stabiliziranjem morskega dna, z zmanjšanjem in po možnosti odstranitvijo pritiskov ali z dejavnim razmnoževanjem in zasajanjem.

- (29) ***Obnova ali izboljšanje stanja značilne populacije domorodnih vrst, ki je bistvenega pomena za ekologijo morskih habitatov, z izvajanjem pasivnih ali aktivnih ukrepov za obnovo, na primer z doseljevanjem mladih osebkov.***
- (30) Zmanjšanje različnih oblik onesnaževanja morja, kot so obremenitev s hranili, obremenitev s hrupom in plastični odpadki.
- (31) Povečanje urbanih zelenih površin z ekološkimi značilnostmi, kot so parki, drevesa in gozdnate zaplate, zelene strehe, travišča prostoživečih cvetlic, vrtovi, mestno vrtičkarstvo, drevoredi, mestni travniki, žive meje, ribniki in vodotoki, ***pri čemer se med drugim upoštevajo raznovrstnost vrst, domorodne vrste, lokalne razmere in odpornost proti podnebnim spremembam.***
- (32) Ustavitev, zmanjšanje ali sanacija onesnaževanja s farmacevtskimi izdelki, nevarnimi kemikalijami, komunalno in industrijsko odpadno vodo ter drugimi odpadki, vključno s smetmi in plastiko ter svetlobo v vseh ekosistemih.
- (33) Pretvorba degradiranih območij, nekdanjih industrijskih območij in kamnolomov v naravna območja.
-

Izjava Komisije o ostopu do sodnega varstva ob sprejetju Uredbe (EU) 2024/...⁺ Evropskega parlamenta in Sveta o obnovi narave in spremembi Uredbe (EU) 2022/869

EU in njene države članice so pogodbenice Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah z dne 25. junija 1998 (v nadaljnjem besedilu: Aarhuška konvencija).

Države članice morajo zagotoviti, da imajo člani zadevne javnosti, ki imajo v skladu z nacionalnim pravom zadosten interes ali uveljavljajo kršeno pravico, dostop do revizije postopka pred sodiščem ali drugim neodvisnim in nepristranskim organom, ustanovljenim z zakonom, da izpodbijajo materialno ali postopkovno zakonitost nacionalnih načrtov za obnovo in vse opustitve ukrepanja pristojnih organov, ne glede na vlogo, ki so jo člani zadevne javnosti imeli med postopkom priprave in izdelave nacionalnih načrtov za obnovo. To mora biti v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije v zvezi z dostopom do pravnega varstva v okoljskih zadevah in ob popolnem spoštovanju obveznosti, ki so jih države članice prevzele kot pogodbenice Aarhuške konvencije¹.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za to uredbo.

¹ Glej tudi sporočilo „Izboljšanje dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah v EU in njenih državah članicah“ (COM(2020)0643).